

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

Ε Κ Θ Ε Σ Η

ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚΗΤΑ Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ

ΑΘΗΝΑ 2025

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚΗΤΑ Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ
ΑΘΗΝΑ 2025**

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Περιεχόμενα

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, Δρος ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ - ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ	1
II. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	5
III. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΚΛΗΘΕΝΤΕΣ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ	7
IV. ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	13
V. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ.....	21
1. «Στρατηγικές για τον έλεγχο του πληθυσμού του λεοντόψαρου στις ελληνικές θάλασσες και τη Μεσόγειο».....	23
Εισηγητής: Κομνηνός Δελβερούδης, Μέλος της Υποεπιτροπής	
2. «Παρουσίαση του Διακυβερνητικού Οργανισμού Mercator».....	37
Εισηγητής: Εμμανουήλ (Μανώλης) Χριστοδουλάκης, Μέλος της Υποεπιτροπής, Α΄ Αντιπρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος	
3. «Περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες για την προστασία της θάλασσας»	51
Εισηγητής: Σπυριδών Μπιμπίλας, Μέλος της Υποεπιτροπής	
4. «Ενημέρωση αποτελεσμάτων της Διάσκεψης των Ωκεανών “Our Ocean Conference 10”»	57
Εισηγήτρια: Δρ Διονυσία - Θεοδώρα Αυγερινοπούλου, Πρόεδρος της Υποεπιτροπής	
5. «Ενημέρωση σχετικά με την Κύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη Διατήρηση και τη Βιώσιμη Χρήση της Θαλάσσιας Βιοποικιλότητας σε Περιοχές εκτός Εθνικής Δικαιοδοσίας (Συμφωνία BBNJ)»	65
Εισηγήτρια: Δρ Διονυσία - Θεοδώρα Αυγερινοπούλου, Πρόεδρος της Υποεπιτροπής	
6. «Καινοτομία στη Γαλάζια Οικονομία»	75
Εισηγητές: Διονύσιος Ακτύπης και Χριστίνα Αλεξοπούλου, Μέλη της Υποεπιτροπής	
7. «Βιώσιμες Υδατοκαλλιέργειες»	79
Εισηγήτρια: Θωμαΐς (Τζίνα) Οικονόμου, Μέλος της Υποεπιτροπής	
8. «Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής από τον κ. Δημήτριο Ψυχογιό, Αντιπρόεδρο Κλάδου Υδάτων της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ), για θέματα της αρμοδιότητάς του»	85
Εισηγητής: Κωνσταντίνος Μπούμπας, Μέλος της Υποεπιτροπής	
VI. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	89
VII. ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	91

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, Δρος ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ - ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής, στην παρούσα Σύνοδο, διαμόρφωσε την ατζέντα της με στόχο την καινοτομία, την ανάδειξη της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την ώθηση της βιώσιμης γαλάζιας ανάπτυξης ψηλότερα στη δημόσια πολιτική. Δώσαμε έμφαση σε καίρια ζητήματα βιώσιμης αλιείας που έως σήμερα δεν είχαν αντιμετωπιστεί επαρκώς και καλλιεργήσαμε ισχυρή εξωστρέφεια, με συστηματική παρουσία σε διεθνή φόρα. Ορισμένες μεμονωμένες μελέτες περιπτώσεων και σημαντικά θέματα των εσωτερικών υδάτων μεταφέρονται, λόγω χρόνου, στην επόμενη περίοδο.

Κεντρική θέση στο έργο μας κατέλαβε η σύγχρονη, βιώσιμη γαλάζια οικονομία. Εξετάσαμε σφαιρικά τις προοπτικές σε παραδοσιακούς τομείς (ναυτιλία, αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, θαλάσσιος τουρισμός) και σε αναδυόμενα πεδία (ανανεώσιμες θαλάσσιες ενέργειες, βιοοικονομία, προστασία θαλάσσιων οικοσυστημάτων). Κατά κοινή παραδοχή και σε διεθνές επίπεδο, οι εξορύξεις υδρογονανθράκων δεν εμπίπτουν στην έννοια της βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας. Η ανάπτυξη οφείλει να συμπορεύεται με την περιβαλλοντική ακεραιότητα και την κοινωνική συνοχή, σε πλήρη ευθυγράμμιση με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) για το 2030 και το 2050. Παρουσιάστηκαν δεσμεύσεις της Πολιτείας - από τη διεύρυνση των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών και την ανάπτυξη χαρτογραφικών/παρατηρησιακών εργαλείων, έως τη μείωση της ρύπανσης - καθώς και τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση, δόθηκε στην τεχνολογική καινοτομία ελληνικών επιχειρήσεων (θαλάσσια drones, τεχνητή νοημοσύνη, big data, κυματική και παλιρροϊκή ενέργεια) και στη συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και ερευνητικών φορέων (θερμοκοιτίδες, τεχνολογικά πάρκα, thematic clusters).

Σε συνέχεια, εξετάσαμε διεξοδικά τις περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες για την προστασία της θάλασσας. Υπενθυμίσαμε ότι οι ωκεανοί καλύπτουν πάνω από το 70% της Γης, ρυθμίζουν το κλίμα και παράγουν περίπου το 50% του οξυγόνου μας, ενώ αντιμετωπίζουν σωρευτικές πιέσεις από ρύπανση, πλαστικά και μικροπλαστικά, υπεραλίευση και την κλιματική κρίση. Η Ελλάδα ευθυγραμμίζεται με την Οδηγία-Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική και τις διεθνείς δεσμεύσεις (BBNJ, CBD, Στόχος 14 του ΟΗΕ). Παρουσιάστηκαν συνεκτικές δράσεις: το

εθνικό πρόγραμμα παρακολούθησης θαλασσίων υδάτων με σύγχρονα μέσα, το Save Whales Project για αποτροπή συγκρούσεων με φυσητήρες, η ανακήρυξη Θαλάσσιων Εθνικών Πάρκων στο Αιγαίο και το Ιόνιο στο πλαίσιο του στόχου 30×30, το «Fishing for Litter» με συμμετοχή αλιέων, μεγάλης κλίμακας καθαρισμοί ακτών από ιδρύματα της κοινωνίας των πολιτών, χαρτογράφηση λιβαδιών Ποσειδωνίας και στοχευμένες πολιτικές μείωσης πλαστικών και μικροπλαστικών. Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων, εισηγήθηκε ισχυρότερη θεσμική θωράκιση των ακτών έναντι αυθαιρεσιών και ρύπανσης, ζώνες προστασίας και αποκατάστασης κρίσιμων οικοτόπων, στενή σύμπραξη με τους δήμους για αντιδιαβρωτικά έργα και διαχείριση απορριμμάτων, εκστρατείες ενημέρωσης που ξεκινούν από το σχολείο, καθώς και ενίσχυση της βιώσιμης αλιείας και της κυκλικής οικονομίας.

Ιδιαίτερο βάρος δώσαμε στο πλαίσιο ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών. Η Ελλάδα διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα και μπορεί να εξελιχθεί σε κέντρο υδατοκαλλιεργειών στη Μεσόγειο. Η πρόοδος, όμως, προϋποθέτει σωστό θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και επικαιροποιημένο ειδικό χωροταξικό για τις υδατοκαλλιέργειες, ώστε η χωροθέτηση και η αδειοδότηση νέων μονάδων να στηρίζονται σε σαφή κριτήρια, να αποφεύγονται συγκρούσεις με τοπικές κοινωνίες και να μειώνεται το περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Ζητούμενο είναι η συνεχής επιστημονική παρακολούθηση, η χρήση καινοτόμων τεχνολογιών, η διαφάνεια και η ενεργός συμμετοχή αυτοδιοίκησης και πολιτών.

Ενημερωθήκαμε αναλυτικά για τα αποτελέσματα της 10ης Διάσκεψης «Our Ocean Conference» (Μπουσάν, 28–30 Απριλίου 2025), όπου η Ελλάδα είχε ρόλο συμπροεδρίας της Οργανωτικής Επιτροπής. Επιβεβαιώθηκε ο στόχος 30×30, αναλήφθηκαν 277 νέες δεσμεύσεις ύψους περίπου 10 δισ. δολαρίων και αναδείχθηκε ως ειδική θεματική η Ψηφιακή Ωκεανογραφία. Υπογραμμίστηκε η ανάγκη για διαλειτουργικά πρότυπα δεδομένων, τεχνητή νοημοσύνη και ψηφιακά δίδυμα ωκεανών, καθώς και η διασύνδεση με την επικείμενη καθολική ισχύ της Συμφωνίας BBNJ. Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων, πρότεινε την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Ωκεανο–Κλίμα, την ενίσχυση της διπλωματίας των ωκεανών και την επιτάχυνση της υλοποίησης με μετρήσιμους δείκτες.

Συζητήσαμε εκτενώς την κύρωση της Συμφωνίας BBNJ από τη χώρα μας (υπογραφή 20.9.2023, κύρωση 8.5.2025). Η Συμφωνία συμπληρώνει την UNCLOS, καλύπτοντας τις περιοχές πέραν εθνικής δικαιοδοσίας, και εδράζεται σε αρχές πρόληψης, προφύλαξης, «ο ρυπαίνων πληρώνει», διαφάνειας,

επιστημονικής τεκμηρίωσης και διαγενεακής δικαιοσύνης. Δομείται γύρω από τέσσερις πυλώνες: θαλάσσιοι γενετικοί πόροι και δίκαιη κατανομή ωφελειών, θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές σε διεθνή ύδατα, υποχρεωτικές περιβαλλοντικές και στρατηγικές εκτιμήσεις, και ενίσχυση ικανοτήτων/μεταφορά τεχνογνωσίας. Προβλέπει πλήρες θεσμικό και χρηματοδοτικό οικοσύστημα. Η Ελλάδα, μεταξύ των πρώτων στην Ε.Ε. που κύρωσαν τη Συμφωνία, οφείλει να διασφαλίσει αποτελεσματική εθνική εφαρμογή: εθνικό σημείο επαφής, ενίσχυση ερευνητικών υποδομών και δεδομένων, ενεργή συμμετοχή στα όργανα της Συμφωνίας, εκπαίδευση και ενημέρωση εμπλεκομένων και τοπικών κοινωνιών.

Ασχοληθήκαμε, επίσης, με ένα θέμα που απαιτεί άμεση και συντονισμένη δράση: τις στρατηγικές ελέγχου του λεοντόφαρου (*Pterois spp.*) στις ελληνικές θάλασσες και τη Μεσόγειο. Η ταχεία εξάπλωσή του, σε συνθήκες κλιματικής θέρμανσης και απουσίας φυσικών θηρευτών, απειλεί τη βιοποικιλότητα και την αλιεία. Προτείναμε συνεκτικό οδικό χάρτη: χαρτογράφηση και παρακολούθηση πληθυσμών, ανάπτυξη εργαλείων αλίευσης και παγίδων, στοχευμένες αφαιρέσεις από εκπαιδευμένους δύτες, ενίσχυση προστατευόμενων περιοχών, αντιμετώπιση αιτίων (υπεραλίευση, ρύπανση, έρμα), πρωτόκολλα ασφαλούς συλλογής και ιχνηλασιμότητας, και – κρίσιμα - μετατροπή της απειλής σε ευκαιρία, μέσω ανάπτυξης αλυσίδων αξίας, (τροφίμων, συμπληρωμάτων, καλλυντικών) με τυποποίηση, εκπαίδευση αλιέων και ψυχρή εφοδιαστική αλυσίδα. Η ενημέρωση πολιτών και μαθητών και η συνεργασία επιστημόνων–αλιέων–διοίκησης είναι προϋποθέσεις επιτυχίας.

Τέλος, εξετάσαμε τον μετασχηματισμό της Mercator Ocean International σε διακυβερνητικό οργανισμό, ως κομβικό εργαλείο της ψηφιακής ωκεανογραφίας. Η πρωτοβουλία υπηρετεί την ευρωπαϊκή στρατηγική και τη Δεκαετία των Ωκεανών του ΟΗΕ, με αιχμή το Ψηφιακό Δίδυμο των Ωκεανών. Η Ελλάδα - με ισχυρή ναυτιλιακή παράδοση, εκτεταμένη ακτογραμμή και αναπτυσσόμενες διαστημικές υποδομές παρατήρησης - διεκδίκησε και απέκτησε ιδρυτική συμμετοχή (Ιούνιος 2025, UNOC3, Νίκαια), ώστε να συνδιαμορφώνει την ατζέντα. Η επιτυχία προϋποθέτει σταθερή χρηματοδότηση, υποδομές υψηλής υπολογιστικής ισχύος, ανθρώπινο δυναμικό, εθνικό μηχανισμό συντονισμού και ουσιαστική ενσωμάτωση των δεδομένων στη νομοθέτηση και τον κυβερνητικό σχεδιασμό, με συμμετοχή νησιωτικών και παράκτιων κοινωνιών.

Οι εργασίες της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων υπήρξαν επιδραστικές, αποτελεσματικές και πρωτοπόρες: άνοιξαν δημόσιο διάλογο, γέννησαν συνεργασίες και παρήγαγαν απτά αποτελέσματα σε μια σειρά κρίσιμων θεμάτων. Η εξωστρέφειά μας - από την Ευρώπη έως την Ασία και την Αμερική - ενίσχυσε τη φωνή της Ελλάδας στη διεθνή σκηνή. Το μήνυμα παραμένει σαφές: «Βοηθήστε τους ωκεανούς, βοηθήστε τις θάλασσες»—γιατί και η δική μας επιβίωση εξαρτάται από αυτές. Κρατώντας στη μνήμη ότι κάθε δεύτερη αναπνοή μας οφείλεται στις θάλασσες, σας προσκαλώ να διαβάσετε τις εισηγήσεις των Βουλευτών - Μελών της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, τους οποίους ευχαριστώ θερμά για τη συνεργασία, τη φροντίδα και την καινοτομία που επέδειξαν κατά την επεξεργασία των θεμάτων.

Δρ Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων

Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας Ν. Ηλείας

II. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατά τη Β΄ Τακτική Σύνοδο της Κ΄ Περιόδου, η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος συνεστήθη, με την υπ' αριθμ. 1287/899, από 27 Ιανουαρίου 2025, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ), η οποία ακολούθως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. 3804/2702/24.03.2025 απόφαση του Προέδρου της Βουλής και η τελικώς διαμορφωθείσα σύνθεση της εν λόγω Υποεπιτροπής ήταν η εξής:¹

Διονύσιος Ακτύπης, Χριστίνα Αλεξοπούλου, Φωτεινή Αραμπατζή, Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου, Μάρκος Καφούρος, Θωμαΐς (Τζίνα) Οικονόμου, Κωνσταντίνος Σκρέκας, Γεώργιος Στύλιος, Χρήστος Τριαντόπουλος, Εμμανουήλ (Μανώλης) Χριστοδουλάκης, Μιλτιάδης (Μίλτος) Ζαμπάρας, Διαμάντω Μανωλάκου, Κωνσταντίνος Μπούμπας, Θεοπίστη (Πέτη) Πέρκα, Κομνηνός Δελβερούδης και Σπυριδών Μπιμπίλας.

Αντικείμενο της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων (άρθρο 43Α, παρ. 2, περ. γ΄ του Κανονισμού της Βουλής) είναι *«η διαρκής παρακολούθηση, αξιολόγηση και αποτύπωση της κατάστασης των υδατικών πόρων της Χώρας, η διερεύνηση και εκτίμηση ζητημάτων που σχετίζονται με την επάρκειά τους και η υποβολή προτάσεων για την αποτελεσματικότερη διαχείρισή τους.»*. Οι προτάσεις της Υποεπιτροπής, υποβάλλονται στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος και διαβιβάζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής στις αρμόδιες Διαρκείς Επιτροπές, στους αρμόδιους Υπουργούς και τους αρμόδιους φορείς (άρθρο 43Α, παρ. 2, περ. γ΄ του Κανονισμού της Βουλής).

¹ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 15 παρ. 1, 2 και 5 του Κανονισμού της Βουλής, από τη 12η Ιουνίου 2025 δεν υφίσταται πλέον η Κοινοβουλευτική Ομάδα «Σπαρτιάτες» (βλ. σχετική ανακοίνωση, στις 12 Ιουνίου 2025, κατά τη ΡΛΕ΄ Συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής και το υπ' αριθμ. πρωτ. 6671/4650/12.06.2025 έγγραφο της Διεύθυνσης Υποστήριξης Βουλευτών).

III. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΚΛΗΘΕΝΤΕΣ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων πραγματοποίησε συνολικά οκτώ (8) συνεδριάσεις, κατά τη Β΄ Σύνοδο της Κ΄ Περιόδου.

Κατά την πρώτη συνεδρίασή της ασχολήθηκε με τον προγραμματισμό του έργου της, ενώ στις συνεδριάσεις, που ακολούθησαν, εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των Μελών της Υποεπιτροπής και υποβολή προτάσεων, Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί και Ειδικοί Γραμματείς Υπουργείων, εκπρόσωποι της περιφερειακής και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υπηρεσιακοί παράγοντες, πανεπιστημιακοί, εκπρόσωποι φορέων, μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, καθώς και ειδικοί επιστήμονες. Στις δύο (2) τελευταίες συνεδριάσεις της Β΄ Συνόδου, η Υποεπιτροπή συζήτησε, μεταξύ άλλων, για τη σύνταξη της παρούσας Έκθεσης, τον ορισμό Εισηγητών κατά θέματα και τελικώς την έγκρισή της.

Ειδικότερα:

1. Συνεδρίαση της 30^{ης} Ιανουαρίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προγραμματισμός των εργασιών της Υποεπιτροπής

2. Συνεδρίαση της 4^{ης} Φεβρουαρίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Στρατηγικές για τον έλεγχο του πληθυσμού του λεοντόφαρου στις ελληνικές θάλασσες και τη Μεσόγειο

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Χρήστος Κέλλας, Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μάγδα Κροκίδα, Καθηγήτρια της Σχολής Χημικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Enrico Toja, Πρόεδρος του Συλλόγου της Elafonisos Eco, Στυλιανός Μητολίδης, Διευθυντής του τμήματος «Αλιευτική πολιτική για τη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο»- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (με video), Αναστασία Μήλιου, Διευθύντρια Έρευνας - Ινστιτούτο Θαλάσσιας

Προστασίας «Αρχιπέλαγος», Δρ Παρασκευή Καραχλέ, Ερευνήτρια Α΄ του Ινστιτούτου θαλασσιών βιολογικών πόρων και εσωτερικών υδάτων του ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., Κατερίνα Κοκκινάκη, Σύμβουλος Πράσινου Μάρκετινγκ και Διαχείρισης Έργου της Elafonisos Eco, Θόδωρος Καμπούρης, Διδάκτορας Θαλάσσιας Βιολογίας, Ελίνα Μικρουλέα, Υπεύθυνη Δημοσιότητας και Συνεργασιών της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ Α.Α.Ε. ΟΤΑ, Νικόλαος Σημαντήρης, Υπεύθυνος Προγραμμάτων του Μεσογειακού Συνδέσμου για τη Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών (MEDASSET), Γεώργιος Κρητικός, Αντιπρόεδρος του Συλλόγου Ερασιτεχνών Αλιέων Ελαφονήσου, Θεοδόσιος Τόμπρας, Δικηγόρος, Ανεξάρτητο Μέλος της KPMG, Περικλής Κλείτου, Ερευνητής του MER Lab, Μάριος Χρόνης, Γενικός Διευθυντής της Βιομηχανίας Aspis, Βασίλειος Σαβράμης, Επιχειρηματίας, Παύλος Ευθυμίου, εκπρόσωπος του Επίτιμου Προξένου του Μονακό στην Ελλάδα κ. Βασίλη Αποστολόπουλου, Σταύρος Λιάρος, της Elafonisos Eco, Ανδρέας Καραπάνος, chef (chef adjoint au group d' Alain Ducasse a Monaco) και Κατερίνα Βασιλάτου, Χημικός MSc, Σύμβουλος Καινοτομίας Καλλυντικών Προϊόντων και Συμπληρωμάτων Διατροφής. Επίσης παρευρέθηκαν οι κ.κ.: Ιωάννης Παπαδάκης, Ερευνητής του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.) και Προϊστάμενος στο Ενωδρείο Κρήτης, Κώστας Μοίρας της Elafonisos Eco, Αλεξάνδρα Σαβράμη, επιχειρηματίας, Μαρία Αρώνη, Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος του Δήμου Ελαφονήσου και Αλέξανδρος Αλεξιάδης, δημοσιογράφος.

3. Συνεδρίαση της 19^{ης} Μαρτίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Παρουσίαση του Διακυβερνητικού Οργανισμού Mercator

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Δημήτριος Σταμενίτης, Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μανώλης Κουτουλάκης, Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Laurence Auer, Πρέσβειρα της Γαλλίας στην Ελλάδα, Pierre Bahurel, Γενικός Διευθυντής της Mercator Ocean International, Tatjana Hema, Συντονίστρια του Σχεδίου Δράσης για τη Μεσόγειο του προγράμματος περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών, Eivind Lorentzen, Ανώτερος Σύμβουλος Θαλάσσιας Πολιτικής του Υπουργείου

Εμπορίου, Βιομηχανίας και Αλιείας της Νορβηγίας, Ευτυχία Καλογιάννη, Διευθύντρια Ιδιαίτερου Γραφείου του Γενικού Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων κ. Κωνσταντίνου Καραντζαλου, Μιχαήλ Σκούλλος, Ομότιμος Καθηγητής Ωκεανογραφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) και Πρόεδρος της Global Water Partnership – Mediterranean, Δημήτριος Ζήσης, Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Ευφύων Συστημάτων Μεταφορών του Τμήματος Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γεράσιμος Κορρές, Διευθυντής Ερευνών στο Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.), Μαριάννα Ναθαναήλ, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και Νίκος Καμπάνης, Ερευνητής Α', Διευθυντής Εργαστηρίου Παράκτιας & Θαλάσσιας Έρευνας – ΙΤΕ. Επίσης παρευρέθηκαν οι κ.κ.: Μαρία Διαμαντοπούλου, Πληρεξουσία Υπουργός Α', Διευθύντρια της Δ4 Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Κλιματικής Αλλαγής και Παγκόσμιων Πολιτικών του Υπουργείου Εξωτερικών, Théo Barbe, Πολιτικός Σύμβουλος της Γαλλικής Πρεσβείας, Matthieu Abgrall, Ακόλουθος Επιστημονικής και Πανεπιστημιακής Συνεργασίας του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών, Alexandre Diebolt, Πρώτος σύμβουλος της Γαλλικής Πρεσβείας, Κατερίνα Σπυροπούλου, συνεργάτιδα του Ακόλουθου Επιστημονικής και Πανεπιστημιακής Συνεργασίας του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών, Κωνσταντίνος Τοπουζέλης, Επικεφαλής της Ομάδας Θαλάσσιας Τηλεπισκόπησης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Γεώργιος Πετιχάκης, Διευθυντής Ερευνών, ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., Βασίλειος Καψιμάλης, Αναπληρωτής Διευθυντής – ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., Λεωνίδα Περιβολιώτης, Ειδικός Λειτουργικός Επιστήμονας Α' στο Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας – ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., Ερασμία Καστανίδη, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια επί συμβάσει – ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., Χριστίνα Ζέρη, Διευθύντρια Ερευνών – ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., Olfat Hamdan, Υπεύθυνη Διαχείρισης Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων των Ηνωμένων Εθνών, Χρήστος Ιωακείμης, συντονιστής Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων των Ηνωμένων Εθνών, Δρόσσο Κουτσούμπας, Καθηγήτρια Θαλάσσιας Βιολογίας, Cécile Thomas-Courcoux, Mercator Ocean International, Αστέριος Μπουζιάς, Σύμβουλος Πρεσβείας Α' στη Δ4 Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Κλιματικής Αλλαγής και Παγκόσμιων Πολιτικών του Υπουργείου Εξωτερικών, Σεραφείμ Πούλος, Καθηγητής παράκτιας ωκεανογραφίας στο Τμήμα Γεωλογίας του

ΕΚΠΑ και συνεργάτης του Εργαστηρίου Παράκτιας & Θαλάσσιας Έρευνας και Αικατερίνη Κικάκη, Ειδική Συνεργάτης του Γενικού Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων κ. Κωνσταντίνου Καράντζαλου.

4. Συνεδρίαση της 10^{ης} Απριλίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες για την προστασία της θάλασσας

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Αικατερίνη Στυλογιάννη, Προϊσταμένη του Τμήματος Θαλασσίων Υδάτων και Ακτών Κολύμβησης της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Παναγούλα Ξηροταγάρου, Εκτελεστική Διευθύντρια του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδη, Μαρία Σκάγκου, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της Vodafone Ελλάδας και Εκπρόσωπος του Ιδρύματος Vodafone, Γεώργιος Παπαθεοδώρου, Καθηγητής Γεωλογικής και Περιβαλλοντικής Ωκεανογραφίας του Τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, Αναστάσιος Φιλιππίδης, Εκτελεστικός Διευθυντής της ΟΖΟΝ - ΜΚΟ, Συμεών Νάσρας, Ωκεανογράφος - Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου Πτυχιούχων Ωκεανογράφων και Θαλασσίων Βιοεπιστημόνων Ελλάδας (ΣΠΩΘΒΕ) της Digital Lighthouse, Κωνσταντίνα Στεργίου, Θαλάσσια Βιολόγος της Digital Lighthouse και Ελένη - Άννα Τουλουπάκη, Ωκεανογράφος της Digital Lighthouse. Επίσης παρευρέθηκαν οι κ.κ.: Ιωάννα Αλεξιάδου, Υπεύθυνη Προγραμμάτων του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδη, Ευγενία Ιωάννου, Επικοινωνιολόγος της Digital Lighthouse και Φώτης Ζαπάντης, Διπλωματούχος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός της Digital Lighthouse.

5. Συνεδρίαση της 21^{ης} Μαΐου 2025

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

- α. Ενημέρωση αποτελεσμάτων της Διάσκεψης των Ωκεανών “Our Ocean Conference 10”
- β. Ενημέρωση σχετικά με την Κύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη Διατήρηση και τη Βιώσιμη Χρήση της

Θαλάσσιας Βιοποικιλότητας σε Περιοχές εκτός Εθνικής Δικαιοδοσίας
(Συμφωνία BBNJ)

γ. Καινοτομία στη Γαλάζια Οικονομία

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Πέτρος Βαρελίδης, Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Αναστάσιος Γαϊτάνης, Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, Μαρία Μπιοϊλέ, Καθηγήτρια του Τμήματος Ναυτιλιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Δημήτριος Ζήσης, Αναπλ. Καθηγητής του Τμήματος Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Δρ Γρηγόριος Γιοβανώφ, Γενικός Διευθυντής του «ΣΤΡΑΤΗΓΙΣ – Κέντρο Αριστείας για την Ναυτιλία», Μύρων Φλουρής, Σύμβουλος Μεταφοράς Τεχνολογίας, Δρ Παντελής Καθάριος, Ερευνητής Α΄ στο Ινστιτούτο Θαλάσσιας Βιολογίας, Βιοτεχνολογίας και Υδατοκαλλιεργειών του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.), Δρ Ιωάννης Κωστόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος της Τεχνολογικής Εταιρείας “SAMMY”, Κωνσταντίνος Τοπουζέλης, Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρείας “Scidrones”, Καλλιόπη Ηλιάδη, Αναπλ. Μέλος του Δ.Σ. του Ελληνικού Ινστιτούτου Ναυτικής Τεχνολογίας (ΕΛ.Ι.Ν.Τ.), Σπυρίδων Καράμπαμπας, Αναπλ. Μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Καινοτόμων Εφαρμογών Ελλάδας (ΣΕΚΕΕ) και Άλκηστis Κυριακοπούλου, Γενική Διευθύντρια της Τεχνολογικής Εταιρείας “DeepSea Technologies”.

6. Συνεδρίαση της 25^{ης} Ιουνίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Βιώσιμες Υδατοκαλλιέργειες

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Χρήστος Κέλλας, Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Δρ Κωνσταντίνος Μυλωνάς, Διευθυντής του Ινστιτούτου Θαλάσσιας Βιολογίας, Βιοτεχνολογίας και Υδατοκαλλιεργειών (ΙΘΑΒΒΥΚ) του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.), Ιωάννης Τριανταφυλλάκης, Δήμαρχος Ξηρομέρου, Γεώργιος Κουτουζής, Δήμαρχος Πόρου, Στέλλα - Σοφία Κυβέλου- Χιωτίνη, Καθηγήτρια Χωροταξίας και Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού,

Εμπειρογνώμονας της Ευρωπαϊκής Πλατφόρμας του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού, Παύλος Αβραμίδης, Καθηγητής Τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, Απόστολος Τουραλιάς, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Οργάνωσης Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας (ΕΛΟΠΥ), Γεώργιος Πιτάκας, Πρόεδρος της Πανελληνίας Ένωσης Μικρομεσαίων Ιχθυοκαλλιεργητών (ΠΑΝΕΜΜΙ), Ευαγγελία Δουζίνα, Πρόεδρος του Ιδρύματος «Rauch Foundation» και Μαρία Καραμανώφ, επίτιμη Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας - Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας.

7. Συνεδρίαση της 2^{ας} Ιουλίου 2025

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

- α. Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής από τον κ. Δημήτριο Ψυχογιό, Αντιπρόεδρο Κλάδου Υδάτων της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ), για θέματα της αρμοδιότητάς του.
- β. Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Υποεπιτροπής, για τη Β΄ Σύνοδο (άρθρο 43Α παρ.6 του Κανονισμού της Βουλής) και ορισμός εισηγητών κατά θέματα.

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσε ο κ.: Δημήτριος Ψυχογιός, Αντιπρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ). Επίσης παρευρέθηκαν οι κ.κ.: Πρόδρομος Βλάμης, Μέλος της Ολομέλειας της ΡΑΑΕΥ, Αναπληρωτής Καθηγητής, Άρτεμις Κατωπόδη, Νομική Σύμβουλος του Γραφείου Αντιπροέδρου και Ελένη Στρομπουλά, Επιστημονική Συνεργάτης του Κλάδου Υδάτων.

8. Συνεδρίαση της 19^{ης} Σεπτεμβρίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

«Συζήτηση επί των εισηγήσεων που θα συμπεριληφθούν στην Έκθεση (άρθρο 43Α παρ. 6 του Κανονισμού της Βουλής) της Υποεπιτροπής και έγκριση αυτής».

IV. ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων και η Βουλή, εκπροσωπήθηκαν σε σειρά Διεθνών και Ευρωπαϊκών συναντήσεων από την Πρόεδρο και τα Μέλη της, καθώς η εξωστρέφεια της Επιτροπής αποτέλεσε ζητούμενο και τέθηκε ως υψηλή προτεραιότητα, στο πλαίσιο της άσκησης της περιβαλλοντικής κοινοβουλευτικής διπλωματίας. Μέσα από την ενεργό συμμετοχή και τις πολυμερείς συναντήσεις, αναδείχθηκε η ηγεσία που επέδειξε η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων στη δημιουργία ενός ισχυρού δικτύου επαφών για την εμβάθυνση της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας συνεργασίας για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων, συμπεριλαμβανομένων των θαλασσών μας, καθώς και στην προαγωγή του συντονισμού και της ανταλλαγής πληροφοριών και καλών πρακτικών.

Συγκεκριμένα, η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, κυρία Διονυσία-Θεοδώρα Αυγερινοπούλου, εκπροσώπησε την Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων και παρευρέθηκε στο **Horasis India Meeting**, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 15-16 Σεπτεμβρίου 2024 σε συνεργασία με το Ελληνο-Ινδικό Επιμελητήριο Εμπορίου και Οικονομίας (HICCE), του Συνδέσμου Βιομηχάνων της Ινδίας (CII), καθώς και του οργανισμού HORASIS, με στόχο την προώθηση της συνεργασίας, των επενδύσεων και της βιώσιμης ανάπτυξης των δύο χωρών, Ελλάδας – Ινδίας. Η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, ήταν κεντρική ομιλήτρια σε θεματική ενότητα που αφορούσε τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη γαλάζια οικονομία. Στην παρέμβασή της τόνισε τη σημασία της στρατηγικής συνεργασίας Ελλάδας και Ινδίας, με αιχμή τη βιώσιμη ανάπτυξη, την πράσινη ενέργεια και τη γαλάζια οικονομία, αναδεικνύοντας την προοπτική κοινών δράσεων που ενισχύουν την καινοτομία, την περιβαλλοντική προστασία και τη θαλάσσια πολιτική. Η τοποθέτηση αυτή βρήκε θετική απήχηση, καθώς ανέδειξε τη δυνατότητα ανάπτυξης μιας διακρατικής συνεργασίας για τη βιώσιμη γαλάζια οικονομία, τα πράσινα καύσιμα, τις λιμενικές υποδομές, την ναυπηγοκατασκευαστική και εν γένει την «πράσινη» ναυτιλία.

Τον Νοέμβριο του 2024, η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής, συμμετείχε στην **29η Διάσκεψη των Συμβαλλόμενων Μερών της Σύμβασης – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (COP29)** που πραγματοποιήθηκε στο Μπακού του Αζερμπαϊτζάν. Εκεί, η Πρόεδρος έλαβε ενεργό μέρος σε συζητήσεις και παρεμβάσεις για τη διατήρηση των ωκεανών και την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της κλιματικής πολιτικής. Ιδιαίτερης σημασίας είναι το γεγονός ότι στην COP29 συζητήθηκε και η «Διακήρυξη του Μπακού για τους Ωκεανούς» αναγνωρίζοντας τη ζωτική σημασία των ωκεανών για την επίτευξη των στόχων μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Η Διακήρυξη τονίζει την ανάγκη για πληρέστερη παρακολούθηση των ωκεανών, προκειμένου να προβλεφθεί η μελλοντική θέρμανση και να προσδιοριστούν οι απαραίτητες μειώσεις εκπομπών, ενώ υπογραμμίζει και την ανάγκη για διαφάνεια και ισότιμη χρηματοδότηση.

Επιπλέον, η Δρ Αυγερινοπούλου είχε κεντρικό ρόλο στην παράλληλη εκδήλωση (side event) για την προστασία των θαλασσών, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για το 10ο Συνέδριο Our Ocean. Το εν λόγω πάνελ υπογράμμισε τη σημασία των διεθνών δεσμεύσεων για τη διατήρηση των ωκεανών, αναλογιζόμενο την ουσιαστική πρόοδο που έχει σημειωθεί μέσω παγκόσμιων δεσμεύσεων από το πρώτο συνέδριο. Η Δρ Αυγερινοπούλου, αναφέρθηκε αναλυτικά στα αποτελέσματα της πετυχημένης Διάσκεψης για τους Ωκεανούς που διοργάνωσε η χώρα μας τον Απρίλιο του 2024. Συγκεκριμένα, ανέφερε για τις νέες δεσμεύσεις για την προστασία των θαλασσών που ανήλθαν σε 471, ύψους περίπου 11,35 δισεκατομμυρίων δολαρίων στους ακόλουθους τομείς δράσης: Σύνδεση Κλιματικής Αλλαγής και Ωκεανού, Βιώσιμη Αλιεία, Βιώσιμη Γαλάζια Οικονομία, Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές, Ασφάλεια στη Θάλασσα, Θαλάσσια Ρύπανση, ενώ μόνο η Ελλάδα, από την πλευρά της, ανακοίνωσε είκοσι μία (21) συγκεκριμένες δεσμεύσεις, συνολικού ύψους 780 εκατομμυρίων ευρώ, κυρίως στους τομείς των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, της αντιμετώπισης της θαλάσσιας ρύπανσης, της βιώσιμης αλιείας και της γαλάζιας οικονομίας.

Στο περιθώριο της Συνόδου και σε κλίμα συνεργασίας και κοινής δέσμευσης για τη βιώσιμη διαχείριση των ωκεανών, η Δρ Αυγερινοπούλου πραγματοποίησε **διμερή συντονιστική συνάντηση με τον Αναπληρωτή Υπουργό Θαλάσσιας Πολιτικής του Υπουργείου Ωκεανών και Αλιείας της Κορέας, Kim Sungbum**, όπου συζητήθηκαν ζητήματα συνεργασίας για την κλιματική αλλαγή και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Κατά τη συνάντηση, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε, ειδικότερα, στον τομέα της ναυπηγοκατασκευαστικής, τόσο όσον αφορά την ανάπτυξη νέων, καινοτόμων πλοίων με μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, όσο και τη βελτίωση των ήδη υπάρχοντων στόλων με σύγχρονες, βιώσιμες λύσεις.

Στις 22 με 23 Ιανουαρίου 2025, η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, συμμετείχε σε δύο συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης με θέματα που άπτονται της προστασίας και διαχείρισης των ωκεανών στο πλαίσιο του ετήσιου συνεδρίου του **Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ «World Economic Forum»** του Νταβός στην Ελβετία. Στις 22 Ιανουαρίου, η Δρ. Αυγερινοπούλου συντόνισε πάνελ υψηλού επιπέδου με τίτλο «Μετατρέποντας τις Δεσμεύσεις σε Δράσεις», το οποίο στοχεύει στην ανάδειξη του κρίσιμου ρόλου της βιώσιμης διαχείρισης των ωκεανών στη διαμόρφωση της παγκόσμιας ατζέντας για το κλίμα και τη βιωσιμότητα. Στη συζήτηση συμμετείχαν διακεκριμένες προσωπικότητες και εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών, όπως ο κ. **Richard Brisius**, Πρόεδρος του The Ocean Race, η κυρία **Katie Wood**, Υπεύθυνη Επικοινωνίας του Ocean Program στο World Resources Institute, ο κ. **Chris Gorell Barnes**, Founding Partner του Ocean 14 Capital και συνιδρυτής του Blue Marine Foundation, και η κυρία **Suzanne Johnson**, Ανώτερη Σύμβουλος για την Αειφορία του Ιδρύματος του Lloyd's Register και Ανώτερη Σύμβουλος για τον Ωκεανό του Παγκόσμιου Συμφώνου του ΟΗΕ. Στις 23 Ιανουαρίου, η Δρ Αυγερινοπούλου συμμετείχε ως ομιλήτρια σε πάνελ της αντιπροσωπείας του **Μονακό** με τίτλο «**Αξιοποίηση της Γαλάζιας Καινοτομίας για μια πιο Βιώσιμη Οικονομία**», στο οποίο μετείχαν, ακόμη, ως εισηγητές, ο κ. Olivier Wenden, Αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος του Ιδρύματος Πρίγκιπα Αλβέρτου Β΄ του Μονακό και ο κ. Bertrand Piccard, Ιδρυτής και Πρόεδρος του Solar Impulse Foundation.

Στις 4 Μαρτίου 2025, η Πρόεδρος συναντήθηκε, ακόμη, με τον **Πρέσβη της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, κ. Fang Qiu**, όπου κυριάρχησε στη συζήτηση το ζήτημα της συνεργασίας των δύο κρατών στον τομέα της ναυτιλίας.

Ενόψει της Διεθνούς Διάσκεψης «Our Ocean 10», η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων Δρ Αυγερινοπούλου, πραγματοποίησε στις 20 Μαρτίου 2025 συνάντηση εργασίας με τον **Πρέσβη της Δημοκρατίας της Κορέας στην Ελλάδα, κ. Τζου-σογκ Λιμ (Juseong Lim)**.

Στο πλαίσιο της συνάντησης, συζητήθηκαν οι στρατηγικές προτεραιότητες της Διάσκεψης και οι τρόποι ενίσχυσης της συνεργασίας των δύο χωρών στον τομέα της Γαλάζιας Οικονομίας, με έμφαση στη βιώσιμη ναυτιλία, την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και τις καινοτόμες πρακτικές για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης στους ωκεανούς. Η συνάντηση επιβεβαίωσε την κοινή δέσμευση Ελλάδας και Κορέας για την προώθηση της αειφορίας στις θαλάσσιες δραστηριότητες και την προστασία των ωκεανών, ενισχύοντας τη διπλωματική συνεργασία των δύο χωρών ενόψει του «Our Ocean 10».

Η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής, Δρ Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινούπουλου, τέθηκε ως Επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας² και εκπροσώπησε τη χώρα μας στην **10η Διεθνή Διάσκεψη «Our Ocean 10»** που έλαβε χώρα στις 28-30 Απριλίου του 2025 στο Μπουσάν της Κορέας. Η πολυπληθής και εκτεταμένη αντιπροσωπεία της χώρας μας υπογράμμισε τη σταθερή, ενεργή και στρατηγική της δέσμευση στον παγκόσμιο διάλογο για την προστασία των ωκεανών και την προώθηση της βιώσιμης γαλάζιας ανάπτυξης.

Οι Διεθνείς Διασκέψεις «Our Ocean» αποτελούν μια παγκόσμια πλατφόρμα για τη διαμόρφωση πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην προστασία των ωκεανών, την προώθηση βιώσιμων ναυτιλιακών πρακτικών και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας. Η ημερήσια διάταξη της Διεθνούς Διάσκεψης περιελάμβανε έξι βασικές θεματικές ενότητες: Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές, Βιώσιμη Αλιεία, Θαλάσσια Ρύπανση, Κλιματική Αλλαγή, Θαλάσσια Ασφάλεια και Βιώσιμες Γαλάζιες Οικονομίες, ενώ ειδικότερη θεματική ατζέντα ήταν ο τομέας των «ψηφιακών» ωκεανών. Στο επίκεντρο του προγράμματος της ελληνικής αντιπροσωπείας βρέθηκαν οι εργασίες της Διάσκεψης, στις οποίες η χώρα μας συμμετέχει με διακεκριμένο ρόλο, ήτοι: τη βιώσιμη αλιεία και την καταπολέμηση της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (IUU Fishing), τη δημιουργία νέων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών στο Νότιο Αιγαίο και στο Ιόνιο και την προώθηση του στόχου «30x30», η γαλάζια οικονομία και τις καινοτόμες λύσεις για βιώσιμη ναυτιλία και ενεργειακή μετάβαση, καθώς και τη χρήση ψηφιακών

² Σημειώνεται ότι η ελληνική αντιπροσωπεία περιλάμβανε, επίσης, τον Υφυπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Στέφανο Γκίκα, τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας κ. Πέτρο Βαρελιδή, τον Πρέσβη της Ελλάδος στη Σεούλ, κ. Λουκά Τσώκο, τον κ. Κωνσταντίνο Δασκαλόπουλο, Σύμβουλο της Πρεσβείας, τον κ. Γιάννη Ρήγα, Εμπειρογνώμονα Σύμβουλο του Υπουργείου Εξωτερικών σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής, τον κ. Παναγιώτη Καρανάσο από το Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων της Βουλής των Ελλήνων, καθώς και εκπροσώπους της ελληνικής ναυτιλιακής και περιβαλλοντικής διπλωματίας.

τεχνολογιών για την παρακολούθηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων (Digital Oceans).

Η Δρ Αυγερινοπούλου συμμετείχε ως κεντρική ομιλήτρια στο πάνελ για τη Βιώσιμη Γαλάζια Οικονομία, όπου παρουσίασε την πρόοδο της Ελλάδας σε τομείς όπως, η βιώσιμη αλιεία, η πράσινη ναυτιλία και ο βιώσιμος τουρισμός. Η Δρ. Αυγερινοπούλου συμμετείχε σε δύο ακόμα παράλληλες συναντήσεις (side events) και σε μια Συνάντηση Υψηλού Επιπέδου. Το πρώτο πάνελ αφορούσε στην επίτευξη της βιώσιμης διαχείρισης του 100% των θαλασσών μέσω της ανάπτυξης θαλασσίων σχεδίων βιωσιμότητας, ενώ στο δεύτερο αναζητήθηκαν τρόποι και τεχνολογικές καινοτομίες απορροφήσεως του διοξειδίου του άνθρακος από την ατμόσφαιρα. Η Συνάντηση Υψηλού Επιπέδου είχε ως θέμα «Από το Μπουσάν στη Νίκαια: Επιταχύνοντας τη Φιλοδοξία στον Αγώνα για την Επικύρωση της Σύμβασης για την Ανοιχτή Θάλασσα».

Στο περιθώριο των εργασιών, η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, Δρ Αυγερινοπούλου, είχε σειρά διμερών επαφών με πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες. Αντάλλαξε απόψεις με τον κ. **John Kerry**, πρώην Υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ, σχετικά με την εξέλιξη της οικουμενικής πρωτοβουλίας για τους ωκεανούς, ενώ σε συναντήσεις με **Υπουργούς από την Κόστα Ρίκα, τις Marshall Islands, την Αγκόλα** και άλλες χώρες, αναφέρθηκε στη δέσμευση της Ελλάδας για ενίσχυση της συνεργασίας σε περιβαλλοντικά προγράμματα. Μέσα στις παράλληλες δραστηριότητες, η Δρ Αυγερινοπούλου επισκέφθηκε το λιμάνι του Μπουσάν, όπου σε συζήτηση με τον πρόεδρο της Λιμενικής Αρχής, κ. Sangkeun Song, αντάλλαξαν απόψεις για το «πράσινο» λιμάνι και τις ευκαιρίες που δημιουργεί η πράσινη μετάβαση. Επίσης, συναντήθηκε με στελέχη της Hyundai Heavy Industries και των ναυπηγείων Hanwha για την εξέλιξη των εναλλακτικών καυσίμων και την ενεργειακή αναβάθμιση πλοίων, πολλά εκ των οποίων είναι ελληνικών συμφερόντων.

Κατά την τελική συνεδρίαση της Διάσκεψης, η Δρ Αυγερινοπούλου ορίστηκε από τους διοργανωτές να παρουσιάσει τα βασικά συμπεράσματα της Διάσκεψης, υπογραμμίζοντας την ανάγκη επιτάχυνσης των προσπαθειών για την αντιστροφή της τριπλής πρόκλησης της κλιματικής αλλαγής, της απώλειας της βιοποικιλότητας και της πλαστικής ρύπανσης.

Στις 23 Μαΐου 2025, η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, πραγματοποίησε εκ νέου υψηλού επιπέδου συνάντηση με τον **Πρέσβη της Δημοκρατίας της Κορέας στη χώρα μας, κ. Juseong Lim** στη Βουλή, μετά την ολοκλήρωση της 10ης Διάσκεψης για τους Ωκεανούς. Κατά την συνάντησή τους, οι δύο πλευρές αναφέρθηκαν στις προοπτικές περαιτέρω συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Δημοκρατίας της Κορέας, στους τομείς της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, της ναυτιλίας, της πράσινης ανάπτυξης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και στον μεγάλο όγκο ελληνόκτητων πλοίων που κατασκευάζονται στα ναυπηγεία της Κορέας. Από κοινού, επεσήμαναν το εξαιρετικό επίπεδο διμερούς συνεργασίας, με αναφορές στις τακτικές συναντήσεις κυβερνητικών και κοινοβουλευτικών αντιπροσωπειών σε όλο το φάσμα τομέων ενδιαφέροντος και αμοιβαίων συμφερόντων των δύο χωρών.

Τον Ιούνιο 2025, η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, Δρ Αυγερινοπούλου, μετείχε στην **3^η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ωκεανούς (UNOC3)** στη Νίκαια της Γαλλίας, η οποία συγκεντρώνει αρχηγούς κρατών, υπουργούς, κοινοβουλευτικούς και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, με σκοπό, την ανάληψη συγκεκριμένων δεσμεύσεων για την υλοποίηση του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης 14 (SDG 14). Κορωνίδα της Διάσκεψης ήταν η ανακοίνωση της ίδρυσης του πρώτου Διακυβερνητικού Οργανισμού για τα Ψηφιακά Συστήματα των Ωκεανών, με τον τίτλο **«Διεθνές Κέντρο Mercator για τους Ωκεανούς»**, που θα ηγηθεί της παγκόσμιας ανάπτυξης προηγμένων ψηφιακών υπηρεσιών για τους ωκεανούς. Η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, είχε τον τιμητικό ρόλο να αναγνώσει επίσημα τη Διακήρυξη εκ μέρους των συμμετεχουσών χωρών και του Mercator Ocean International, υπογραμμίζοντας τη συλλογική δέσμευση της Ευρώπης στην προώθηση των θαλασσίων επιστημών, της ανθεκτικότητας και της βιώσιμης θαλάσσιας διακυβέρνησης.

Στο πλαίσιο της UNOC3, η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, συμμετείχε, επίσης, στην υψηλού επιπέδου εκδήλωση **«Parliament of the Sea»**, που συγκέντρωσε Βουλευτές από όλο τον κόσμο, με στόχο, την ίδρυση διεθνούς διακοινοβουλευτικής συμμαχίας για την προστασία των θαλασσών. Η πρωτοβουλία της διοργάνωσης προήλθε από το Γαλλικό Κοινοβούλιο, με ενεργό ρόλο της βουλευτού κυρίας Eléonore Caroit, η οποία ανέλαβε την αποστολή ενίσχυσης των διακοινοβουλευτικών προσπαθειών για την κύρωση της

Συμφωνίας για τη Βιοποικιλότητα πέραν της Εθνικής Δικαιοδοσίας (BBNJ). Οι Βουλευτές κατά την Συνάντηση υπέγραψαν **ψήφισμα**, με σκοπό, να εργαστούν στα κοινοβούλιά τους, ώστε να γίνει η προστασία των θαλασσών προτεραιότητα στην πολιτική. Στην παρέμβασή της, η Δρ. Αυγερινοπούλου, ανέδειξε τη διαχρονική ναυτική παράδοση της Ελλάδας και την ηγετική της θέση στη ναυτιλία, καθώς και τον στενό δεσμό της χώρας με το θαλάσσιο περιβάλλον. Επανέλαβε, ακόμη, τη δέσμευση της Ελλάδας για την προστασία των ωκεανών και τόνισε τη σημασία της κοινοβουλευτικής συνεργασίας για την αντιμετώπιση κρίσιμων προκλήσεων, όπως η ρύπανση, η υπεραλίευση, η οξίνιση των θαλασσών και η απώλεια της βιοποικιλότητας.

Ανήμερα της Ημέρα της Μεσογείου, η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, συμμετείχε και σε πάνελ με θέμα «Αντιμετώπιση της θαλάσσιας και πλαστικής ρύπανσης», στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης της Διαμεσογειακής Ένωσης.

Κατά την παραμονή της Προέδρου της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων στη Γαλλία, είχε την ευκαιρία να συναντηθεί, μεταξύ άλλων, με τον Πρόεδρο της Γαλλίας, **κ. Εμανουέλ Μακρόν**, το Γενικό Διευθυντή του Mercator Ocean International, **κ. Pierre Bahurel**, τη Σύμβουλο για τη Διακυβέρνηση των Ωκεανών, κυρία **Maria Hood**, την Υπουργό Περιβαλλοντικής Μετάβασης, Βιοποικιλότητας, Δασών, Θαλασσών και Αλιείας της Γαλλίας, κυρία **Agnès Pannier-Runacher** και τον Ειδικό Απεσταλμένο του ΟΗΕ για τους Ωκεανούς, **κ. Peter Thompson**.

Την ίδια περίοδο η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, συμμετείχε και σε ένα από τα κορυφαία παγκόσμια φόρα για τη θαλάσσια πολιτική, **το Blue Economy και Finance Forum (BEFF)**, που διεξήχθη στο Μονακό υπό την αιγίδα του Πρίγκιπα Αλβέρτου Β΄ του Μονακό, με τη συμμετοχή προσωπικοτήτων, όπως ο κ. Pascal Lamy, η κυρία Ilana Seid, ο κ. Κώστας Καδής, και η κυρία Christine Lagarde. Το φόρουμ επικεντρώθηκε στην αύξηση της χρηματοδότησης και τη νέα και πρόσθετη καινοτόμο χρηματοδότηση για την προστασία των θαλασσών, την μπλε οικονομία, αλλά και την ενίσχυση της πολυμερούς συνεργασίας. Η ελληνική συμμετοχή στο BEFF αποτυπώνει τη σταθερή πολιτική βούληση της κυβέρνησης να ενισχύσει τις επενδύσεις στην πράσινη και μπλε μετάβαση, δίνοντας έμφαση στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και στην ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών στόχων στους χρηματοπιστωτικούς μηχανισμούς.

Στο περιθώριο του φόρουμ, το Σάββατο 7 Ιουνίου 2025, η Δρ Αυγερινοπούλου παρακολούθησε ειδική προβολή της ταινίας Ocean με τον Sir David Attenborough, με κεντρικό εισηγητή τον διεθνούς φήμης ωκεανογράφο Enric Salas, ενώ την Κυριακή συμμετείχε σε εκδήλωση στο Ωκεανογραφικό Μουσείο Μονακό, παρουσία του Πρίγκιπα Αλβέρτου και του κ. Emmanuel Macron, Προέδρου της Γαλλίας, συνδιοργανώτριας χώρας της UNOC3.

Η διεθνής δράση της Ελλάδας και ιδίως της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, ανέδειξε τη χώρα μας σε ενεργό παράγοντα στη διαμόρφωση της παγκόσμιας πολιτικής για την προστασία των ωκεανών και του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Μέσα από τη συστηματική συμμετοχή σε διεθνείς διασκέψεις, τη συμβολή σε διακυβερνητικές πρωτοβουλίες, την προώθηση και κύρωση διεθνών συμφωνιών και την ανάπτυξη διμερών συνεργασιών, η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων, κατέδειξε τη σημασία της κοινοβουλευτικής διάστασης στην περιβαλλοντική διπλωματία. Οι παρεμβάσεις της ενίσχυσαν τη θέση της στη διεθνή σκηνή και επιβεβαίωσαν ότι, η κοινοβουλευτική εκπροσώπηση μπορεί να έχει ουσιαστικό αντίκτυπο στη διαμόρφωση της παγκόσμιας ατζέντας για το νερό και τους υδατικούς πόρους.

V. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

1. «Στρατηγικές για τον έλεγχο του πληθυσμού του λεοντόψαρου στις ελληνικές θάλασσες και τη Μεσόγειο»

Εισηγητής: Κομνηνός Δελβερούδης, Μέλος της Υποεπιτροπής

I. Εισαγωγή

Η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας του Περιβάλλοντος, κυρία Διονυσία-Θεοδώρα Αυγερινοπούλου, εισηγήθηκε περιληπτικά το θέμα της συνεδρίασης, που επικεντρώνεται στις στρατηγικές διαχείρισης του λεοντόψαρου στις ελληνικές θάλασσες και τη Μεσόγειο.

Η εισβολή χωροκατακτητικών ειδών αποτελεί μία από τις σοβαρότερες απειλές για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, τη βιωσιμότητα της αλιείας και την ισορροπία των οικοσυστημάτων. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας, τα ξενικά είδη έχουν ήδη μεταβάλει τη δομή και λειτουργία των θαλάσσιων τροφικών πλεγμάτων, ιδιαίτερα στην Ανατολική Μεσόγειο.

Το λεοντόψαρο, που εισήλθε στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα μέσω της Διώρυγας του Σουέζ (φαινόμενο λεσεψιανής μετανάστευσης), αναπαράγεται με ταχύτητα και δεν έχει φυσικούς θηρευτές στην περιοχή, ενώ οι αυξημένες θερμοκρασίες λόγω κλιματικής αλλαγής, ευνοούν περαιτέρω την εξάπλωσή του. Οι οικολογικές του επιπτώσεις είναι σημαντικές, καθώς ανταγωνίζεται ιθαγενή είδη για πόρους και καταφύγιο, προκαλεί μείωση των πληθυσμών και επηρεάζει την αλιευτική δραστηριότητα και τον τουρισμό.

Η συνεδρίαση συγκέντρωσε ειδικούς, ερευνητές, καθηγητές, εκπροσώπους φορέων και πολιτείας για την ανάπτυξη αποτελεσματικών και συντονισμένων μέτρων περιορισμού, καθώς τονίστηκε η ανάγκη μιας συστηματικής, διεθνούς συνεργασίας με την Ελλάδα σε ηγετικό ρόλο, για την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

II. Τοποθετήσεις Ειδικών

i. Τοποθέτηση κ. Enríco Toja, Προέδρου του Συλλόγου της “Elafonisos Eco”

Ο κ. Enríco Toja, επικεντρώθηκε στην ανάγκη αντιμετώπισης της εξάπλωσης του λεοντόψαρου στη Μεσόγειο, με ιδιαίτερη αναφορά στην Ελαφώνησο ως σημείο στρατηγικής παρέμβασης. Με πολυετή εμπειρία σε διεθνείς εταιρείες, τόνισε τη σημασία αξιοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων για περιβαλλοντικούς σκοπούς και υπογράμμισε ότι η απειλή του λεοντόψαρου μπορεί να μετατραπεί σε ευκαιρία, εφόσον υπάρξει συστηματική προσέγγιση. Η Ελλάδα καλείται να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην εφαρμογή βιώσιμων λύσεων, σε συνεργασία με άλλες μεσογειακές χώρες, ώστε να προστατευθεί η θαλάσσια βιοποικιλότητα και να αξιοποιηθεί το λεοντόψαρο ως πηγή καινοτομίας και ανάπτυξης.

Το λεοντόψαρο, προερχόμενο από τον Ινδικό και Ειρηνικό Ωκεανό, εξαπλώνεται ραγδαία λόγω λεσεψιανής μετανάστευσης, υψηλής αναπαραγωγικής ικανότητας και απουσίας φυσικών θηρευτών, ενώ η κλιματική αλλαγή ενισχύει το πρόβλημα. Αν λάβουμε υπόψη και το γεγονός ότι το λεοντόψαρο καταβροχθίζει καθημερινά μικρά σημαντικά βρώσιμα ψάρια, προβλέπεται ότι, χωρίς άμεση δράση, ο πληθυσμός των εμπορικά σημαντικών ψαριών της Μεσογείου, θα μειωθεί κατά 30% μέσα σε μία δεκαετία.

Οι δράσεις που πρότεινε ο κ. Toja, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα, είναι οι εξής:

1. Ενημερωμένες έρευνες, σχετικά με βασικές περιβαλλοντικές ποιοτικές μεθόδους αξιοποίησης του λεοντόψαρου.
2. Σύσταση κόμβου μελέτης και διαχείρισης του λεοντόψαρου στην Ελαφώνησο, ως κεντρικό σημείο δράσης.
3. Καθορισμό κωδικού προϊόντος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να διευκολυνθεί η εμπορευματοποίηση του είδους.
4. Εκπαίδευση αλιέων, σε ειδικές τεχνικές αλίευσης και παροχή κινήτρων για τη συστηματική αλιεία του λεοντόψαρου.
5. Ανάπτυξη εφοδιαστικής αλυσίδας για το νωπό, κατεψυγμένο και τα έτοιμα προς κατανάλωση προϊόντα του λεοντόψαρου, καθώς και για δευτερογενείς χρήσεις (συμπληρώματα, καλλυντικά, κοσμήματα, φαρμακευτική βιομηχανία).

ii. Τοποθέτηση κ. Χρήστου Κέλλα, Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Χρήστος Κέλλας, εστίασε στις προκλήσεις που προκαλεί η εξάπλωση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, με έμφαση στο λεοντόψαρο, στη Μεσόγειο Θάλασσα. Μετά τη διάνοιξη της Διώρυγας του Σουέζ (1869), είδη από την Ερυθρά Θάλασσα και τον Ινδικό Ωκεανό εισήλθαν στη Μεσόγειο, δημιουργώντας νέα οικολογικά συστήματα και ανταγωνιζόμενα τα ενδημικά είδη, ιδιαίτερα στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Θάλασσα του Λεβάντε. Η ταχεία εξάπλωση του λεοντόψαρου, που καταγράφηκε για πρώτη φορά το 1991, απειλεί σοβαρά τη βιοποικιλότητα των τοπικών οικοσυστημάτων και τις τοπικές αλιευτικές δραστηριότητες, ενώ η κατανάλωσή του είναι εφικτή με ειδικούς χειρισμούς, καθώς ορισμένα τμήματά του είναι δηλητηριώδη.

Η Ελλάδα, ως μέλος διεθνών και ευρωπαϊκών Συμβάσεων (Σύμβαση της Βέρνης 1982, Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλομορφία του ΟΗΕ 1993), εφαρμόζει κανονισμούς και προγράμματα για τον περιορισμό των επιπτώσεων εισβολικών ειδών. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αναφέρονται ο Κανονισμός 1143/2014 για την πρόληψη και διαχείριση της εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών, οι εκτελεστικοί Κανονισμοί 1141/2016, καθώς και οι εκτελεστικοί Κανονισμοί του 2017 και του 2019, ενώ σε εθνικό επίπεδο έχουν εκδοθεί σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις.

Μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας και Θάλασσας (ΕΠΑΛΘ) χρηματοδοτούνται μέτρα καταγραφής, χαρτογράφησης, περιορισμού, αλλά και πιλοτικής εμπορικής αξιοποίησης των χωροκατακτητικών ξένων ειδών, με προϋπολογισμό 968.000 ευρώ. Το 2023 αποδόθηκε στο είδος λεοντόψαρο εμπορική ονομασία για διευκόλυνση διακίνησης και διάθεσης στην αγορά, ενώ έχει εκδοθεί ενημερωτικό φυλλάδιο για καταναλωτές, αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

Κλείνοντας, την εισήγησή του, ο κ. Υφυπουργός επισήμανε ότι το 2024, σύμφωνα με ανεπίσημα στοιχεία, αλιεύθηκαν 50 τόνοι λεοντόψαρου, ενώ ταυτόχρονα τόνισε τη σημασία συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων για κάθε προσπάθεια προς τη θετική κατεύθυνση.

iii. Τοποθέτηση κ. Παύλου Ευθυμίου, Εκπροσώπου του Επίτιμου Προξένου του Μονακό στην Ελλάδα κ. Βασίλη Αποστολόπουλου

Ο κ. Ευθυμίου, στην εισήγησή του, αναγνωρίζει τη συμβολή της Elaforis Eco στην αντιμετώπιση του προβλήματος του λεοντόψαρου στη Μεσόγειο, αλλά και τη στενή υποστήριξη του Πρίγκιπα Αλβέρτου του Μονακό, ο οποίος έχει συνδέσει προσωπικά το όνομά του με την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας. Επίσης, ανέφερε τη σημασία εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε στην Ελαφόνησο, όπου υπογράφηκαν σημαντικές περιβαλλοντικές διακηρύξεις, ενώ τόνισε την ανάγκη άμεσης δράσης για την αποφυγή σοβαρών οικολογικών και οικονομικών συνεπειών από τη ζημιά στην αλιεία.

Με τη σειρά του, ο κ. Ευθυμίου προέβαλε την ανάγκη μετατροπής της οικολογικής κρίσης σε οικονομική ευκαιρία, μέσω της αξιοποίησης του λεοντόψαρου και της ενίσχυσης της επιχειρηματικής συμμετοχής. Κλείνοντας, δεσμεύτηκε για τη συνέχιση της υποστήριξης από το Προξενείο, ώστε να ενισχυθεί η ελληνική και ευρωπαϊκή ηγεσία στον αγώνα για βιώσιμες θάλασσες βασιζόμενη στην καλή συνεργασία θεσμικών και επιστημονικών φορέων.

iv. Τοποθέτηση κ. Στυλιανού Μητολίδη, Διευθυντή του τμήματος «Αλιευτική πολιτική για τη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο» - Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Και ο κ. Μητολίδης, όπως και οι προηγούμενοι ομιλητές, αναφέρθηκε στο αυξανόμενο πρόβλημα των χωροκατακτητικών ειδών στη Μεσόγειο, με έμφαση στο λεοντόψαρο, το οποίο απειλεί τη βιοποικιλότητα και την αλιεία, λόγω της έλλειψης φυσικών θηρευτών και της ταχείας εξάπλωσής του. Υπογράμμισε την ανάγκη για συλλογικές στρατηγικές που θα συνδυάζουν περιβαλλοντική διαχείριση και αξιοποίηση αυτών των ειδών, ως οικονομικών πόρων. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, έχει τη δυνατότητα στήριξης διαφόρων ειδών δράσεων, που στοχεύουν στα μη αυτόχθονα είδη και παραδείγματα από την Κύπρο και την Τουρκία δείχνουν ότι η εμπορία του λεοντόψαρου μπορεί να αποτελέσει επιτυχή πρακτική. Ενώ η πλήρης εξάλειψη του λεοντόψαρου είναι απίθανη, ο κ. Μητολίδης τόνισε τη σημασία στρατηγικών σχεδίων διαχείρισης της αλιείας ως τα καλύτερα εργαλεία για τον έλεγχο των πληθυσμών τους. Ενδεικτικά, αναφέρθηκε στην ανάπτυξη νέων αλιευτικών εργαλείων, τη δημιουργία αλυσίδων εφοδιασμού, τη στήριξη παράκτιων κοινοτήτων, την προώθηση αλιείας μικρής κλίμακας, τη σημασία της

περιφερειακής συνεργασίας, της συλλογής δεδομένων, της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και της ενίσχυσης ικανοτήτων παρακολούθησης.

v. Τοποθέτηση κυρίας Αικατερίνης Κοκκινάκη, Συμβούλου Πράσινου Μάρκετινγκ και Διαχείρισης Έργου της Elafonisos Eco

Η κυρία Κοκκινάκη, υπογράμμισε τη σημασία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου μάρκετινγκ για την προώθηση της κατανάλωσης του λεοντόφαρου στη Μεσόγειο. Τόνισε ότι η επικοινωνία πρέπει να αποφεύγει όρους όπως «επικίνδυνο», οι οποίοι αποθαρρύνουν το κοινό να εστιάζει στη γεύση και στη συμβολή του στην προστασία της θαλάσσιας ισορροπίας. Παράλληλα, τόνισε ότι απαιτείται ειδική καμπάνια για ψαράδες, καθώς και δημιουργία προϋποθέσεων, ώστε να υπάρχει ζήτηση για να ενισχυθεί το εισόδημά τους μέσω φρέσκιας ή κατεψυγμένης διάθεσης. Παράλληλα με τη ζήτηση, το μάρκετινγκ και την προσπάθεια ειδικής καμπάνιας, η εκπαίδευση στα σχολεία και η ενημέρωση των νεότερων γενιών, θεωρούνται καθοριστικές για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία. Η στρατηγική αυτή συμβάλλει καθοριστικά στην ελληνική και γενικότερα στη μεσογειακή οικονομία, καθώς σχετίζεται με την αλιεία και τον τουρισμό.

vi. Τοποθέτηση κυρίας Μάγδας Κροκίδα, Καθηγήτριας της Σχολής Χημικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Η καθηγήτρια κυρία Κροκίδα, ενημέρωσε για το έργο που επιτελεί το εργαστήριό τους, το οποίο πάνω από 15 χρόνια ασχολείται με την αξιοποίηση εισβολικών ειδών, που αριθμούν 1.000 είδη, εκ των οποίων τα 300 υφίστανται στην Ελλάδα και συνεπώς, αποτελούν σοβαρή απειλή για τη βιοποικιλότητα και την οικονομία. Η καταπολέμησή τους απαιτεί αξιόπιστη χαρτογράφηση της γεωγραφικής τους κατανομής, καθώς και την ανάπτυξη καινοτόμων μεθόδων αξιοποίησης των βιοδραστικών συστατικών τους, ώστε να δημιουργηθούν προϊόντα στους τομείς τροφίμων, κοσμετολογίας, ιχθυοτροφών και ζωοτροφών.

Παρουσιάστηκαν παραδείγματα επιτυχημένων προγραμμάτων, όπως το «ExpLIAS», που οδήγησε στην αξιοποίηση των εισβολικών ειδών και στη μείωση του πληθυσμού τους, με τη δημιουργία καλλυντικών, αλλά και βρώσιμων προϊόντων ή χυμών. Οι συνεργασίες με σημαντικές εταιρείες, όπως οι «ASPIS», «SARANTIS» και «JOTIS», που δείχνουν έμπρακτο ενδιαφέρον για την εμπορική

αξιοποίηση αυτών των ειδών, είναι πολύ σημαντικές για την επίτευξη του ποθούμενου στόχου.

Τέλος, έγινε αναφορά σε προγράμματα όπως το VALIAS και το METABOLIAS, που στοχεύουν περαιτέρω στην αξιοποίηση αυτών των ειδών και στη μελέτη της βιοδιαθεσιμότητας των δραστικών συστατικών τους, καθώς και στην κυκλική οικονομία για τα παραπροϊόντα τους. Φυσικά, πάντα δίνεται προσοχή στο απαιτούμενο κόστος, ώστε να είναι βιώσιμο, ενώ τονίστηκε η ανάγκη συνεργασίας όλων των επιστημονικών ιδρυμάτων, βιομηχανιών και πολιτείας για την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και την ενίσχυση της ελληνικής και ευρωπαϊκής οικονομίας.

vii. Τοποθέτηση κ. Μάριου Χρόνη, Γενικού Διευθυντή της Βιομηχανίας «ASPIS»

Η βιομηχανία «ASPIS», σύμφωνα με την εισήγηση του Γενικού Διευθυντή της, δραστηριοποιείται στη μεταποίηση φρούτων και λαχανικών σε χυμούς, κονσέρβες, αλλά και σε ηλεκτρικά αποστειρωμένων κομματιών φρούτων και μειγμάτων για τη βιομηχανία τροφίμων, με εξαγωγές σε παγκόσμιο επίπεδο. Παράλληλα, αξιοποιεί παραπροϊόντα για ζωοτροφές και παράγει ενέργεια, μειώνοντας το ανθρακικό της αποτύπωμα, μέσω χρήσης υπολειμμάτων από φρούτα. Σε συνεργασία με το Μετσόβιο Πολυτεχνείο, έχει αναπτύξει τεχνολογίες εκχύλισης και ενθυλάκωσης βιοδραστικών ουσιών και Ω-3 λιπαρών από το λεοντόψαρο, ώστε να ενισχύει θρεπτικά τρόφιμα χωρίς αλλοίωση των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών των προϊόντων. Επιπλέον, διερευνά τη χρήση υπολειμμάτων φρούτων και εισβολικών ειδών σε ζωοτροφές και petfood και τη χρήση πρώτων υλών από την επεξεργασία παραπροϊόντων εισβολικών ειδών συνολικά.

viii. Τοποθέτηση κυρίας Κατερίνας Βασιλάτου, Χημικού Msc. Σύμβουλου Καινοτομίας Καλλυντικών Προϊόντων και Συμπληρωμάτων Διατροφής

Η κυρία Βασιλάτου τόνισε τη σημασία της διοργάνωσης ως γέφυρα από τη θεωρία στην πράξη, γεγονός που ενδιαφέρει ιδιαίτερα τον ιδιωτικό τομέα. Ως εκπρόσωπος εταιρείας με επαφές στην ελληνική, ευρωπαϊκή και αμερικανική καλλυντική βιομηχανία, καθώς και ως Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας

Κοσμετολογίας, ανέδειξε την ανάγκη για νέες πηγές πρώτων υλών. Η τετραδοτοξίνη, προτείνεται ως καινοτόμα εναλλακτική στο συνθετικό μπότοξ, με πιθανές λιγότερες παρενέργειες. Παράλληλα, η βελτίωση των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών των ωμέγα-3, ως προς τη γεύση ή την οσμή, μέσω των τεχνολογιών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ), καθιστά τη χρήση τους πιο ελκυστική. Τέλος, η κυρία Βασιλάτου υπογράμμισε τις δυσκολίες εύρεσης καθαρού ωμέγα-3 για καλλυντικά και υπογράμμισε ότι τέτοιες πρωτοβουλίες μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την ελληνική βιομηχανία και οικονομία.

ix. Τοποθέτηση κ. Βασιλείου Σαβράμη, Επιχειρηματίας

Ο κ. Σαβράμης, δραστηριοποιείται στην εισαγωγή και διάθεση κατεψυγμένων θαλασσινών από χώρες όπως Νότια Αφρική, Μαρόκο, Ινδία, Εκουαδόρ και Βιετνάμ, προμηθεύοντας 700 εστιατόρια στην Αττική και χονδρέμπορους σε όλη την Ελλάδα, ενώ εξάγει σε εννέα ευρωπαϊκές χώρες και επιδιώκει είσοδο στη Σαουδική Αραβία και το Ντουμπάι. Ως έμπειρος στον χώρο αυτό, επεσήμανε ότι μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει προσφορά κατεψυγμένου λεοντόψαρου στην αγορά, αλλά υπάρχει διάθεση να διατεθεί και να διοχετευθεί και εκτός Ελλάδας, εφόσον υπάρξουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις, όπως η ανάπτυξη αποτελεσματικών μεθόδων αλιείας και η δημιουργία παραγωγικών μονάδων επεξεργασίας και μεταποίησης, για την ασφαλή κατεψυγμένη διάθεση του προϊόντος στην εγχώρια και ευρωπαϊκή αγορά.

x. Τοποθέτηση κ. Γεώργιου Κρητικού, Αντιπροέδρου του Συλλόγου Ερασιτεχνών Αλιέων Ελαφονήσου

Σύμφωνα με τον κ. Κρητικό, οι ερασιτέχνες αλιείς της Ελαφονήσου, διαπιστώνουν σημαντική αύξηση του πληθυσμού του λεοντόψαρου τα τελευταία δέκα χρόνια, με ταυτόχρονη μείωση παραδοσιακών ειδών ψαριών. Δηλώνουν πρόθυμοι να συμβάλλουν σε οργανωμένες δράσεις αλιείας, σε συνεργασία με το λιμεναρχείο και επαγγελματίες αλιείς, για τον περιορισμό του προβλήματος.

xi. Τοποθέτηση κ. Ανδρέα Καραπάνου, Chef

Ο κ. Καραπάνος, assistant head chef στο βραβευμένο, με τρία αστέρια Michelin, εστιατόριο «**Le Louis**», με σεφ τον Alain Ducasse στο Μονακό, προτείνει λύσεις για την αξιοποίηση του λεοντόψαρου στη γαστρονομία. Τόνισε ότι οι σεφ έχουν τη δύναμη να επηρεάσουν διατροφικές συνήθειες και να ενισχύσουν οικολογικές κατευθύνσεις. Πρότεινε τη δημιουργία πιάτων υψηλής γαστρονομίας με ολική εκμετάλλευση του λεοντόψαρου, ώστε να αναδειχθεί η νοστιμιά και η αξία του. Δεύτερη πρόταση αποτελεί η ένταξή του στην ελληνική κουζίνα, ενθαρρύνοντας τη μαγειρική του στα σπίτια. Δήλωσε πρόθυμος να συμβάλει με συνταγές και δράσεις προώθησης.

xii. Τοποθέτηση κ. Περικλή Κλείτου, Ερευνητή του MER Lab

Ο κ. Κλείτου, ερευνητής ιδιωτικής εταιρείας στην Κύπρο, όπου για πρώτη φορά καταγράφηκε η εγκατάσταση και η αναπαραγωγή του λεοντόψαρου, σημείωσε ότι έχουν παραχθεί πάνω από 30 επιστημονικές δημοσιεύσεις και οδηγοί για τη διαχείριση του είδους και τόνισε και ο ίδιος, με τη σειρά του, την ανάγκη λήψης μέτρων ελέγχου, ώστε να μειωθεί η ζημιά από την ανεξέλεγκτη εξάπλωση των εισβολικών ειδών και συγκεκριμένα, του λεοντόψαρου.

Από την άλλη, υπογράμμισε ότι και η ανεξέλεγκτη αλιεία μπορεί να φέρει ανεπιθύμητα αποτελέσματα, όπως πλήρη εξάντληση του είδους, οπότε απαιτείται προσοχή, σύνεση και στρατηγική, ώστε η απειλή να μετατραπεί σε ευκαιρία. Η αγορά του είδους, υπό προϋποθέσεις, μπορεί να συμβάλει στη μείωση των πληθυσμών και παράλληλα, επισημάνθηκε η ανάγκη δημιουργίας αλυσίδων αγοράς, συνεργασιών με ψαράδες και σεφ, αλλά και αλλαγή κουλτούρας, ώστε τα εισβολικά είδη να ενταχθούν στη γαστρονομία.

Επίσης, δράσεις στοχευμένης αφαίρεσης του είδους από ελεύθερους δύτες, μπορούν να μειώσουν τοπικά τους πληθυσμούς, οπότε προτείνεται η παροχή κινήτρων συμμετοχής σε προτεινόμενες εκδηλώσεις και διαγωνισμούς, ώστε να υπάρχει και κοινωνική ευαισθητοποίηση και απήχηση. Φυσικά, η χρήση ειδικών παγίδων, καθώς τα υπάρχοντα αλιευτικά εργαλεία δεν εξασφαλίζουν ένα συνεχές και σίγουρο αλίευμα, κρίνεται απαραίτητη, όπως απαραίτητη είναι και η σωστή, συστηματική και μακροχρόνια επιστημονική, κοινωνική και οικολογική παρακολούθηση για την αποτελεσματική διαχείριση και αλιεία του είδους.

Η αποτελεσματικότητα των μέτρων, εννοείται βέβαια, ότι διασφαλίζεται επιπλέον με την αναγκαία διακρατική συνεργασία.

xiii. Τοποθέτηση κυρίας Παρασκευής Καραχλέ, Ερευνήτριας Α΄ του Ινστιτούτου Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων και Εσωτερικών Υδάτων του ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.

Η κυρία Καραχλέ, εκπροσωπώντας το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., παρουσίασε τη δράση του Κέντρου ως κρατικού φορέα για την υδατική έρευνα, με εμπειρία στη μελέτη ξενικών ειδών. Από το 2007, λειτουργεί το δίκτυο ELNAIS, που καταγράφει και παρακολουθεί τα ξενικά είδη, παρέχοντας συμβουλές σε αρμόδιους φορείς και Υπουργεία.

Ειδική αναφορά γίνεται στο λεοντόψαρο, το οποίο καταγράφηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα, το 2016 στη Ρόδο και πλέον εμφανίζεται σε μεγάλες ποσότητες και μεγέθη. Το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. καταγράφει και παρακολουθεί, αλλά επιτελεί και τη βασική έρευνα, δηλαδή ερευνά τη βιολογία, οικολογία, ηθολογία, συμπεριφορά και γενετική, αναπτύσσει μοντέλα δυναμικής και εξάπλωσης του είδους και εκτιμά τις οικολογικές επιπτώσεις του. Παράλληλα, δοκιμάζει μεθόδους αλιείας, όπως ειδικές παγίδες και συνεργάζεται με ερασιτέχνες αλιείς για πιλοτικές αφαιρέσεις λεοντόψαρων.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση του λεοντόψαρου ως τροφίμου. Έρευνες έδειξαν ότι έχει υψηλή θρεπτική αξία, εφάμιλλη του bon fillet, με χαμηλή περιεκτικότητα σε λίπος. Προωθούνται συνταγές, δοκιμές επεξεργασμένων προϊόντων (κατεψυγμένο, καπνιστό) και αναλύεται η οικονομική βιωσιμότητα της εμπορικής εκμετάλλευσής του, με θετικά αποτελέσματα. Οι σεφ θεωρούνται σημαντικοί συνεργάτες στην προώθηση του προϊόντος, καθώς μπορούν να το εντάξουν τόσο στην παραδοσιακή όσο και στη γαστρονομία υψηλής ποιότητας.

Παράλληλα, το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. αναπτύσσει δράσεις ενημέρωσης του κοινού μέσω ενυδρείων, φυλλαδίων, παραμυθιών, επιστημονικών άρθρων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Συμμετέχει σε διδακτορικές και μεταπτυχιακές μελέτες, μεταλαμπαδεύοντας τη γνώση σε νέους επιστήμονες.

Τέλος, η κυρία Καραχλέ τόνισε ότι η έλλειψη πληροφορίας δεν μπορεί να αποτελέσει δικαιολογία για αδράνεια, όπως ορίζει η Συνθήκη του Ρίο. Το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. μπορεί να καταθέσει διαχειριστικές προτάσεις και να στηρίξει πολιτικές αποφάσεις για τον

περιορισμό ξενικών ειδών, όπως η εξαίρεσή τους από το πλαφόν πέντε κιλών ερασιτεχνικής αλιείας. Κλείνοντας, η κυρία Καραχλέ κάλεσε τους φορείς να αξιοποιήσουν την τεχνογνωσία και εμπειρία του Κέντρου.

xiv. Τοποθέτηση κυρίας Ελίνας Μικρουλέα, Υπεύθυνης Δημοσιότητας και Συνεργασιών, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ Α.Α.Ε. ΟΤΑ

Στην εισήγησή της, η κυρία Μικρουλέα ανέλυσε τις δράσεις που υλοποιεί και που στοχεύει να υλοποιήσει η Αναπτυξιακή Λασιθίου, στο πλαίσιο διαφόρων προγραμμάτων, για την αξιοποίηση του λεοντόψαρου ως πόρου με περιβαλλοντική, γαστρονομική και οικονομική αξία. Στόχος είναι η ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και η προώθηση της βιώσιμης αλιείας.

Για παράδειγμα, πραγματοποιήθηκε ημερίδα με συμμετοχή ερευνητικών ιδρυμάτων, πανεπιστημίων και τοπικών φορέων για ενημέρωση και ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης. Παράλληλα, υπήρξαν συναντήσεις με επαγγελματίες ψαράδες από Σητεία, Ιεράπετρα και Ελούντα για την αλιεία και την εμπορική προώθηση του είδους. Διοργανώθηκε εκδήλωση με διακεκριμένο σεφ, ώστε να παρουσιαστούν πρωτότυπες συνταγές και να ενταχθεί το λεοντόψαρο στην καθημερινή διατροφή και στα εστιατόρια, ενώ η δράση καλύφθηκε από δημοσιογράφο του γερμανικού καναλιού Deutsche Welle.

Παράλληλα, δημιουργήθηκε προωθητικό υλικό, ενημερωτικά φυλλάδια, ντοκιμαντέρ με συνεντεύξεις από αλιείς και οδηγός με πληροφορίες για ενημέρωση και εκπαίδευση. Επιπλέον, η Αναπτυξιακή Λασιθίου συμμετείχε σε φιλανθρωπική εκδήλωση προσφέροντας δωρεάν γεύματα με λεοντόψαρο, καθώς και σε συνάντηση στη Βόρεια Ιταλία και συγκεκριμένα στο Πανεπιστήμιο Γαστρονομικών Σπουδών.

Ταυτόχρονα, προγραμματίζονται περαιτέρω δράσεις στο πλαίσιο διάθεσης της Περιφέρειας Κρήτης ως Γαστρονομική Περιφέρεια Ευρώπης για το 2026. Ενδεικτικές δράσεις είναι η διοργάνωση συνεχών εκπαιδεύσεων με τοπικούς φορείς και επαγγελματίες εστίασης, γευστικών ημερίδων με διακεκριμένους Σεφ, η διανομή υλικού με προτάσεις, συνταγές και πληροφορίες γύρω από το λεοντόψαρο και τη διατροφική του αξία. Επίσης, δραστηριότητες όπως ο αλιευτικός τουρισμός, μαθήματα μαγειρικής και διαγωνισμοί ψαρέματος, αλλά και

συμμετοχή σε τηλεοπτικές εκπομπές μαγειρικής και σε διάφορα ευρωπαϊκά και όχι μόνο προγράμματα, εντάσσονται στον σκοπό της ανάδειξης του λεοντόψαρου ως διατροφικού προϊόντος και τη συμβολή του στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας της Μεσογείου.

xv. Τοποθέτηση κ. Νικολάου Σημαντήρη, Υπεύθυνου Προγραμμάτων του Μεσογειακού Συνδέσμου για τη Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών (MEDASSET)

Ο κ. Σημαντήρης ανέφερε τις λύσεις που προτείνει η MEDASSET, λόγω της εμπειρίας της σε συνεργασίες με αλιείς στην Ελλάδα και τη Μεσόγειο, για την αντιμετώπιση της εξάπλωσης του λεοντόψαρου. Κύρια στρατηγική είναι η ένταξή του στην τοπική κουζίνα και στα εστιατόρια, μετατρέποντάς το από οικολογικό κίνδυνο σε όφελος για την κοινωνία μας. Επιπλέον, προτείνεται η ενίσχυση φυσικού ελέγχου μέσω καλά διαχειριζόμενων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, επιτρέποντας την αύξηση πιθανών θηρευτών, όπως η σφυρίδα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην επικοινωνία, την εκπαίδευση και την ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών, δυτών και ψαράδων, με στόχο την οικολογική αποκατάσταση και τον μετριασμό της εξάπλωσης του είδους. Παράλληλα, εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχολεία, ώστε οι νέες γενιές να κατανοήσουν τη σημασία της υγείας των οικοσυστημάτων και τον αντίκτυπο των χωροκατακτητικών ειδών, θα βοηθούσαν πολύ προς την κατεύθυνση αυτή.

xvi. Τοποθέτηση κυρίας Αναστασίας Μήλιου, Διευθύντριας Έρευνας – Ινστιτούτου Θαλάσσιας Προστασίας «Αρχιπέλαγος»

Σύμφωνα με τις πληροφορίες της κυρίας Μήλιου, το Ινστιτούτο «Αρχιπέλαγος» δραστηριοποιείται στις ελληνικές θάλασσες εδώ και σχεδόν τρεις δεκαετίες, με συνεχή παρουσία στο πεδίο και άμεση παρακολούθηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Η εμπειρία αυτή δείχνει ότι η εμφάνιση και η εξάπλωση των εισβολικών ειδών, όπως το λεοντόψαρο και ο λαγοκέφαλος, είναι αποτέλεσμα βαθύτερων αιτιών, με κυριότερες την κλιματική αλλαγή και την υπεραλίευση.

Η θερμοκρασία των θαλασσών αυξάνεται συνεχώς, δημιουργώντας νέες συνθήκες που ευνοούν την εγκατάσταση ξενικών ειδών. Σήμερα, στη Μεσόγειο καταγράφονται πάνω από 1.000 ξενικά είδη, εκ των οποίων περισσότερα από

650 έχουν βιώσιμους πληθυσμούς, ενώ πάνω από 100 απειλούν σοβαρά τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστήματος. Η προσέγγιση δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην αντιμετώπιση του λεοντόψαρου, αλλά πρέπει να στοχεύει στις αιτίες που επιδεινώνουν το φαινόμενο.

Η υπεραλίευση αποτελεί καθοριστικό παράγοντα, καθώς αποδυναμώνει τους φυσικούς μηχανισμούς ελέγχου των πληθυσμών. Η μείωση των ντόπιων θηρευτών επιτρέπει την ανεξέλεγκτη εξάπλωση εισβολικών ειδών και άλλων θαλάσσιων ανισορροπιών, όπως οι εξάρσεις μεδουσών. Το Ινστιτούτο τονίζει την ανάγκη για αποτελεσματική διαχείριση της αλιείας, έλεγχο της παράνομης εμπορίας ψαριών και ενίσχυση των αλιευτικών κοινοτήτων με βιώσιμες πρακτικές.

Παράλληλα, προτείνεται ο έλεγχος του έρματος των πλοίων, που αποτελεί σημαντική πηγή εισαγωγής ξενικών ειδών, καθώς και η ανάπτυξη δικτύου παρακολούθησης σε πραγματικό χρόνο, αξιοποιώντας τεχνολογία, δύτες, αλιείς και τοπικές κοινωνίες. Η συνεχής καταγραφή της κατάστασης των θαλασσών παρέχει κρίσιμα δεδομένα για τον σχεδιασμό άμεσων και μακροπρόθεσμων μέτρων.

Το «Αρχιπέλαγος» υπογραμμίζει ότι, η αποκατάσταση της υγείας των οικοσυστημάτων είναι ο μόνος τρόπος να ενισχυθεί η φυσική τους ανθεκτικότητα. Προτείνει την εφαρμογή μέτρων προστασίας που εκκρεμούν εδώ και δεκαετίες, την ανάπτυξη διαχειριζόμενων ζωνών, καθώς και την προώθηση τοπικών και στοχευμένων δράσεων αντιμετώπισης εισβολικών ειδών, με σεβασμό στις κοινωνίες που εξαρτώνται από τη θάλασσα.

Η κυρία Μήλιου καταλήγει στην ανάγκη άμεσης μετάβασης από τη θεωρία στην πράξη, με ουσιαστική προστασία των θαλασσών, έλεγχο των αιτιών της κρίσης και συντονισμένες προσπάθειες για διατήρηση και αποκατάσταση των ελληνικών θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

xvii. Τοποθέτηση κ. Θεόδωρου Καμπούρη, Διδάκτορα Θαλάσσιας Βιολογίας

Ο κ. Καμπούρης, θαλάσσιος βιολόγος και διδάκτορας Θαλάσσιας Βιολογίας, εκπροσώπησε το Πολυτεχνείο Κρήτης και το Εργαστήριο του καθηγητή κ. Καλογεράκη. Επισήμανε ότι η κατανάλωση λεοντόψαρου πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με τη θαλάσσια ρύπανση, καθώς μικροπλαστικά και νανοπλαστικά

ανιχνεύονται σε ιστούς, στομάχια ή βράγχια θαλάσσιων ειδών. Μελέτες δείχνουν ότι το λεοντόψαρο δεν τρέφεται μόνο με εμπορικά είδη, αλλά και με προστατευόμενα απειλούμενα, ενώ παρατηρείται και κανιβαλισμός μεταξύ τους.

Επίσης, ο κ. Καμπούρης αναφέρθηκε σε τοπική μελέτη που έγινε στη Ρόδο, η οποία και κατέδειξε ότι το λεοντόψαρο, στα δύο χρόνια, αρχίζει να αναπαράγεται και σε μικρό μέγεθος (22 εκ.) και ότι η αλιεία του είναι βιώσιμη, άρα μπορεί να υπάρξει συνεχόμενη εκμετάλλευση. Ωστόσο, η Πελοπόννησος και ειδικά η Ελαφώνησος παραμένουν ελάχιστα μελετημένες, παρότι αποτελούν κομβικά σημεία εξάπλωσης ξενικών ειδών προς τα δυτικά.

Η έρευνα, σύμφωνα με τον κ. Καμπούρη, πρέπει να επικεντρωθεί στις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης στο οικοσύστημα του λεοντόψαρου και να εξεταστούν οι τροφικές συνήθειές του με το πιθανό φορτίο πλαστικών που έχουν τα συγκεκριμένα ψάρια, βάσει δειγμάτων από ιστούς, στομάχια και βράγχια, καθώς και του ιζήματος, της στήλης νερού. Προτείνεται συνδυασμός παραδοσιακών μεθόδων αλιευτικής βιολογίας και νέων τεχνικών, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η οποία μπορεί να δώσει αξιόπιστες απαντήσεις σε σύνθετα οικολογικά ερωτήματα.

Στο πλαίσιο της εκμετάλλευσης της τεχνητής νοημοσύνης, αναφέρεται η νέα συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Warwick και η αξιοποίηση μοντέλων που έχουν εφαρμοστεί επιτυχώς από το Πανεπιστήμιο του Cornell στις Η.Π.Α., για την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας των πουλιών. Παρόμοια μοντέλα και εκμετάλλευση της τεχνητής νοημοσύνης, μπορούν σαφώς να εφαρμοστούν και στη Μεσόγειο. Στόχος είναι η ανάπτυξη εργαλείων που θα ενισχύσουν τη γνώση και τη διαχείριση για τον περιορισμό της εξάπλωσης του λεοντόψαρου.

xviii. Τοποθέτηση κ. Θεοδόσιου Τόμπρα, Δικηγόρου – Ανεξάρτητου Μέλους της KPMG

Ο κ. Τόμπρας αναφέρθηκε, αρχικά, στη συμβολή της KPMG στην αντιμετώπιση εισβολικών θαλάσσιων ειδών, με εμπειρία από την Ιταλία στο μπλε καβούρι. Επίσης, τόνισε την ανάγκη για σαφές ρυθμιστικό πλαίσιο και αποτελεσματικά επόμενα βήματα από την ελληνική πολιτεία. Ο Κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) εισήχθη το 2014 και ενώ η Ελλάδα καθυστέρησε να λάβει μέτρα, έχει πλέον δημιουργηθεί η Εθνική Συντονιστική Αρχή και το 2023 έχει υιοθετήσει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης.

Οι βασικοί πυλώνες του σχεδίου περιλαμβάνουν την ενίσχυση της γνώσης, τη θεσμική θωράκιση, την ευαισθητοποίηση του κοινού, τη δημιουργία εθνικού καταλόγου εισβολικών ειδών, την ανάπτυξη πλαισίου συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ερευνητικών ινστιτούτων και επιστημόνων, καθώς και την εκπαίδευση και κατάρτισή τους. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη συλλογή συστηματικών δεδομένων για είδη όπως το λεοντόψαρο και ο λαγοκέφαλος, προκειμένου να εκτιμηθεί ο κίνδυνος και να καθοριστούν στοχευμένα μέτρα εκρίζωσης ή ελέγχου των πληθυσμών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ε.Ε.) ζητά σαφή σχεδιασμό, γεωγραφικό προσδιορισμό δράσεων και διακρατική συνεργασία. Η Ελλάδα, μαζί με την Κύπρο, μπορεί να αναλάβει ηγετικό ρόλο στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, αξιοποιώντας την επιστημονική γνώση, το ανθρώπινο δυναμικό και τον ιδιωτικό τομέα. Το Εθνικό Σχέδιο αποτελεί μια ολοκληρωμένη βάση, αλλά απαιτείται πλέον πιο λεπτομερής σχεδιασμός και εφαρμογή εξειδικευμένων μέτρων.

III. Συμπεράσματα

Οι εισηγήσεις και οι ενδιάμεσες σύντομες συζητήσεις στην Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων εστιάζουν, κατά κύριο λόγο, στην ανάγκη άμεσης κινητοποίησης για την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και της οικολογικής ισορροπίας της Μεσογείου, η οποία πλήττεται έντονα από την κλιματική αλλαγή και την εμφάνιση και εξάπλωση νέων εισβολικών ειδών.

Στο αυξανόμενο πρόβλημα των χωροκατακτητικών ειδών, κύρια θέση κατέχει το λεοντόψαρο, το οποίο κυρίως λόγω έλλειψης θηρευτών και υψηλής αναπαραγωγικότητας, απειλεί τη θαλάσσια βιοποικιλότητα και αλιεία.

Η χάραξη στρατηγικών, που όχι απλώς καταπολεμούν, αλλά και αξιοποιούν αυτά τα είδη, όπως το λεοντόψαρο, κρίνεται απαραίτητη. Προς την κατεύθυνση αυτή, απαραίτητος κρίνεται και ο συνδυασμός επιστημονικής έρευνας, πολιτικής βούλησης και επιχειρηματικής συμμετοχής. Η συλλογή δεδομένων, η χρήση βέλτιστων πρακτικών και φυσικά, οι διακρατικές και εγχώριες συνεργασίες, μπορούν να εγγραφθούν άμεσα και επιτυχή αποτελέσματα στην αντιμετώπιση του ολοένα αυξανόμενου προβλήματος.

2. «Παρουσίαση του Διακυβερνητικού Οργανισμού Mercator»

Εισηγητής: Εμμανουήλ (Μανώλης) Χριστοδουλάκης, Μέλος της Υποεπιτροπής, Α΄ Αντιπρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος

Εισαγωγή

Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων, συνεδρίασε με αντικείμενο τον Διακυβερνητικό Οργανισμό Mercator και την εξέλιξή του σε έναν κεντρικό πυλώνα για την ανάπτυξη της ψηφιακής ωκεανογραφίας. Η συνεδρίαση αυτή είχε σαφή πολιτική και θεσμική βαρύτητα, καθώς συγκέντρωσε κυβερνητικούς εκπροσώπους, πρέσβεις, επιστήμονες και εκπροσώπους διεθνών οργανισμών, οι οποίοι συζήτησαν για τον ρόλο της Ελλάδας και τη διεθνή συνεργασία στον κρίσιμο τομέα των ωκεανών.

Η ατζέντα της συνεδρίασης δεν περιορίστηκε στην τεχνική διάσταση της ωκεανογραφικής παρακολούθησης. Αντιθέτως, επικεντρώθηκε στις πολιτικές συνέπειες που έχει η αξιοποίηση αξιόπιστων δεδομένων για τη χάραξη στρατηγικών, στη διασύνδεση της επιστήμης με τη λήψη αποφάσεων και στη θεσμική θωράκιση της διεθνούς συνεργασίας. Η Ελλάδα, ως παραδοσιακή ναυτική δύναμη αλλά και ως χώρα με τεράστιο μήκος ακτογραμμής, ενδιαφέρεται άμεσα για την πρόοδο αυτών των πρωτοβουλιών.

Η ανάγκη ύπαρξης ακριβών, διαφανών και επιστημονικά τεκμηριωμένων δεδομένων για την κατάσταση των ωκεανών, δεν είναι απλώς επιστημονικό ζήτημα, είναι κατ' εξοχήν πολιτικό. Στηρίζεται στη συνειδητοποίηση ότι, χωρίς τέτοια δεδομένα, δεν είναι δυνατόν να σχεδιαστούν αποτελεσματικές πολιτικές για την κλιματική αλλαγή, την αλιεία, την προστασία της βιοποικιλότητας και τη ναυτιλία. Επομένως, η Mercator Ocean International και ο μετασχηματισμός της σε διακυβερνητικό οργανισμό αποτελούν εργαλεία πολιτικής ισχύος και διπλωματικής συνεργασίας.

Η συνεδρίαση κατέδειξε επίσης ότι, η Ελλάδα δεν περιορίζεται στον ρόλο του παρατηρητή. Αντιθέτως, διεκδικεί ενεργό συμμετοχή στον νέο οργανισμό, με την πρόθεση να είναι ιδρυτικό μέλος και να διαμορφώσει την ατζέντα σε κρίσιμους τομείς. Μέσα από τις παρεμβάσεις κυβερνητικών παραγόντων, διαφάνηκε η

πρόθεση της Ελλάδας να συνδέσει την εθνική στρατηγική για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη με την ενεργό συμμετοχή στη διεθνή συνεργασία.

I. Περιγραφή Θέματος

A. Ο ρόλος της Mercator Ocean International

Η Mercator Ocean International ιδρύθηκε με στόχο να προσφέρει ολοκληρωμένες υπηρεσίες επιχειρησιακής ωκεανογραφίας, αξιοποιώντας δορυφορικά δεδομένα, παρατηρήσεις σε πραγματικό χρόνο και εξελιγμένα μαθηματικά μοντέλα. Με την πάροδο του χρόνου, εξελίχθηκε σε βασικό συνεργάτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο του προγράμματος Copernicus, παρέχοντας δεδομένα που είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση της κατάστασης των θαλασσών.

Οι εφαρμογές της δράσης της είναι ποικίλες και αγγίζουν άμεσα την καθημερινότητα, καθώς υποστηρίζουν την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, παρέχοντας έγκαιρες πληροφορίες για τα καιρικά φαινόμενα, ενισχύουν τη διαχείριση της αλιείας δίνοντας σαφή εικόνα για τα ιχθυοαποθέματα, συμβάλλουν στην παρακολούθηση της ρύπανσης και την προστασία της βιοποικιλότητας, ενώ παράλληλα τροφοδοτούν την επιστημονική κοινότητα και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής με αξιόπιστα στοιχεία για την κλιματική αλλαγή.

Ο οργανισμός δεν είναι απλώς ένας επιστημονικός πάροχος δεδομένων, είναι ένας μηχανισμός που στηρίζει πολιτικές αποφάσεις με ευρωπαϊκή και διεθνή εμπέλεια.

B. Η Διακήρυξη της Βρέστης και ο μετασχηματισμός

Η Διακήρυξη της Βρέστης το 2022, αποτέλεσε σημείο καμπής. Με αυτήν, χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, συμφώνησαν στη δημιουργία ενός νέου, διακυβερνητικού οργανισμού που θα έχει ως κεντρική αποστολή τη διαχείριση της ψηφιακής ωκεανογραφίας και τη θεσμική κατοχύρωση της διεθνούς συνεργασίας.

Η πρωτοβουλία αυτή προέκυψε από την ανάγκη να αποκτήσει το υφιστάμενο σχήμα μια ισχυρότερη νομική και πολιτική υπόσταση. Ενώ μέχρι σήμερα λειτουργούσε ως διεθνής εταιρική συνεργασία, ο νέος οργανισμός θα έχει

επίσημο διακυβερνητικό χαρακτήρα, γεγονός που θα διασφαλίζει τη μακροχρόνια βιωσιμότητα και θα επιτρέπει την άμεση πολιτική λογοδοσία στα κράτη-μέλη.

Ο μετασχηματισμός αυτός δεν είναι τυπικός, αλλά ουσιαστικός. Σηματοδοτεί την αναγνώριση ότι τα ζητήματα των ωκεανών δεν αφορούν μόνο την επιστήμη, αλλά αγγίζουν την κυριαρχία, την ασφάλεια και την οικονομική ανάπτυξη των κρατών. Η Ελλάδα, με το πλούσιο θαλάσσιο δυναμικό της, έχει κάθε λόγο να στηρίξει αυτήν την εξέλιξη.

Γ. Η διεθνής και ευρωπαϊκή διάσταση

Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία του νέου οργανισμού συνδέεται με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τους ωκεανούς, αλλά και με τις πρωτοβουλίες των Ηνωμένων Εθνών για τη Δεκαετία των Ωκεανογραφικών Επιστημών (2021–2030). Η Ευρώπη, και ειδικότερα η Γαλλία και η Ελλάδα, επιδιώκουν να αποκτήσουν ηγετικό ρόλο σε αυτόν τον τομέα, συνδυάζοντας την επιστημονική τεχνογνωσία με την πολιτική βούληση.

Η ανάπτυξη του Ψηφιακού Διδύμου των Ωκεανών είναι η πλέον φιλόδοξη πτυχή αυτής της προσπάθειας. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο εργαλείο που θα συνδυάζει δεδομένα από διαφορετικές πηγές, προσφέροντας δυναμική απεικόνιση της κατάστασης των θαλασσών σε πραγματικό χρόνο. Θα αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο για τους επιστήμονες αλλά κυρίως για τις κυβερνήσεις, επιτρέποντας την καλύτερη προετοιμασία απέναντι σε φυσικές καταστροφές, την αειφόρο διαχείριση των θαλάσσιων πόρων και τον σχεδιασμό πράσινων πολιτικών.

Η Ελλάδα, ως ναυτική δύναμη και χώρα με τεράστιο μήκος ακτογραμμής, δεν μπορεί να μείνει αμέτοχη. Η συμμετοχή της στο νέο οργανισμό συνδέεται με το στρατηγικό της συμφέρον να διασφαλίσει τη βιώσιμη ανάπτυξη, να προστατεύσει το θαλάσσιο περιβάλλον της και να ενισχύσει την παρουσία της στις διεθνείς διαπραγματεύσεις.

II. Θέσεις και Παρεμβάσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης

Η ελληνική κυβέρνηση εκπροσωπήθηκε στη συνεδρίαση από τρεις κομβικούς παράγοντες, οι οποίοι παρουσίασαν διαφορετικές πτυχές της εθνικής στρατηγικής για την προστασία των θαλασσών, την προώθηση της ψηφιακής ωκεανογραφίας και τη στήριξη της γαλάζιας οικονομίας. Οι τοποθετήσεις τους ανέδειξαν τη διασύνδεση των πολιτικών για την αλιεία, τη ναυτιλία, τη νησιωτική πολιτική και την ψηφιακή διακυβέρνηση, ενώ εξέφρασαν σαφή βούληση της Ελλάδας να συμμετάσχει ενεργά στον μετασχηματισμό της Mercator σε διακυβερνητικό οργανισμό.

Ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Διονύσης Σταμενίτης, τόνισε τη σημασία της προστασίας των θαλασσών και των ωκεανών, υπογραμμίζοντας τον καθοριστικό τους ρόλο για τη ρύθμιση του κλίματος, τη διατήρηση της ζωής και την παραγωγή πόρων όπως τρόφιμα και ενέργεια. Επεσήμανε ότι η προστασία των ωκεανών, αποτελεί κοινή ευθύνη της διεθνούς κοινότητας και χαρακτήρισε την πρωτοβουλία της Mercator ιδιαίτερα σημαντική για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης στη Μεσόγειο.

Παρουσίασε τις δράσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στον τομέα της αλιείας, επισημαίνοντας το Ολοκληρωμένο Σύστημα Παρακολούθησης Αλιείας (ΟΣΠΑ), που καταγράφει σε πραγματικό χρόνο τις δραστηριότητες των αλιέων, από την αναχώρηση και την περιοχή αλιείας μέχρι την εκφόρτωση και την πρώτη πώληση των αλιευμάτων. Τόνισε ότι και τα μικρότερα σκάφη συμμετέχουν με μηνιαίες δηλώσεις, παρέχοντας συνολική εικόνα για τη διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων και ενισχύοντας τη διαφάνεια στην αγορά.

Ο Υφυπουργός κ. Διονύσης Σταμενίτης, επεσήμανε την εθνική δέσμευση για στήριξη της αλιείας και αναφέρθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας – Υδατοκαλλιεργειών 2021–2027, ύψους άνω των 519 εκατομμυρίων ευρώ, για ενίσχυση του κλάδου με σεβασμό στο περιβάλλον. Τόνισε επίσης τις προκλήσεις που σχετίζονται με το νερό και τα ξενικά είδη στη Μεσόγειο και έκλεισε με την ευχή η Mercator να επιτύχει μετρήσιμα αποτελέσματα για τη βιωσιμότητα της Μεσογείου.

Ο Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Μανώλης Κουτουλάκης, επεσήμανε τη σημασία της σταθερής συνεργασίας Ελλάδας–Γαλλίας και τη στρατηγική σημασία της θαλάσσιας οικονομίας, η οποία αντιπροσωπεύει περίπου το 25% του ΑΕΠ της χώρας. Τόνισε τον ηγετικό ρόλο της Ελλάδας στις διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές και την πολύτιμη τεχνογνωσία της στη διαχείριση ναυτιλιακών, εμπορικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων.

Έθεσε στο επίκεντρο τη σημασία των δεδομένων, τα οποία χαρακτήρισε βασικό εργαλείο για τεκμηριωμένες πολιτικές, κανονιστική συμμόρφωση, επιστημονική έρευνα και δημιουργία ιστορικού αρχείου για το μέλλον. Αναφέρθηκε στο έργο του ψηφιακού δίδυμου των ωκεανών και στην ελληνική πρωτοβουλία για ψηφιακά δίδυμα νησιών σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και την Amazon, υπογραμμίζοντας ότι αυτά τα έργα θα βελτιώσουν τη νομοθέτηση, τις χρηματοδοτήσεις και τον σχεδιασμό πολιτικών.

Τόνισε, ότι η ανταγωνιστικότητα πρέπει να συνδυάζεται με την περιβαλλοντική προστασία και ανέφερε τις δεσμεύσεις της Ελλάδας για «πράσινη» ναυτιλία, με μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και ενίσχυση της ασφάλειας. Επεσήμανε, τη σημασία συλλογής και αξιοποίησης χιλιάδων δεδομένων για την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, την αλιεία και τη συμμόρφωση με διεθνείς συμβάσεις, ενώ έκλεισε με τη διαβεβαίωση ότι το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής είναι ανοιχτό σε συνεργασίες με τη Mercator για την προώθηση γνώσης και πράσινης μετάβασης.

Η κυρία Ευτυχία Καλογιάννη, διευθύντρια του ιδιαιτέρου γραφείου του Γενικού Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, κ. Κωνσταντίνου Καραντζαλου, τόνισε τη σημασία του Εθνικού Διαστημικού Προγράμματος της Ελλάδας, το οποίο συνδέεται με την παρακολούθηση των θαλασσών και τη δημιουργία ψηφιακών δίδυμων των ωκεανών, δίνοντας στη χώρα τη δυνατότητα συλλογής και αξιοποίησης δικών της δεδομένων.

Το πρόγραμμα υλοποιείται από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και το Ελληνικό Κέντρο Διαστήματος, με τεχνική επίβλεψη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος. Περιλαμβάνει οκτώ υποέργα, όπως πειραματικούς μικροδορυφόρους, αναβάθμιση υποδομών ΕΑΒ, δίκτυα οπτικών σταθμών, σταθμό ραντάρ παρακολούθησης και Governmental Hub (SpaceHub) για ανάπτυξη γεωχωρικών υπηρεσιών.

Οι μικροδορυφόροι θα παρέχουν δεδομένα θερμοκρασίας, πυρκαγιών, ανεξάρτητα από καιρικές συνθήκες, υψηλής ανάλυσης παρακολούθηση φυσικών καταστροφών, πλοίων, υδατοκαλλιεργειών και θαλάσσιας ρύπανσης.

Οι υπηρεσίες θα καλύπτουν γεωργία, δάση, διαχείριση υδάτινων πόρων, άμυνα και παρατήρηση γης. Η Ελλάδα, όπως σημείωσε, θα αποκτήσει λειτουργικούς μικροδορυφόρους από το τέλος του 2025 έως τα μέσα του 2026, με πλήρη αυτονομία στην παρατήρηση και τηλεπισκόπηση, παρέχοντας δωρεάν υπηρεσίες στο Δημόσιο και ενισχύοντας την τεχνολογική αυτονομία και ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

III. Θέσεις και Παρεμβάσεις Επιστημονικών Φορέων και Λοιπών Εκπροσώπων

Η κυρία Laurence Auer, Πρέσβειρα της Γαλλίας στην Ελλάδα, τόνισε τη στενή συνεργασία Ελλάδας–Γαλλίας, αναφερόμενη στην πρωτοβουλία του «One Ocean Summit» που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα. Η συνάντηση αυτή αποτέλεσε σημείο συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών και οδήγησε στη σύναψη διμερούς συμφωνίας, για την προετοιμασία διεθνών θεμάτων. Η Πρέσβειρα υπογράμμισε τη σημασία της μεταμόρφωσης της «Mercator Ocean International» σε διακυβερνητικό οργανισμό, επισημαίνοντας ότι η Ελλάδα διαθέτει σημαντική γνώση για τους ωκεανούς και θα συμβάλει ενεργά στη νέα οργάνωση. Τόνισε τη δυνατότητα ενσωμάτωσης ψηφιακών τεχνολογιών αιχμής, όπως Big Data και τεχνητή νοημοσύνη, με ιδιαίτερη συνεισφορά από ελληνικά ερευνητικά και πανεπιστημιακά ιδρύματα, χωρίς να επαναλαμβάνει τον ρόλο άλλων καθαρά περιβαλλοντικών φορέων. Επεσήμανε επίσης, τη σημασία της συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς και υπηρεσίες όπως το Copernicus, καθώς και τη συμβολή της Ελλάδας στη διακυβέρνηση των ωκεανών και στην προστασία της βιοποικιλότητας, μέσω της συμφωνίας BBNJ. Τέλος, δεσμεύτηκε για στενή συνεργασία έως τη διάσκεψη της Νίκαιας τον Ιούνιο του 2025.

Ο κ. Pierre Bahurel, Γενικός Διευθυντής της Mercator Ocean International, παρουσίασε λεπτομερώς τον μετασχηματισμό της οργάνωσης σε διακυβερνητικό φορέα, με την ενεργό συμμετοχή της Ελλάδας λόγω της εμπειρίας της στη ναυτιλία, την επιστήμη της θάλασσας και την ψηφιακή τεχνολογία. Επεσήμανε ότι η Mercator παρατηρεί τους ωκεανούς σε τρεις διαστάσεις — επιφάνεια, βάθος και βιογεωχημικά στοιχεία — και συλλέγει δέκα δισεκατομμύρια σημεία ανά δίλεπτο

με 30 μεταβλητές, μετατρέποντας τα δεδομένα σε γνώση για λήψη πολιτικών αποφάσεων. Η οργάνωση δημιουργεί σενάρια πρόβλεψης περιβαλλοντικών αλλαγών, διασυνδέει τοπικά και διεθνή δεδομένα μέσω ευρωπαϊκού δικτύου και cloud computing, και επιτρέπει τη γρήγορη επεξεργασία και χρήση των πληροφοριών για τη διακυβέρνηση των ωκεανών. Τα μελλοντικά σχέδια περιλαμβάνουν την υπογραφή διεθνούς σύμβασης στη Νίκαια τον Ιούνιο του 2025, το άνοιγμα νέου χρηματοοικονομικού πλαισίου το 2027-2028 και τη συνεχή ανάπτυξη του ψηφιακού δίδυμου των ωκεανών με χρήση τεχνητής νοημοσύνης και Big Data.

Η κυρία Tatjana Hema, Συντονίστρια του Σχεδίου Δράσης για τη Μεσόγειο του προγράμματος Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP/MAP), παρουσίασε το πρόγραμμα UNEP/MAP, που λειτουργεί από το 1975 υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και βασίζεται στη Σύμβαση της Βαρκελώνης του 1976. Το πρόγραμμα συνδέει 21 μεσογειακές χώρες και την Ευρωπαϊκή Ένωση, προσφέροντας ολοκληρωμένη παρακολούθηση και αξιολόγηση τόσο των χερσαίων όσο και των θαλάσσιων πόρων, αποφεύγοντας κατακερματισμένες προσεγγίσεις. Η Ελλάδα αναγνωρίζεται ως σημαντικό συμβαλλόμενο μέρος, λόγω της μακράς ακτογραμμής της, της υψηλής βιοποικιλότητας και της ενεργού συμμετοχής της στη Σύμβαση της Βαρκελώνης. Το UNEP/MAP προωθεί τη συνεργασία επιστημονικής κοινότητας, πολιτικής, ερευνητικών εργαστηρίων και κοινωνίας των πολιτών, ενώ σχεδιάζεται η συμφωνία για την επόμενη συνάντηση των συμβαλλόμενων μερών στο Κάιρο τον Δεκέμβριο του 2025, συμπληρώνοντας 50 χρόνια δράσης για την προστασία της Μεσογείου.

Ο κ. Eivind Lorentsen, Ανώτερος Σύμβουλος Θαλάσσιας Πολιτικής του Υπουργείου Εμπορίας, Βιομηχανίας και Αλιείας της Νορβηγίας, τόνισε τη σημασία των συστημάτων προσομοίωσης και πρόβλεψης που αποτελούν τον πυρήνα του Mercator, τονίζοντας την ανάγκη επενδύσεων σε ευρωπαϊκές δομές για τη διασφάλιση υγιών και καθαρών ωκεανών. Υπογράμμισε την αξία της συμμετοχής της Ελλάδας, στη δημιουργία του νέου διακυβερνητικού οργανισμού για την εφαρμογή της επιστημονικής γνώσης στην πράξη, ιδιαίτερα στη μοντελοποίηση της διεπαφής ξηράς-θάλασσας μέσω τοπικών παρατηρήσεων, εθνικών και ευρωπαϊκών δεδομένων.

Ο κ. Γεράσιμος Κορρές, Διευθυντής Ερευνών στο Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίω Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.), παρουσίασε τα ελληνικά και ευρωπαϊκά συστήματα επιχειρησιακής ωκεανογραφίας, «ΠΟΣΕΙΔΩΝ» και «Copernicus Marine», που αλληλεπιδρούν για την παρακολούθηση, πρόβλεψη και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Το «ΠΟΣΕΙΔΩΝ» περιλαμβάνει πλωτήρες, gliders, πλωτήρες ARGO και αριθμητικά μοντέλα για πρόγνωση κυμάτων, κυκλοφορίας και κατάστασης οικοσυστήματος, ενώ οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν πρόγνωση διασποράς πετρελαιοκηλίδας, διάσωση και ενημέρωση κοινού μέσω διαδραστικής ιστοσελίδας. Η συμμετοχή της Ελλάδας στο Copernicus Marine από το 2014, ενισχύει την παραγωγή προγνώσεων και τη διαχείριση του περιβάλλοντος σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Ο κ. Μιχαήλ Σκούλλος, Ομότιμος Καθηγητής Ωκεανογραφίας του ΕΚΠΑ και Πρόεδρος της Global Water Partnership (GWP – Mediterranean), αναφέρθηκε στην προσωπική του εμπλοκή στην ωκεανογραφία και τη μακροχρόνια εμπειρία του σε ευρωπαϊκούς οργανισμούς, υπογραμμίζοντας τη σημασία της αναβάθμισης της Mercator σε διακυβερνητικό οργανισμό. Τόνισε ότι, η Ελλάδα πρέπει να συμμετέχει ενεργά στη διοίκηση και στη μεσογειακή διάσταση, ενώ η μετατροπή των δεδομένων σε γνώση είναι κρίσιμη για τη λήψη τεκμηριωμένων πολιτικών αποφάσεων.

Ο κ. Δημήτριος Ζήσης, Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Ευφυών Συστημάτων Μεταφορών του Τμήματος Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αιγαίου, παρουσίασε τη στρατηγική οπτική της «Μπλε Τεχνολογίας» και των μεταφορών, τονίζοντας τη σημασία της ελληνικής ναυτιλίας, η οποία καλύπτει το 60% του ευρωπαϊκού στόλου. Υπογράμμισε ότι η ψηφιακή μετάβαση μέσω τεχνητής νοημοσύνης, Big Data, ρομποτικής και ψηφιακών διδύμων, είναι αναγκαία για βιώσιμη διαχείριση των ωκεανών και ανάπτυξη τεχνολογιών παρακολούθησης.

Ο κ. Νίκος Καμπάνης, Ερευνητής Α', Διευθυντής Εργαστηρίου Παράκτιας και Θαλάσσιας Έρευνας - ΙΤΕ, παρουσίασε το ψηφιακό σύστημα Coastal Crete, υψηλής ανάλυσης 1x1 χιλιόμετρο, που ενσωματώνει επιτόπιες μετρήσεις και υποκλιμακωμένα προγνωστικά και συμμετείχε στο πρώτο ψηφιακό δίδυμο της θάλασσας της Ε.Ε., παρέχοντας υπηρεσίες σε τοπικούς χρήστες για ναυτιλία, πετρελαιοκηλίδες, ασφάλεια και τουρισμό, επιδεικνύοντας πώς οι τεχνολογίες Mercator μπορούν να λειτουργήσουν σε περιφερειακό επίπεδο.

Η κυρία Μαριάννα Ναθαναήλ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, τόνισε τη σημασία της χρηματοδότησης της γαλάζιας οικονομίας και της γαλάζιας καινοτομίας, ενώ παρακολουθεί στενά την ανάπτυξη του Mercator και θα συμμετάσχει στη Σύνοδο της Νίκαιας τον Ιούνιο του 2025, για στενή παρακολούθηση των εξελίξεων.

Συνολικά, οι παρεμβάσεις ανέδειξαν τη στρατηγική ανάγκη για συνεργασία Ελλάδας, ευρωπαϊκών και διεθνών φορέων στη διαχείριση των ωκεανών, την προστασία της βιοποικιλότητας, την παρακολούθηση της κλιματικής αλλαγής και την τεχνολογική ανάπτυξη μέσω ψηφιακών διδύμων, τεχνητής νοημοσύνης και Big Data, με στόχο την ισορροπία ανάμεσα στην οικονομική βιωσιμότητα και την περιβαλλοντική προστασία.

IV. Προτάσεις

Η συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, κατέδειξε ότι, πέραν της αποδοχής της σημασίας της Mercator Ocean International και του μετασχηματισμού της σε διακυβερνητικό οργανισμό, απαιτούνται συγκεκριμένες πολιτικές δεσμεύσεις και πρακτικές κινήσεις εκ μέρους της Ελλάδας. Δεν αρκεί η ρητορική προσήλωση στις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, χρειάζεται ένα συγκροτημένο σχέδιο, που θα συνδέει την επιστημονική γνώση με τις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες της χώρας.

Μία από τις προτάσεις της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, αφορούσε την ανάγκη εξασφάλισης της ιδρυτικής συμμετοχής της Ελλάδας στον νέο Οργανισμό. Η θέση αυτή θα επιτρέψει στη χώρα να διαμορφώσει την ατζέντα και όχι απλώς να ακολουθεί αποφάσεις άλλων. Ωστόσο, η ιδρυτική συμμετοχή πρέπει να συνοδευθεί από διαπραγματευτική στρατηγική, ώστε η ελληνική φωνή να μην περιοριστεί σε τυπική παρουσία, αλλά να έχει ουσιαστικό βάρος. Ήδη τον Ιούνιο του 2025 κατά τη διάρκεια της Τρίτης Διάσκεψης του ΟΗΕ για τους Ωκεανούς (UNOC3) στη Νίκαια, η Ελλάδα συγκαταλέχθηκε μεταξύ των δώδεκα ιδρυτικών μελών του νέου Οργανισμού.

Δεύτερον, απαιτείται η διασύνδεση των διεθνών δεδομένων με εθνικές πολιτικές για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή. Η αντιπολίτευση έχει επισημάνει κατ' επανάληψη ότι η ελληνική πολιτεία, αργεί να ενσωματώσει τα επιστημονικά ευρήματα στη χάραξη πολιτικής. Παράδειγμα αποτελεί η αλιεία, όπου τα δεδομένα υπάρχουν, αλλά η υπεραλίευση και οι πιέσεις στα θαλάσσια

οικοσυστήματα συνεχίζονται. Η αξιοποίηση της Mercator πρέπει να οδηγήσει σε δεσμευτικές εθνικές στρατηγικές, με στόχους και χρονοδιαγράμματα.

Τρίτον, η ανάπτυξη ψηφιακών διδύμων για τα ελληνικά νησιά είναι μια ελπιδοφόρα ιδέα, αλλά χρειάζεται χρηματοδότηση, τεχνογνωσία και τοπική συμμετοχή. Δεν μπορεί να περιοριστεί σε πιλοτικές δράσεις χωρίς συνέχεια. Οι τοπικές κοινωνίες και οι αυτοδιοικητικοί φορείς πρέπει να ενταχθούν στον σχεδιασμό από την αρχή, ώστε να αποφευχθεί το φαινόμενο των «εργαστηριακών εφαρμογών» που δεν έχουν πρακτική αξία.

Τέταρτον, πρέπει να υπάρξει ουσιαστική επένδυση σε υποδομές. Η ύπαρξη υπερυπολογιστών, ή η ανάπτυξη εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης, δεν αρκεί αν δεν συνοδεύεται από σταθερή χρηματοδότηση και από στελέχωση με επιστήμονες και τεχνικούς. Η εμπειρία έχει δείξει ότι πολλά έργα ξεκινούν με ενθουσιασμό, αλλά εγκαταλείπονται στην πορεία λόγω έλλειψης πόρων. Το ελληνικό κράτος οφείλει να δεσμευτεί ότι οι σχετικές δομές θα έχουν διάρκεια και συνέχεια.

Πέμπτον, κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση της σύνδεσης επιστήμης και πολιτικής. Η Βουλή των Ελλήνων πρέπει να διαδραματίσει ενεργό ρόλο, ώστε τα δεδομένα που θα παρέχει η Mercator να αξιοποιούνται σε κοινοβουλευτικό επίπεδο, να τροφοδοτούν τις επιτροπές με τεκμηριωμένες πληροφορίες και να ασκείται ουσιαστικός έλεγχος στην κυβέρνηση. Δεν μπορεί η γνώση να μένει κλεισμένη σε ερευνητικά κέντρα· πρέπει να αποτελεί οδηγό πολιτικής δράσης.

Έκτον, οι διεθνείς συνεργασίες πρέπει να αξιοποιηθούν με όρους αμοιβαιότητας. Η Ελλάδα οφείλει να στηρίζει τις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, αλλά και να αναζητήσει στρατηγικές συνεργασίες με χώρες της Μεσογείου που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις. Η λογική δεν είναι μόνο να ακολουθούμε τους ισχυρούς εταίρους, αλλά να δημιουργούμε δίκτυα περιφερειακής συνεργασίας που θα ενισχύουν τη γεωπολιτική θέση της χώρας.

Τέλος, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η πολιτική για την ψηφιακή ωκεανογραφία, θα συνδεθεί με κοινωνικές και περιφερειακές πολιτικές. Η πράσινη μετάβαση δεν πρέπει να παραμένει σύνθημα· χρειάζεται να συνδυαστεί με την προστασία των παράκτιων κοινοτήτων, την ενίσχυση της απασχόλησης και την προώθηση μιας δίκαιης ανάπτυξης. Η αντιπολίτευση έχει τονίσει επανειλημμένα ότι χωρίς κοινωνική διάσταση, ακόμη και οι πιο σύγχρονες περιβαλλοντικές πολιτικές κινδυνεύουν να μείνουν κενό γράμμα.

Με βάση όλα τα παραπάνω, οι προτάσεις δεν είναι απλώς τεχνοκρατικές, αποτελούν πολιτική απαίτηση. Η Ελλάδα χρειάζεται να αποδείξει ότι μπορεί να μετατρέψει τις διεθνείς δεσμεύσεις σε εθνική στρατηγική, με συνέχεια, διαφάνεια και λογοδοσία.

V. Συμπεράσματα

Η συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, επιβεβαίωσε ότι το ζήτημα της ψηφιακής ωκεανογραφίας δεν αποτελεί πλέον μια στενά επιστημονική υπόθεση, αλλά ένα πολύπλευρο πολιτικό και κοινωνικό διακύβευμα. Ο μετασχηματισμός της Mercator Ocean International σε διακυβερνητικό οργανισμό, αναγνωρίζεται από όλους τους συμμετέχοντες ως μια ιστορική εξέλιξη, που φιλοδοξεί να δώσει θεσμική υπόσταση σε έναν τομέα με άμεσες συνέπειες για την καθημερινότητα των πολιτών και την επιβίωση των οικοσυστημάτων.

Η συζήτηση ανέδειξε κατ' αρχάς τον πολυτομεακό χαρακτήρα της ωκεανογραφίας. Οι παρεμβάσεις της ελληνικής πλευράς κατέδειξαν ότι η προστασία των θαλασσών δεν είναι μόνο ζήτημα περιβαλλοντικής πολιτικής, αλλά συνδέεται με την αλιεία, την αγροτική ανάπτυξη, τη νησιωτική πολιτική, τη ναυτιλία και τις ψηφιακές τεχνολογίες. Η κάθε μία από αυτές τις διαστάσεις έχει τη δική της βαρύτητα, αλλά όλες μαζί συνθέτουν μια ενιαία εικόνα: η βιωσιμότητα των θαλασσών είναι ταυτόχρονα ζήτημα περιβάλλοντος, οικονομίας και κοινωνίας.

Εξίσου σημαντικό ήταν το μήνυμα των διεθνών εκπροσώπων. Η παρουσία πρεσβευτών και αξιωματούχων υπογράμμισε τη σημασία που αποδίδεται στην πολυμερή συνεργασία. Η δημιουργία ενός ψηφιακού διδύμου των ωκεανών παρουσιάστηκε ως η κατεξοχήν φιλόδοξη πρωτοβουλία που θα μεταμορφώσει τον τρόπο λήψης αποφάσεων σε παγκόσμιο επίπεδο. Ουδέτερη παρατήρηση της συζήτησης δείχνει ότι υπάρχει ευρεία συναίνεση γύρω από το γεγονός, ότι η καινοτομία αυτή θα αποτελέσει εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού για κυβερνήσεις, περιφερειακούς οργανισμούς και τοπικές κοινωνίες.

Ωστόσο, οι παρεμβάσεις κατέδειξαν και ορισμένες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Πρώτον, απαιτείται καλύτερη οργάνωση της διασύνδεσης επιστημονικών δεδομένων και πολιτικής πράξης. Τα παραδείγματα που παρουσιάστηκαν, όπως το Ολοκληρωμένο Σύστημα Παρακολούθησης Αλιείας ή τα σχέδια για ψηφιακά δίδυμα νησιών, δείχνουν ότι υπάρχει δυναμική· ωστόσο χρειάζεται θεσμική συνέχεια, συστηματική χρηματοδότηση και ενσωμάτωση σε εθνικές στρατηγικές, ώστε να μη μείνουν μεμονωμένα έργα.

Δεύτερον, αναδείχθηκε η ανάγκη να ενισχυθεί η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών. Οι νησιωτικές και παράκτιες κοινότητες είναι οι πρώτες που βιώνουν τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και της πίεσης στα θαλάσσια οικοσυστήματα. Η επιτυχία των πολιτικών εξαρτάται από το αν αυτές οι κοινωνίες θα έχουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση και την εφαρμογή τους. Ουδέτερη αποτίμηση της συζήτησης οδηγεί στο συμπέρασμα ότι χωρίς τη συμμετοχή τους, ακόμη και οι πιο εξελιγμένες τεχνολογικές λύσεις δεν θα αποδώσουν τα αναμενόμενα.

Τρίτον, υπογραμμίστηκε ο κίνδυνος της αποσπασματικότητας. Κάθε Υπουργείο ή φορέας μπορεί να έχει δικές του πρωτοβουλίες, αλλά αν δεν υπάρξει συνολικός συντονισμός, η Ελλάδα δεν θα καταφέρει να αξιοποιήσει πλήρως την ευκαιρία. Η πρόκληση είναι να δημιουργηθεί ένας ενιαίος μηχανισμός που θα συντονίζει, θα αξιολογεί και θα παρακολουθεί όλες τις δράσεις που σχετίζονται με την ψηφιακή ωκεανογραφία και τη συμμετοχή της χώρας στον νέο οργανισμό.

Τέταρτον, αναδείχθηκε η σημασία της ευρωπαϊκής και διεθνούς διάστασης. Η Ελλάδα δεν λειτουργεί σε κενό, οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ηνωμένων Εθνών επηρεάζουν άμεσα τον σχεδιασμό της. Η συμμετοχή στον νέο οργανισμό μπορεί να λειτουργήσει ως γέφυρα: αφενός για να ενσωματώνονται διεθνείς εξελίξεις στην εθνική πολιτική, αφετέρου για να μεταφέρονται οι ελληνικές εμπειρίες και προτεραιότητες στον διεθνή διάλογο.

Τέλος, η συνεδρίαση ανέδειξε τον ρόλο του Κοινοβουλίου ως χώρου διαλόγου και συνθέσεων. Η παρουσία διαφορετικών φορέων, η παράθεση δεδομένων και η ανταλλαγή απόψεων κατέδειξαν ότι το Κοινοβούλιο μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης, φέρνοντας κοντά την επιστήμη, την πολιτική και την κοινωνία. Η συνέχιση αυτού του διαλόγου σε θεσμικό επίπεδο θα είναι κρίσιμη για να διασφαλιστεί ότι οι αποφάσεις δεν θα ληφθούν ερήμην της κοινωνίας, αλλά με διαφάνεια και δημοκρατική λογοδοσία.

Συνοψίζοντας, η Ελλάδα βρίσκεται σε ένα σημείο καμπής. Από τη μία πλευρά, διαθέτει εργαλεία, ανθρώπινο δυναμικό και προοπτικές· από την άλλη, καλείται να υπερβεί χρόνιες αδυναμίες συντονισμού και συνέχειας. Η επιτυχία θα εξαρτηθεί από το αν θα υπάρξει ενιαίο εθνικό σχέδιο που θα συνδέει την επιστήμη με την πολιτική, τη διεθνή συνεργασία με την εσωτερική εφαρμογή και την πράσινη ανάπτυξη με την κοινωνική συνοχή.

Η πρόκληση είναι σαφής: να μετατραπεί η διεθνής πρωτοβουλία σε εθνική στρατηγική που θα έχει διάρκεια, βάθος και κοινωνικό αντίκρυσμα. Αν η Ελλάδα το καταφέρει, θα μπορέσει να αναδειχθεί όχι μόνο σε ωφελημένο εταίρο, αλλά και σε ουσιαστικό διαμορφωτή της νέας εποχής της ψηφιακής ωκεανογραφίας.

3. «Περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες για την προστασία της θάλασσας»

Εισηγητής: Σπυρίδων Μπιμπίλας, Μέλος της Υποεπιτροπής

I. Εισαγωγή

Η θάλασσα, ως θεμελιώδες στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος, της οικονομίας και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ζωής και της ταυτότητας της χώρας μας. Με δεδομένη την εκτεταμένη ακτογραμμή και τη ναυτιλιακή της παράδοση, η χώρα μας φέρει ιδιαίτερη ευθύνη για την προστασία των θαλασσών, όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Η προστασία των θαλασσών και των ακρογιαλιών μας, δεν είναι απλώς περιβαλλοντική προτεραιότητα· είναι κοινωνική, οικονομική και εθνική ανάγκη.

Στο πλαίσιο αυτό, η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων της Βουλής των Ελλήνων, σε συνεδρίασή της στις 10 Απριλίου 2025, είχε την ευκαιρία να εξετάσει διεξοδικά τις περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες που υλοποιούνται για τη διασφάλιση της βιώσιμης χρήσης και της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Στη συνεδρίαση συμμετείχαν εκπρόσωποι της Πολιτείας, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, εθνικών οργανισμών, ιδρυμάτων και της κοινωνίας των πολιτών, γεγονός που ανέδειξε τον πολυδιάστατο χαρακτήρα της πρόκλησης και την ανάγκη για συνεργασία και συνέργειες.

II. Το θεσμικό και διεθνές πλαίσιο – Υφιστάμενη κατάσταση

Οι ωκεανοί καλύπτουν άνω του 70% της επιφάνειας του πλανήτη, ρυθμίζουν το κλίμα, παράγουν περίπου το 50% του οξυγόνου που αναπνέουμε και αποτελούν θεμέλιο της παγκόσμιας βιοποικιλότητας. Χωρίς υγιείς θάλασσες, δεν μπορεί να υπάρξει βιώσιμο μέλλον για την ανθρωπότητα.

Ωστόσο, σήμερα, οι θάλασσές μας απειλούνται από ποικίλες ανθρωπογενείς πιέσεις: την ρύπανση, την ανεξέλεγκτη διάθεση πλαστικών, την υπεραλίευση, αλλά και τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης που προκαλεί διάβρωση των ακτών και απώλεια πολύτιμων οικοσυστημάτων. Οι ακρογιαλιές μας, που αποτελούν πηγή ζωής για τον τουρισμό και τις τοπικές κοινωνίες, συρρικνώνονται, υποβαθμίζονται ή καταπατώνται.

Συγκεκριμένα, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν είναι τεράστιες. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι εξής:

- **Η πλαστική ρύπανση** έχει διεισδύσει σε κάθε πτυχή της θαλάσσιας ζωής, με μικροπλαστικά να εντοπίζονται ακόμη και στην ανθρώπινη τροφική αλυσίδα. Στη Μεσόγειο, εκτιμάται ότι απορρίπτονται ετησίως 570.000 τόνοι πλαστικού, ποσότητα που αντιστοιχεί σε περίπου 33.800.000 πλαστικά μπουκάλια ημερησίως.
- **Η υπεραλίευση** αποδυναμώνει τα θαλάσσια οικοσυστήματα και απειλεί την επισιτιστική ασφάλεια εκατομμυρίων ανθρώπων.
- **Η οξίνιση και η άνοδος της θερμοκρασίας των υδάτων**, συνέπεια της κλιματικής αλλαγής, καταστρέφουν κοραλλιογενείς υφάλους και ανατρέπουν τη φυσική ισορροπία.
- **Η θαλάσσια ρύπανση από βιομηχανικά και πετρελαϊκά απόβλητα** συνεχίζει να τραυματίζει τα οικοσυστήματα.

Οι πρωτοβουλίες για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, εντάσσονται σε ένα ευρύτερο θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο, το οποίο καθορίζεται τόσο από την εθνική νομοθεσία, όσο και από το ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο. Ιδιαίτερη σημασία έχει η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας-Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (2008/56/EK), η οποία θέτει ως στόχο την επίτευξη «καλής περιβαλλοντικής κατάστασης» για όλα τα θαλάσσια ύδατα έως το 2030. Παράλληλα, εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, η Οδηγία για την ποιότητα των υδάτων κολύμβησης και η Οδηγία για τους οικοτόπους, οι οποίες θέτουν συγκεκριμένα κριτήρια παρακολούθησης και προστασίας.

Σε διεθνές επίπεδο, οι δεσμεύσεις της χώρας μας στο πλαίσιο της Συμφωνίας BBNJ, της Σύμβασης για τη Βιοποικιλότητα (CBD), καθώς και οι στόχοι του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ιδίως ο Στόχος 14: «Ζωή κάτω από το νερό»), ενισχύουν το θεσμικό υπόβαθρο και δημιουργούν ένα ισχυρό πλαίσιο δράσης.

III. Κύριες πρωτοβουλίες και δράσεις για την προστασία της θάλασσας

Οι δράσεις για την προστασία των θαλασσών, όπως παρουσιάστηκαν στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα, από την παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων έως την υλοποίηση καινοτόμων προγραμμάτων. Ενδεικτικά αναφέρονται:

1. **Πρόγραμμα Παρακολούθησης Θαλάσσιων Υδάτων:** Με χρηματοδότηση ύψους 12 εκατομμυρίων ευρώ, διασφαλίζεται η συστηματική παρακολούθηση των θαλασσιών υδάτων, με χρήση προηγμένων τεχνολογικών μέσων (υποβρύχια οχήματα, drones, δορυφορική τηλεπισκόπηση).
2. **Save Whales Project:** Καινοτόμο πρόγραμμα με στόχο την αποτροπή συγκρούσεων πλοίων με φουσητήρες στην ελληνική τάφρο, μέσω ακουστικής παρακολούθησης και συστημάτων έγκαιρης ειδοποίησης. Ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε 2,3 εκατομμύρια ευρώ.
3. **Ανακήρυξη από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) των Θαλάσσιων Εθνικών Πάρκων στο Αιγαίο και στο Ιόνιο:** Δέσμευση στο πλαίσιο της Διεθνούς Διάσκεψης «Our Ocean Conference 10», με στόχο την προστασία της βιοποικιλότητας και την εφαρμογή του στόχου 30x30. Προβλέπεται προϋπολογισμός 11 εκατομμυρίων ευρώ από το Πράσινο Ταμείο.
4. **Πρόγραμμα «Fishing for Litter»:** Υλοποιείται με τη συνεργασία αλιέων, οι οποίοι συλλέγουν και καταγράφουν απορρίμματα που εντοπίζονται στα δίχτυα τους. Ήδη έχουν απομακρυνθεί πάνω από 186 τόνοι απορριμμάτων από 21 λιμάνια σε όλη την Ελλάδα.
5. **Πρωτοβουλίες του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αθανασίου Κ. Λασκαρίδη:** Μέσω του πλοίου «Τυφώνας», έχει καθαριστεί η νησιωτική ακτογραμμή της χώρας, συλλέγοντας πάνω από 765 τόνους απορριμμάτων. Το Ίδρυμα έχει δεσμευτεί για επενδύσεις ύψους 13 εκατομμυρίων ευρώ.
6. **Vodafone Posidonia Project:** Πρόγραμμα χαρτογράφησης των λιβαδιών Ποσειδωνίας με τη χρήση σύγχρονων υδροακουστικών μεθόδων, που ενισχύει την επιστημονική τεκμηρίωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών.
7. **Δράσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) για τη μείωση πλαστικών και μικροπλαστικών:** Με στόχο τη μείωση κατά 50% των πλαστικών απορριμμάτων και κατά 30% των μικροπλαστικών έως το

2030, μέσω ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης.

8. **Cold Ironing:** Πρόγραμμα ηλεκτροδότησης πλοίων από τη στεριά σε τουλάχιστον 12 λιμάνια έως το 2030, με προϋπολογισμό 500 εκατομμυρίων ευρώ, συμβάλλοντας στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Διαπιστώθηκε ότι οι αναληφθείσες δράσεις, συνιστούν εξαιρετικά σημαντικές και αξιοσημείωτες πρωτοβουλίες, για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

IV. Προτάσεις της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων

Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων, αναγνωρίζοντας την πρόοδο που έχει συντελεστεί, τόνισε την ανάγκη για περαιτέρω ενίσχυση και θεσμοθέτηση πρωτοβουλιών, ώστε η χώρα μας να δράσει με σχέδιο και αποφασιστικότητα. Οι κύριες προτάσεις που αναδείχθηκαν είναι:

1. **Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου** για την αυστηρή προστασία των ακτών από αυθαίρετες κατασκευές και ρύπανση.
2. **Καθιέρωση ζωνών προστασίας** σε ευαίσθητες θαλάσσιες περιοχές, με έμφαση στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αποκατάσταση κοραλλιογενών και λιβαδιών Ποσειδωνίας.
3. **Ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα**, με έμφαση στην αξιοποίηση της τεχνολογίας.
4. **Συνεργασία με τους δήμους** για έργα αντιδιαβρωτικής προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης απορριμμάτων, ώστε να σταματήσει η απόρριψη πλαστικών και μικροπλαστικών στις θάλασσες.
5. **Εκστρατείες ενημέρωσης** για πολίτες και επιχειρήσεις, με στόχο την καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης και την προώθηση της ανακύκλωσης. Η ενημέρωση πρέπει να αρχίζει από την σχολική ηλικία, ώστε οι μελλοντικοί πολίτες να μπαίνουν στο πνεύμα της προστασίας των θαλασσών και των ακρογιαλιών και έτσι να αποφεύγεται η άσκοπη ρύπανση από κάθε είδους απορρίμματα και ειδικότερα από τα αποσιγάρα που τόνι από αυτά ρυπαίνουν τις θάλασσες κάθε χρόνο.
6. **Στήριξη της βιώσιμης αλιείας**, ώστε οι θάλασσες να συνεχίσουν να παρέχουν τροφή και εργασία στις επόμενες γενιές.

Καταληκτικά, η προστασία των υδάτινων πόρων και των ακρογιαλιών μας, είναι μια υπόθεση που απαιτεί **πολιτική βούληση, κοινωνική συμμετοχή και διεθνή συνεργασία**. Σημειώθηκε emphaticά ότι, δεν υπάρχει η πολυτέλεια της αδράνειας. Κάθε ακτή που χάνεται, κάθε θάλασσα που επιβαρύνεται, είναι μια απώλεια που δύσκολα αναπληρώνεται.

Είναι απαραίτητο να χαράξουμε μια στρατηγική που να συνδυάζει:

1. **Διεθνή συνεργασία** για την εφαρμογή συμφωνιών, όπως η Συμφωνία για την Προστασία της Βιοποικιλότητας πέρα από τις Εθνικές Δικαιοδοσίες (BBNJ).
2. **Μείωση της πλαστικής παραγωγής και κατανάλωσης**, με έμφαση στην κυκλική οικονομία και τις εναλλακτικές λύσεις.
3. **Προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές** που θα καλύπτουν τουλάχιστον το 30% των ωκεανών έως το 2030.
4. **Βιώσιμη αλιεία**, με αυστηρούς ελέγχους και στήριξη στους αλιείς, ώστε να προσαρμοστούν σε πιο φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές.
5. **Επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία**, ώστε να αναπτύξουμε τεχνολογίες καθαρής ενέργειας και νέους τρόπους παρακολούθησης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

V. Επίλογος

Η συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, κατέδειξε ότι η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, δεν αποτελεί μεμονωμένη πολιτική επιλογή, αλλά θεμελιώδη στρατηγική προτεραιότητα της χώρας μας. Οι δράσεις που υλοποιούνται αποδεικνύουν ότι η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να ηγηθεί στον τομέα της «γαλάζιας ανάπτυξης», συνδυάζοντας την περιβαλλοντική προστασία με την οικονομική βιωσιμότητα.

Η προστασία των ωκεανών δεν είναι πολυτέλεια. Είναι ζήτημα ζωής. Οι ωκεανοί δεν γνωρίζουν σύνορα, ό,τι συμβαίνει σε μια θάλασσα του κόσμου, επηρεάζει όλη την ανθρωπότητα. Οφείλουμε να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων και να εργαστούμε συλλογικά, για να διασφαλίσουμε ότι οι μελλοντικές γενιές θα κληρονομήσουν καθαρούς, ζωντανούς και πλούσιους ωκεανούς.

4. «Ενημέρωση αποτελεσμάτων της Διάσκεψης των Ωκεανών “Our Ocean Conference 10”»

Εισηγήτρια: Δρ Διονυσία - Θεοδώρα Αυγερινοπούλου, Πρόεδρος της Υποεπιτροπής

I. Εισαγωγή

Δεδομένης της σπουδαιότητας των Διεθνών Διασκέψεων «Our Ocean Conference 10», οι οποίες στοχεύουν στην προστασία των θαλασσών, καθώς και του κομβικού ρόλου της χώρας μας στην επιτυχή διοργάνωση των δύο τελευταίων Διασκέψεων, η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων συνεδρίασε επί του θέματος και συζήτησε εκτενώς για τα αποτελέσματα της 10ης Διεθνούς Διάσκεψης για τους Ωκεανούς, που διεξήχθη στις 28-30 Απριλίου του 2025 στο Μπουσάν της Κορέας.

Η παρούσα εισήγηση αποσκοπεί στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Διάσκεψης «Our Ocean Conference 10», των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν, της συμβολής της Ελλάδας, των προοπτικών που διαμορφώνονται για την επερχόμενη Διάσκεψη στην Κένυα, καθώς και των προτάσεων της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων.

II. Η θεσμική σημασία των Διασκέψεων «Our Ocean Conference 10» - Ιστορική αναδρομή

Η Διάσκεψη «Our Ocean Conference 10» θεσμοθετήθηκε το 2014, με πρωτοβουλία του τότε Υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ, κ. Τζον Κέρι, με στόχο την κάλυψη του θεσμικού κενού που υπήρχε τότε στη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών. Έκτοτε έχει φιλοξενηθεί σε πολλές χώρες (Χιλή, ΗΠΑ, Μάλτα, Ινδονησία, Νορβηγία, Παλάου, Παναμάς, Ελλάδα) και έχει εξελιχθεί σε κορυφαίο παγκόσμιο θεσμό, στον οποίο οι ενδιαφερόμενες κυβερνήσεις και ένα ευρύτατο φάσμα ενδιαφερόμενων μερών, όπως ο ιδιωτικός τομέας, μη κυβερνητικές οργανώσεις και η ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα, συνεργάζονται από κοινού και αναλαμβάνουν δράσεις για την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και την ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας. Απώτερος στόχος των Διασκέψεων είναι να προκύψουν απτές δεσμεύσεις («commitments») από τους συμμετέχοντες για τους ωκεανούς και την προστασία τους, καθώς και για την υπεύθυνη διαχείριση των θαλάσσιων πόρων και την προώθηση της βιώσιμης

οικονομικής ανάπτυξης.

Οι δεσμεύσεις αυτές κατανέμονται στους εξής έξι στρατηγικούς πυλώνες:

- θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές,
- βιώσιμη γαλάζια οικονομία,
- αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και μείωση του άνθρακα,
- ναυτική ασφάλεια,
- βιώσιμη αλιεία, καθώς και
- τη θαλάσσια ρύπανση.

Πρόκειται για υψηλού επιπέδου Διασκέψεις, οι οποίες διοργανώνονται σε ετήσια βάση και αποφέρουν κάθε φορά νέες δεσμεύσεις από τα κράτη, τους διεθνείς οργανισμούς και τον ιδιωτικό φορέα. Συνιστούν δε δυναμικές διαδικασίες, που προσβλέπουν στη διαφύλαξη του υδατικού πλούτου, ενώ υπογραμμίζουν την κοινή ευθύνη να διασφαλίσουμε ότι οι ωκεανοί μας θα συνεχίσουν να ικανοποιούν τις ανάγκες των σημερινών και των μελλοντικών γενεών.

Από το 2014 έως σήμερα, η Διάσκεψη έχει κινητοποιήσει περισσότερες από 2.630 δεσμεύσεις, αξίας άνω των 160 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την προστασία των ωκεανών.

III. Αποτελέσματα, κύριοι τομείς εστίασης και δεσμεύσεις της 10ης Διεθνούς Διάσκεψης «Our Ocean Conference»

Η 10η Διεθνής Διάσκεψη «Our Ocean Conference» διεξήχθη στις 28-30 Απριλίου του 2025 στο Μπουσάν της Δημοκρατίας της Κορέας και συγκέντρωσε την παγκόσμια προσοχή ως σημείο αναφοράς για τη χάραξη νέων στρατηγικών για τους ωκεανούς, συγκεντρώνοντας περισσότερους από 3.300 συμμετέχοντες υψηλού επιπέδου και άνω των 80 παράλληλων εκδηλώσεων. Αναγνωρίζοντας, μάλιστα, την επιτυχία της διοργάνωσης της 9ης Διάσκεψης Our Ocean στην Αθήνα τον Απρίλιο του 2024, η χώρα μας ανέλαβε και τον ρόλο της συμπροεδρίας της Οργανωτικής Επιτροπής της 10ης Διάσκεψης.

Κεντρικό σύνθημα της 10ης Διάσκεψης ήταν «Our Ocean, Our Action», ενώ η ειδική θεματική ατζέντα αφιερώθηκε στη Ψηφιακή Ωκεανογραφία («Digital Oceans»). Η Διάσκεψη αποτέλεσε πρόσφορο έδαφος για την παρουσίαση σημαντικών προτάσεων στον τομέα της προστασίας του θαλασσίου

περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και της υγείας των ωκεανών, ενώ αναπτύχθηκαν νέες συνεργασίες. Πέρα από την ιδιαίτερη έμφαση που δόθηκε στην σημασία της ψηφιοποίησης και τις εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης στον θαλάσσιο χώρο για την προστασία των θαλασσών και την πράσινη ναυτιλία, έντονο ενδιαφέρον συγκέντρωσε και η διαδικασία της κύρωσης της Συμφωνίας των Ηνωμένων Εθνών για τη βιοποικιλότητα πέραν των εθνικών δικαιοδοσιών (BBNJ).

Συγκεκριμένα, οι εργασίες και οι παράλληλες εκδηλώσεις του «Our Ocean Conference 10» εστιάστηκαν στους ακόλουθους τομείς, ήτοι:

- στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές,
- τη βιώσιμη γαλάζια οικονομία,
- την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη μείωση του άνθρακα,
- την ναυτική ασφάλεια,
- τη βιώσιμη αλιεία,
- τη θαλάσσια ρύπανση και
- τον τομέα των «ψηφιακών» ωκεανών (ειδική θεματική).

Σε σχέση με τις Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές (ΘΠΠ - MPAs), η Διάσκεψη επιβεβαίωσε τη δέσμευση στον στόχο 30×30 (προστασία του 30% των θαλασσών έως το 2030), με νέες ανακοινώσεις για δημιουργία ή επέκταση ΘΠΠ και τη χρηματοδότηση διαχειριστικών σχεδίων, ενώ επισημάνθηκαν ευκαιρίες για νέες ΘΠΠ στην Ανταρκτική και την Αρκτική. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στη διασύνδεση με την επικείμενη καθολική ισχύ της Συμφωνίας BBNJ, η οποία θα επιτρέψει τη θεσμοθέτηση προστατευόμενων περιοχών σε ύδατα πέραν εθνικής δικαιοδοσίας. Οι δεσμεύσεις συνοδεύτηκαν από στόχους βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των MPAs.

Ως προς τη βιώσιμη γαλάζια οικονομία, καταγράφηκαν δεσμεύσεις για επενδύσεις σε βιώσιμες θαλάσσιες μεταφορές, οικοτουρισμό, δεξιότητες και απασχόληση στις θαλάσσιες δραστηριότητες, ενώ τέθηκε ως προτεραιότητα η ενσωμάτωση της υγείας των ωκεανών, της συμμετοχικής διακυβέρνησης και της ανθεκτικότητας στις στρατηγικές για τη γαλάζια οικονομία. Ιδιαίτερη μνεία έγινε και στην κινητοποίηση κεφαλαίων σε αναδυόμενες αγορές και σε ευάλωτα νησιωτικά/παράκτια κράτη, με έμφαση σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καινοτόμες

εταιρείες και τοπικές αλυσίδες αξίας, ώστε η πράσινη μετάβαση να είναι και κοινωνικά δίκαιη, καθώς και στην ανάγκη για διακυβέρνηση βασισμένη σε επιστημονικά δεδομένα.

Η Διάσκεψη ανέδειξε, ακόμη, τον καθοριστικό ρόλο των ωκεανών στη ρύθμιση του κλίματος, υπογραμμίζοντας τόσο την ευαλωτότητά τους, όσο και τη συμβολή τους ως μέρος της λύσης για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Τονίστηκε δε η μειωμένη ικανότητα των ωκεανών να απορροφούν διοξείδιο του άνθρακα και θερμότητα εξαιτίας της συνεχιζόμενης περιβαλλοντικής πίεσης, γεγονός που απαιτεί άμεση και συντονισμένη διεθνή δράση. Επιπλέον, οι συζητήσεις ανέδειξαν σαφή επιστημονικά δεδομένα, εφαρμόσιμες τεχνολογίες και διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, υπογραμμίζοντας, ότι καθοριστική προϋπόθεση για την πρόοδο είναι η αποφασιστική πολιτική ηγεσία και η ενεργή συμμετοχή της κοινωνίας.

Σε ότι αφορά στη βιώσιμη αλιεία, δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην ενίσχυση της ιχθυοαποθεματικής ανθεκτικότητας, τον περιορισμό της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας, τη βελτίωση της ιχνηλασιμότητας και την αναβάθμιση των υποδομών εκφόρτωσης, μέσω της χρήσης νέων ψηφιακών εργαλείων και της ενίσχυσης της επιβολής των κανόνων, συνοδευόμενων από ισχυρή και κοινή πολιτική βούληση.

Σημαντικές ήταν, επίσης, οι δράσεις που αναλήφθηκαν για την αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης, οι οποίες εστίασαν στην αναβάθμιση των δικτύων αποχέτευσης, την αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και την ανάπτυξη προτύπων μέτρησης των θαλάσσιων απορριμμάτων, καθώς στην προώθηση έργων αποκατάστασης των παράκτιων οικοσυστημάτων.

Ακόμη, η ΟΟC-10 ενίσχυσε τις συνεργασίες για την ναυτική ασφάλεια, ιδίως για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών απειλών, καθώς και για την καλύτερη κατανόηση του ρόλου των ωκεανών στη δέσμευση άνθρακα και την άμβλυση των κινδύνων από τα ακραία φαινόμενα. Επισημάνθηκε ότι, η ανθεκτικότητα των παράκτιων κοινοτήτων συνδέεται με επενδύσεις σε οικοσυστημικές λύσεις και σε συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης.

Τέλος, η ειδική θεματική ατζέντα για τον τομέα των «ψηφιακών» ωκεανών ανέδειξε την ανάγκη για πρότυπα διαλειτουργικότητας δεδομένων, δορυφορική καινοτομία, τεχνητή νοημοσύνη και ψηφιακά δίδυμα ωκεανών, ως καταλύτες για την έγκαιρη λήψη αποφάσεων και την αποτελεσματική εφαρμογή πολιτικών.

Η «10η Συνδιάσκεψη για τους Ωκεανούς», ακολουθώντας την επιτυχή 9η Διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας με 469 δεσμεύσεις (commitments) για την προστασία των θαλασσών, συνολικού ύψους 11,35 δισεκατομμυρίων δολαρίων, είχε εξίσου απτά αποτελέσματα, καθώς δεσμεύτηκαν περί τα 10 δισεκατομμύρια για δράση στο χώρο της προστασίας της θάλασσας και της μπλε οικονομίας. Η Διάσκεψη κατέγραψε, επίσης, 277 νέες εθελοντικές δεσμεύσεις από 60 κράτη με θεματική διασπορά και στους έξι θεματικούς πυλώνες. Οι δεσμεύσεις κυμαίνονταν από την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στον τομέα των ωκεανών, έως και την ενίσχυση των δραστηριοτήτων των αλιέων και υδατοκαλλιεργειών μικρής κλίμακας, ενώ η ανάπτυξη της βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας και η διασύνδεση ωκεανών - κλίματος συγκέντρωσαν τις υψηλότερες δεσμεύσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) ανακοίνωσε δε χρηματοδοτικό πακέτο ύψους 301,485 εκατομμύρια ευρώ, το οποίο κατανέμεται σε δράσεις για τη βιώσιμη γαλάζια οικονομία, την αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης, τις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές, τα «ψηφιακά ωκεάνια» (digital oceans), τη βιώσιμη αλιεία και τη διασύνδεση ωκεανού-κλίματος. Σημειώνεται ότι η εν λόγω πρωτοβουλία εντάσσεται στη γενικότερη ευρωπαϊκή ατζέντα διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών και συνδέεται με την προώθηση ενός ευρωπαϊκού «Ocean Pact».

Ισχυρή ήταν και η παρουσία της Ελλάδας στην εν λόγω Διάσκεψη με εκτεταμένη αντιπροσωπεία και με Επίκεφαλής την Πρόεδρο της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, Δρ Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου. Η ελληνική αντιπροσωπεία περιλάμβανε, επίσης, τον Υφυπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Στέφανο Γκίκα, τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Πέτρο Βαρελίδη, τον Πρέσβη της Ελλάδος στη Σεούλ, κ. Λουκά Τσώκο και τον κ. Κωνσταντίνο Δασκαλόπουλο, Σύμβουλο της Πρεσβείας, τον κ. Γιάννη Ρήγα, Εμπειρογνώμονα Σύμβουλο του Υπουργείου Εξωτερικών σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής, τον κ. Παναγιώτη Καρανάσο από το Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων της Βουλής των Ελλήνων, καθώς και εκπροσώπους της ελληνικής ναυτιλιακής και περιβαλλοντικής διπλωματίας. Η πολυπληθής και εκτεταμένη αντιπροσωπεία της χώρας μας υπογράμμισε τη σταθερή, ενεργή και στρατηγική της δέσμευση στον παγκόσμιο διάλογο για την προστασία των ωκεανών και την προώθηση της βιώσιμης γαλάζιας ανάπτυξης. Στο επίκεντρο του προγράμματος της ελληνικής αντιπροσωπείας βρέθηκαν οι

εργασίες της Διάσκεψης, στις οποίες η χώρα μας συμμετέχει με διακεκριμένο ρόλο, ήτοι:

- η βιώσιμη αλιεία και η καταπολέμηση της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (IUU Fishing),
- η δημιουργία νέων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών στο Νότιο Αιγαίο και στο Ιόνιο και την προώθηση του στόχου «30x30»,
- η γαλάζια οικονομία και τις καινοτόμες λύσεις για βιώσιμη ναυτιλία και ενεργειακή μετάβαση, καθώς και
- η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για την παρακολούθηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων (Digital Oceans).

Η Διάσκεψη ολοκληρώθηκε με τον απολογισμό της δεκαετίας από την έναρξη του θεσμού, όπου έχουν αναληφθεί 2.618 δεσμεύσεις από 478 οργανισμούς και έχουν δεσμευθεί περί τα 160 δισεκατομμύρια δολάρια σε χρηματοδοτήσεις. Ιδιαίτερης αξίας είναι και το γεγονός ότι το 43% των δεσμεύσεων έχει υλοποιηθεί και ολοκληρωθεί, το 38% είναι εν εξελίξει, ενώ το μόλις 18% ξεκίνησε την υλοποίησή από τον Ιανουάριο του 2025.

Η «11η Διάσκεψη για τους Ωκεανούς» θα λάβει χώρα στη Μομπάσα της Κένυας, μετά από πρόταση της Ελλάδας και μέσα στο πλαίσιο της γεωγραφικής ανακατανομής της φιλοξενίας του τόπου πραγματοποίησης της «Διάσκεψης». Η εν λόγω Διάσκεψη αναμένεται να συνεισφέρει τα μέγιστα στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για τους ωκεανούς, το οποίο παραμένει ακόμη σημαντικό, ενώ θα επικεντρωθεί και στις ανάγκες και προκλήσεις της Αφρικής.

IV. Προτάσεις

Η Διάσκεψη «Our Ocean Conference 10» αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο για την προστασία των θαλασσών και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν, τόσο από τη διεθνή κοινότητα όσο και από την Ελλάδα, ενισχύουν την παγκόσμια προσπάθεια για τη διατήρηση των ωκεανών, ως κοινού αγαθού. Επισημάνθηκε, όμως, ο κίνδυνος υστέρησης της υλοποίησης των δεσμεύσεων, λόγω διοικητικών και θεσμικών εμποδίων και η έλλειψη τεκμηριωμένων δεδομένων και ενιαίων δεικτών παρακολούθησης.

Στο πλαίσιο αυτό, σημαντικές ήταν οι προτάσεις που κατατέθηκαν καθ' όλη την συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων από τους παρευρισκόμενους κυβερνητικούς εκπρόσωπους, τους επιστήμονες, τον επιχειρηματικό χώρο, καθώς και τα Μέλη της Υποεπιτροπής, για την περαιτέρω θωράκιση της προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος και την ενδυνάμωση του ρόλου της χώρα μας.

Οι προτάσεις δύνανται να συνοψιστούν στις ακόλουθες:

- **Ενεργός συμμετοχή της Ελλάδας σε διεθνείς πρωτοβουλίες** για τους ωκεανούς. Κάτι που όχι μόνο δρα ενισχυτικά στη βελτίωση της διεθνούς θέσης της χώρας, αλλά και ενισχύει την τήρηση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν στη Διάσκεψη της Αθήνας το 2024. Ειδικότερα, προτάθηκε να αναβαθμίσει η χώρα μας ακόμα περισσότερο τα θέματα της ατζέντας του Our Ocean 9, διαπιστώνοντας και την ανάγκη να προχωρήσει στην εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου για τη διασύνδεση ωκεανών και κλίματος κατά το πρότυπο των Εθνικών Σχεδίων για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ). Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί και στους τομείς της «πράσινης» ναυτιλίας και της ενεργειακής μετάβασης των κτιριακών υποδομών.
- **Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας** για την απορρύπανση και την προστασία της βιοποικιλότητας. Επισημάνθηκε δε η σημασία της συστηματικής επένδυσης στην έρευνα, την τεχνολογία και την εκπαίδευση, αλλά και η ανάπτυξη υποστηρικτικών δικτύων και συνεργειών. Προτάθηκε, ακόμη, η αξιοποίηση της εμπειρίας της ευρωπαϊκής τεχνολογικής πλατφόρμας για τη διαμόρφωση εθνικής στρατηγικής ατζέντας στην έρευνα, εστιασμένη στις ανάγκες του ελληνικού χώρου στη γαλάζια οικονομία και την καινοτομία.
- **Συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων.** Σημειώθηκε ότι, οι δεσμεύσεις πρέπει να μεταφράζονται σε ενίσχυση των τοπικών ικανοτήτων, μεταφορά της τεχνογνωσίας και αναβάθμιση των υποδομών, με σεβασμό στη βιοποικιλότητα και την πολιτισμική κληρονομιά.

Η συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, κατέδειξε ότι η υλοποίηση αυτών των δεσμεύσεων απαιτεί συντονισμένη δράση, διαφάνεια και συνεχή αξιολόγηση, καθώς και την ανάπτυξη ενός κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που να λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες και τις προτεραιότητες όλων των αποφασιστικών φορέων, ιδιωτικών και δημόσιων, ενδυναμώνοντας παράλληλα την επικοινωνία και τους διαύλους συνεργασίας μεταξύ τους.

V. Συμπεράσματα

Συνολικά, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης με θέμα τα αποτελέσματα της Διάσκεψης των Ωκεανών «Our Ocean Conference 10», στο πλαίσιο της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, έγινε ένας εποικοδομητικός διάλογος μεταξύ των Βουλευτών, Κυβερνητικών εκπροσώπων, εκπροσώπων της επιστημονικής κοινότητας και του επιχειρηματικού τομέα, και επιβεβαιώθηκε η δυναμική της διεθνούς κοινότητας να κινητοποιεί κεφάλαια, τεχνογνωσία και πολιτική βούληση για τους ωκεανούς. Αναγνωρίστηκε ακόμη η σπουδαιότητα της επένδυσης στη διπλωματία των ωκεανών και στη διαφύλαξη των θαλασσίων οικοσυστημάτων, ιδίως για τη χώρα μας, η οποία διαθέτει μοναδικό θαλάσσιο πλούτο, αλλά και μεγάλη ναυτική παράδοση. Κρίθηκε δε σημαντική η συνέχιση της ανάληψης πρωτοβουλιών και δράσεων που υπηρετούν τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη διεθνή συνεργασία για την προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος. Κοινή συνισταμένη ήταν, τέλος, ότι η προστασία των ωκεανών αποτελεί συλλογική ευθύνη και προϋπόθεση για το μέλλον του πλανήτη μας. Η πρόκληση είναι πλέον η ταχεία και μετρήσιμη υλοποίηση μέχρι το 2030, σε συνέργεια με τη UNOC-3 και τη Συμφωνία BBNJ, με διαφάνεια, λογοδοσία και κοινωνική συμμετοχή.

5. «Ενημέρωση σχετικά με την Κύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη Διατήρηση και τη Βιώσιμη Χρήση της Θαλάσσιας Βιοποικιλότητας σε Περιοχές εκτός Εθνικής Δικαιοδοσίας (Συμφωνία BBNJ)»

Εισηγήτρια: Δρ Διονυσία - Θεοδώρα Αυγερινοπούλου, Πρόεδρος της Υποεπιτροπής

I. Εισαγωγή

Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων, συζήτησε εκτενώς για τη διαδικασία κύρωσης της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας, σχετικά με τη Διατήρηση και τη Βιώσιμη Χρήση της Θαλάσσιας Βιοποικιλότητας, σε Περιοχές εκτός Εθνικής Δικαιοδοσίας (εφεξής: «Συμφωνία BBNJ»), καθώς συνιστά το σημαντικότερο και πλέον προοδευτικό νομοθετικό εργαλείο στην σύγχρονη παγκόσμια ιστορία για τη διαφύλαξη των ωκεανών και την υπεύθυνη διαχείριση των θαλάσσιων πόρων. Σύμβαση την οποία υπέγραψε η χώρα μας στις 20 Σεπτεμβρίου 2023, ενώ προχώρησε στην κύρωσή της στις 8 Μαΐου 2025, σε πλήρη συνέπεια με τη δέσμευση που είχε διατυπώσει ο Πρωθυπουργός, κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, κατά την εναρκτήρια ομιλία του στην 9η Διεθνή Διάσκεψη για τους Ωκεανούς στην Αθήνα.

Η παρούσα εισήγηση επιδιώκει να αναδείξει τη σημασία της Συμφωνίας BBNJ, να παρουσιάσει το πλαίσιο υιοθέτησής της και τα κύρια σημεία της, καθώς και να συγκεντρώσει τις προτάσεις της Υποεπιτροπής για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της.

II. Η ανάγκη υιοθέτησης της Συμφωνίας BBNJ και το διεθνές πλαίσιο

Η προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και η βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων αποτελούν μείζονες προκλήσεις της εποχής μας, καθώς οι ωκεανοί αποτελούν πηγή ζωής για τον πλανήτη, ρυθμίζουν το παγκόσμιο κλίμα και συνεισφέρουν καθοριστικά στην οικονομία, την ασφάλεια και την επισιτιστική επάρκεια.

Αναλυτικότερα, οι ωκεανοί προσφέρουν αναντικατάστατες οικοσυστημικές υπηρεσίες, καθώς:

- Περιέχουν το 97% του νερού του πλανήτη.
- Αποτελούν ρυθμιστή του κλίματος, καθώς απορροφούν περί το 90% της θερμοκρασίας του πλανήτη μας, αλλά και δεσμεύουν άνω 25% του διοξειδίου του άνθρακα, καθιστώντας τους τους καλύτερους «σύμμαχους» μας στη μάχη για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.
- Συνιστούν το μέγα «πνεύμονα» του πλανήτη μας, καθώς παράγουν το 50% του οξυγόνου του πλανήτη.
- Θαλάσσια οικοσυστήματα, όπως οι ποσειδωνίες, τα μαγκρόβια δάση, τα κοραλλιογενείς ύφαλοι, συμβάλλουν στην προστασία των παράκτιων περιοχών από κύματα καταιγίδων, διάβρωση και άνοδο της στάθμης της θάλασσας, μειώνοντας τα κύματα έως και 97%. Ενισχύουν τη σταθερότητα των ιζημάτων και περιορίζουν τη ρύπανση.
- Χρησιμεύουν ως βιότοποι για την πλούσια θαλάσσια βιοποικιλότητα, η οποία σήμερα υπολογίζεται σε 250,000 είδη, ωστόσο εκτιμάται ότι ο πραγματικός αριθμός των ειδών, μπορεί να φτάνει τα δύο εκατομμύρια, ενώ το 80% της βιοποικιλότητας του διεθνούς βυθού παραμένει ακόμα άγνωστο.

Όλες αυτές τις λειτουργίες μπορούν να τις επιτελέσουν αν βρίσκονται σε οικολογική ισορροπία. Για αυτό είναι σημαντικό να αποκαταστήσουμε και να διατηρήσουμε την υγεία των θαλασσών.

Συν τοις άλλοις, οι ωκεανοί στηρίζουν την παγκόσμια οικονομία και τομείς, όπως η αλιεία, η ναυτιλία και ο τουρισμός, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην επισιτιστική μας ασφάλεια, αλλά και στην οικονομία των νησιωτικών και των παράκτιων κρατών, δημιουργώντας χιλιάδες θέσεις εργασίας. Ακόμα, οι ωκεανοί αποτελούν πολύτιμη πηγή βιοδραστικών ενώσεων για την ιατρική έρευνα. Σύμφωνα με διεθνείς εκθέσεις εκτιμάται η χρηματική αξία του ωκεανού σε περίπου 24 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, καθιστώντας τον ισοδύναμο με την έβδομη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο.

Ωστόσο, η συνεχής υπερεκμετάλλευση, η κλιματική αλλαγή, η οξίνιση των θαλασσών, η απώλεια ειδών και η ρύπανση από τα πλαστικά και τα μικροπλαστικά συνιστούν σοβαρές απειλές, που θέτουν σε κίνδυνο την οικολογική ισορροπία και τη βιωσιμότητα των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

Οι περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας (Areas Beyond National Jurisdiction – ABNJ) αντιπροσωπεύουν περίπου το 64% της επιφάνειας των ωκεανών και το 95% του όγκου τους. Μέχρι πρόσφατα, δεν υφίστατο ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο που να ρυθμίζει τη διατήρηση και βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε αυτές τις περιοχές, γεγονός που καθιστούσε επιτακτική την ανάγκη θεσμικής ρύθμισης.

Η Συμφωνία BBNJ, η οποία υιοθετήθηκε το 2023 από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, ήρθε να καλύψει αυτό το κρίσιμο κενό, ενισχύοντας και συμπληρώνοντας τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS).³ Η σημασία της Συμφωνίας αυτής είναι ιστορική, καθώς εισάγει ένα δεσμευτικό και ολοκληρωμένο πλαίσιο για την προστασία των ωκεανών σε παγκόσμια κλίμακα.

Η διαδικασία υιοθέτησής της υπήρξε εξαιρετικά σύνθετη και χρονοβόρα, γεγονός που αντανάκλα τη βαρύτητα και την πολυπλοκότητα του ζητήματος. Ήδη από το 2004, η διεθνής κοινότητα, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, ξεκίνησε διερευνητικές συζητήσεις με στόχο τη δημιουργία ενός νομικά δεσμευτικού κειμένου. Οι διαπραγματεύσεις διήρκησαν σχεδόν δύο δεκαετίες και ολοκληρώθηκαν το 2023, έπειτα από πέντε Διακυβερνητικές Διασκέψεις. Η Συμφωνία BBNJ υπεγράφη στη Νέα Υόρκη στις 20 Σεπτεμβρίου 2023 από περισσότερα από 80 κράτη, σηματοδοτώντας μία από τις σημαντικότερες επιτυχίες των περιβαλλοντικών οργανώσεων κατά τις τελευταίες δεκαετίες και ένα αποφασιστικό βήμα για τη διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης των ωκεανών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) και τα κράτη μέλη της, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, υποστήριξαν ενεργά τη διαμόρφωση ενός ισχυρού κειμένου, με δεσμευτικούς κανόνες, διαφάνεια και μηχανισμούς χρηματοδότησης, σε συμμόρφωση με τους στόχους της Ατζέντας 2030 και της Στρατηγικής της Ε.Ε. για τη Βιοποικιλότητα.

Η κύρωση της Συμφωνίας BBNJ από τη Βουλή των Ελλήνων αποτέλεσε, ειδικότερα, στρατηγικής σημασίας βήμα, καθώς:

³ Η UNCLOS (1982) αποτέλεσε τον «καταστατικό χάρτη» για τη χρήση και προστασία της θάλασσας, ωστόσο δεν παρείχε σαφείς ρυθμίσεις για ζητήματα όπως: η πρόσβαση και κατανομή οφελών από τους γενετικούς πόρους, η δημιουργία θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών σε διεθνή ύδατα και η εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για δραστηριότητες στην ανοικτή θάλασσα.

- ενισχύει τη διεθνή συνεργασία για την προστασία των ωκεανών,
- κατοχυρώνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της χώρας μας σε σχέση με την έρευνα και την εκμετάλλευση των θαλάσσιων πόρων και
- αναδεικνύει τον ρόλο της Ελλάδας ως πρωταγωνιστή στη «διπλωματία των ωκεανών».

III. Περιεχόμενο και θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την Συμφωνία BBNJ

Η Συμφωνία BBNJ έχει ως κεντρικό στόχο, τη διατήρηση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και την προώθηση της βιώσιμης χρήσης των θαλάσσιων πόρων στις περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, στηριζόμενη σε θεμελιώδεις αρχές του Διεθνούς Περιβαλλοντικού Δικαίου, όπως:

- η κοινή, αλλά διαφοροποιημένη ευθύνη,
- ο «ρυπαίνων πληρώνει»,
- η προστασία του πλανήτη και η βιώσιμη ανάπτυξη,
- η πρόληψη και η προφύλαξη,
- η διεθνής συνεργασία,
- η διαγενεακή ισότητα,
- η διαφάνεια και η επιστημονική τεκμηρίωση.

Το αξιοσημείωτο της Συμφωνίας, το οποίο και θέτει υψηλά τον πήχη της προστασίας, είναι ότι δεν προβλέπει μόνο το στόχο της διατήρησης των ειδών και των οικοσυστημάτων, αλλά τον υψηλότερο στόχο της αποκατάστασής τους στην προτέρα κατάσταση, η οποία συνιστά μια απαιτητική και ουσιαστική διαδικασία.

Σκοπός της Συμφωνίας είναι να καλύψει το νομικό κενό στην προστασία των ωκεανών, μέσω της αποτελεσματικής εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας, δηλαδή του Μέρους 11 και του Μέρους 12 της Σύμβασης, και της περαιτέρω διεθνούς συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ κρατών, διεθνών οργανισμών, επιστημονικής κοινότητας και κοινωνίας των πολιτών. Το χωρικό δε πεδίο της Συμφωνίας είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο και αφορά σχεδόν στα δύο τρίτα των θαλασσών μας, ήτοι το 50% του πλανήτη μας.

Η Συμφωνία οργανώνεται γύρω από τέσσερις θεματικούς πυλώνες, ήτοι:

α. Γενετικοί Πόροι και Ίση Κατανομή των Ωφελειών (Marine Genetic Resources – MGRs)

Για πρώτη φορά καθιερώνεται νομικά δεσμευτικό πλαίσιο για την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους της ανοικτής θάλασσας και τη δίκαιη κατανομή των ωφελειών (οικονομικών και μη οικονομικών) μεταξύ των κρατών, με στόχο, να μην επωφελούνται μόνο οι χώρες με ανεπτυγμένη τεχνολογία.

β. Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές (Marine Protected Areas – MPAs)

Η Συμφωνία παρέχει το θεσμικό υπόβαθρο για τη δημιουργία προστατευόμενων περιοχών σε διεθνή ύδατα, ενισχύοντας την εφαρμογή του στόχου 30x30 (προστασία του 30% των ωκεανών έως το 2030). Η διαδικασία θα γίνεται με βάση επιστημονικά δεδομένα, διαφανείς διαδικασίες και συμμετοχή όλων των κρατών. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, η Συμφωνία ακολουθώντας την οικοσυστημική προσέγγιση, προτάσσει την κατάθεση προτάσεων για περιοχικά μέτρα που θα αφορούν εστιασμένα σε ολόκληρες περιοχές της ανοικτής θάλασσας, είτε στα επιφανειακά, είτε τα βαθέα ύδατα, είτε το διεθνή βυθό σε συνεργασία και με τη Διεθνή Αρχή Βυθού κατά περίπτωση. Δίνει δε ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θαλασσίων προστατευόμενων περιοχών και των διαδρόμων που τις συνδέουν μεταξύ τους και σε συναφή μέτρα. Κριτήρια για τον προσδιορισμό των περιοχών αυτών που χρήζουν αυξημένης περιβαλλοντικής προστασίας είναι η μοναδικότητά τους, η σπανιότητα, η ιδιαίτερη σημασία τους για τα στάδια του κύκλου ζωής των ειδών, η ιδιαίτερη σημασία των ειδών που συναντώνται σε αυτές τις περιοχές, η σημασία για τα απειλούμενα ή υπό εξαφάνιση ή φθίνοντα ήδη ή ενδιαιτήματα, η τρωτότητά τους έναντι της κλιματικής αλλαγής και της οξίνισης, η ευπάθειά τους και η ευαισθησία τους.

γ. Περιβαλλοντικές Εκτιμήσεις (Environmental Impact Assessments)

Θεσπίζεται υποχρέωση εκπόνησης εκτιμήσεων για δραστηριότητες που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα της ανοικτής θάλασσας, καθώς και καθιέρωση στρατηγικών εκτιμήσεων (Strategic Environmental Assessments) για την πρόληψη σωρευτικών επιπτώσεων.

δ. Μεταφορά Τεχνογνωσίας και Ικανότητα Υλοποίησης (Capacity Building and Technology Transfer)

Η Συμφωνία περιλαμβάνει δεσμευτικό πλαίσιο για την υποστήριξη των αναπτυσσόμενων χωρών μέσω χρηματοδότησης, εκπαίδευσης, ανταλλαγής τεχνολογίας και ενίσχυσης επιστημονικών δυνατοτήτων, ώστε να συμμετέχουν ισότιμα στις δράσεις για τους ωκεανούς.

Ειδικότερα, ως αναπτυξιακοί στόχοι της Συμφωνίας αναφέρονται:

- α. ο δίκαιος και ισότιμος καταμερισμός των οφελών που προκύπτουν από δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους, δηλαδή το DNA και το RNA,
- β. η οικοδόμηση και η ανάπτυξη της ικανότητας των όλων Μερών, ιδίως των αναπτυσσομένων και μειονεκτούντων,
- γ. η παραγωγή επιστημονικών γνώσεων και τεχνολογικής καινοτομίας, και
- δ. η ανάπτυξη και μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας.

Ενώ στο **Μέρος III** αναφέρονται οι περιβαλλοντικοί στόχοι οι οποίοι περιλαμβάνουν :

- α. τη διατήρηση και βιώσιμη χρήση των περιοχών που χρήζουν προστασίας, μεταξύ άλλων, μέσω της δημιουργίας ενός ολοκληρωμένου συστήματος περιοχικών μέτρων διαχείρισης με οικολογικά αντιπροσωπευτικά και καλά συνδεδεμένα δίκτυα θαλασσίων προστατευόμενων περιοχών και
- β. την προστασία, η συντήρηση και η αποκατάσταση και η διατήρηση της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων, μεταξύ άλλων με σκοπό τη βελτίωση της παραγωγικότητας και της υγείας τους και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι σε παράγοντες επιβάρυνσης, συμπεριλαμβανομένων όσων σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, την οξίνιση των ωκεανών και τη θαλάσσια ρύπανση.

Η Συμφωνία προβλέπει, επίσης, τη σύσταση:

- Διάσκεψης των Μερών (COP), η οποία θα έχει τον ανώτατο ρόλο λήψης αποφάσεων.
- Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου για τεκμηρίωση και αξιολόγηση.

- Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών.
- Επιτροπής Εφαρμογής και Συμμόρφωσης Συμφωνίας, καθώς και
- Γραμματείας, που θα διαχειρίζεται τις διοικητικές και τεχνικές διαδικασίες.

Αναφορικά με τη χρηματοδότηση και τον οικονομικό μηχανισμό, η Συμφωνία ιδρύει ένα Ταμείο Εθελοντικών Συνεισφορών, ένα Ειδικό Ταμείο για τις θαλάσσιες περιοχές πέρα την εθνικής δικαιοδοσίας, το οποίο συνεργάζεται με το Παγκόσμιο Καταπιστευματικό Ταμείο για το Περιβάλλον, ενώ προβλέπεται ότι η Διάσκεψη των Μερών έχει τη δυνατότητα να συστήσει επιπρόσθετα ταμεία.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) έχει ήδη δεσμευθεί να χρηματοδοτήσει δράσεις υλοποίησης, μέσω προγραμμάτων όπως το Horizon Europe, το BlueInvest και το Global Ocean Alliance, ενώ έχει προτείνει τη σύνδεση της BBNJ με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την Οικολογική Αποκατάσταση.

Αξίζει να σημειωθεί, τέλος, ότι κατά την συζήτηση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, ανεδείχθη ότι η Ελλάδα, ως ναυτιλιακή δύναμη και χώρα με τεράστια ακτογραμμή, έχει πολλαπλό συμφέρον στην εφαρμογή της Συμφωνίας:

- περιβαλλοντικό, για την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας,
- οικονομικό, μέσω της στήριξης της γαλάζιας ανάπτυξης,
- διπλωματικό, με την ανάδειξη της χώρας ως πυλώνα στη διεθνή θαλάσσια διακυβέρνηση.

Σημειώνεται, άλλωστε, ότι καμία διάταξη της Συμφωνίας δεν θίγει τα δικαιώματα, τη δικαιοδοσία και τις υποχρεώσεις των Κρατών, όπως αυτά έχουν κατοχυρωθεί δυνάμει της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, καθώς δεν εφαρμόζεται στα εσωτερικά ύδατα, ούτε στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα. Εισάγει δε ρητά ρήτρα επιφύλαξης, σύμφωνα με την οποία, η Συμφωνία δεν θίγει κυριαρχικά δικαιώματα και δεν αφορά σε χάραξη ζωνών.

IV. Πορεία υιοθέτησης της Συμφωνίας

Η Συμφωνία BBNJ θα τεθεί εν ισχύ άμα της συγκεντρώσεως των πρώτων 60 εγγράφων επικύρωσής τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κείμενό της. Η χώρα μας βρίσκεται ανάμεσα στις τρεις πρώτες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) που κύρωσαν τη Συμφωνία και συγκαταλέγεται σε εκείνες τις πρωτοπόρες χώρες, που στοχεύουν να θέσουν ταχέως τη Συμφωνία εν ισχύ, επισφραγίζοντας την παγκόσμια ηγεσία που επιδεικνύει η χώρα μας στα θέματα προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος.

Έως σήμερα, τη Συμφωνία έχουν υπογράψει 142 κράτη και η Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ έχει ήδη επικυρωθεί από 56 κράτη. Η Συμφωνία παραμένει «ανοικτή» προς υπογραφή μέχρι τις 20 Σεπτεμβρίου 2025, ημερομηνία κατά την οποία συμπληρώνονται δύο έτη από την επίσημη τελετή υπογραφής στη Νέα Υόρκη.

V. Προτάσεις

Κοινό σημείο όλων των παρευρισκόμενων της συνεδρίασης της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, ήταν ότι η προστασία που προσφέρουμε στις θάλασσες μας σήμερα, δεν είναι επαρκής, μιας και είναι, σε μεγάλο βαθμό αποσπασματική. Στην συνεδρίαση κατέστη σαφές ότι η υιοθέτηση της Συμφωνίας BBNJ αποτελεί αναγκαίο και κρίσιμο βήμα προς την κατεύθυνση της ολιστικής και αποτελεσματικής προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Ο διάλογος μεταξύ των Μελών και των προσκεκλημένων της Υποεπιτροπής ήταν γόνιμος και προέκυψαν κρίσιμες προτάσεις που δύνανται να θωρακίσουν περαιτέρω την εφαρμογή της Συμφωνίας BBNJ, αλλά και να ενδυναμώσουν την ηγεσία της χώρας μας στην προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος.

Οι προτάσεις των Μελών της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, δύνανται να συνοψιστούν στις ακόλουθες:

- Σύσταση Εθνικού Σημείου Επαφής για την εφαρμογή της Συμφωνίας.
- Ενίσχυση της ερευνητικής υποδομής.
- Ενεργός και συστηματική συμμετοχή της Ελλάδας σε COP και διεθνή fora.
- Ενημέρωση και εκπαίδευση εμπλεκόμενων φορέων.

VI. Συμπεράσματα

Συνολικά, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης με θέμα την κύρωση της Συμφωνίας BBNJ, πραγματοποιήθηκε ένας εποικοδομητικός διάλογος μεταξύ των Βουλευτών, Κυβερνητικών εκπροσώπων, εκπροσώπων της επιστημονικής κοινότητας και του επιχειρηματικού τομέα, και επιβεβαιώθηκε ότι η κύρωση της Συμφωνίας συνιστά ορόσημο για τη χώρα μας και τη διεθνή κοινότητα. Η συζήτηση κατέδειξε ότι, η επιτυχής εφαρμογή της θα καθορίσει την ικανότητά μας να διαχειριστούμε τους ωκεανούς ως κοινό αγαθό, με διαφάνεια, ισότητα και επιστημονική τεκμηρίωση.

Υπογραμμίστηκε δε ότι η Ελλάδα, με τη ναυτιλιακή της ισχύ, την επιστημονική της γνώση και τη διπλωματική της παρουσία, μπορεί να αναδειχθεί σε ηγετικό παράγοντα της παγκόσμιας προσπάθειας για την προστασία των ωκεανών. Η πρόκληση πλέον είναι να μετατρέψουμε τη Συμφωνία από νομικό κείμενο σε πράξη μετρήσιμη και ουσιαστική μέχρι το 2030, με μηχανισμούς παρακολούθησης, λογοδοσίας και κοινωνικής συμμετοχής.

Καταληκτικά, η Συμφωνία BBNJ δεν είναι απλώς μια ακόμη διεθνής σύμβαση είναι μια δέσμευση απέναντι στις επόμενες γενιές.

6. «Καινοτομία στη Γαλάζια Οικονομία»

Εισηγητές: Διονύσιος Ακτύπης και Χριστίνα Αλεξοπούλου, Μέλη της Υποεπιτροπής

I. Εισαγωγή

Κατά τη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων της Βουλής, πραγματοποιήθηκε ενημέρωση και συζήτηση επί του ζητήματος της Καινοτομίας στη Γαλάζια Οικονομία. Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων, εστίασε τόσο στις προοπτικές που προσφέρονται για την ανάπτυξη της χώρας, όσο και στις προϋποθέσεις, ώστε αυτή η ανάπτυξη να είναι βιώσιμη.

Η θεματική αυτή εντάσσεται στον στρατηγικό σχεδιασμό για την ορθολογική αξιοποίηση και διαχείριση των θαλάσσιων και παράκτιων πόρων, με στόχο την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν και τοποθετήθηκαν στελέχη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων) και του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας). Συμμετείχαν μέλη της Επιτροπής, εκπρόσωποι ερευνητικών και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και επαγγελματικών ενώσεων, που δραστηριοποιούνται στον τομέα της γαλάζιας οικονομίας. Οι τοποθετήσεις επεκτάθηκαν σε ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένων της τρέχουσας κατάστασης, των υφιστάμενων προκλήσεων, των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων, καθώς και των τεχνολογικών και θεσμικών παρεμβάσεων που απαιτούνται.

II. Γαλάζια Οικονομία: Πλαίσιο και Προοπτικές

Η γαλάζια οικονομία περιλαμβάνει πλήθος δραστηριοτήτων, που σχετίζονται με τη θάλασσα και τους υδάτινους πόρους, τη ναυτιλία, την αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια, τις θαλάσσιες μεταφορές, τον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό, καθώς και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες θαλάσσιες πηγές.

Η βιώσιμη γαλάζια οικονομία, διαφοροποιείται από τη γενικότερη έννοια της γαλάζιας οικονομίας, καθώς θέτει στο επίκεντρο την περιβαλλοντική προστασία,

τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών. Πρόκειται για έναν στρατηγικό άξονα πολιτικής, που συνδυάζει την ανάπτυξη με την προστασία του οικοσυστήματος, σε πλήρη εναρμόνιση με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) για το 2030 και το 2050. Στο πλαίσιο της συζήτησης επισημάνθηκε ότι η Ελλάδα, λόγω της γεωγραφικής της θέσης και του εκτεταμένου θαλάσσιου χώρου, διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία, εφόσον αξιοποιηθούν με στοχευμένες πολιτικές, μπορούν να ενισχύσουν την οικονομική ανάπτυξη, να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας και να συμβάλλουν ουσιαστικά στην πράσινη μετάβαση.

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε και στην κοινωνική διάσταση: μέσα από την αξιοποίηση της γαλάζιας οικονομίας, μπορούν να ενισχυθούν η απασχόληση και οι ευκαιρίες για τους νέους, όχι μόνο στο παράκτιο μέτωπο, αλλά και σε ορεινές περιοχές όπου υπάρχει το υδάτινο στοιχείο.

Επιπρόσθετα, πρέπει να στηριχθούν παρεμβάσεις που θα βελτιώσουν την ποιότητα και την ποσότητα των υδατικών πόρων, θα ενισχύσουν τη διαχείρισή τους και θα διασφαλίσουν την προστασία του υδάτινου πλούτου.

III. Δεσμεύσεις Και Μέτρα Της Πολιτείας.

Κατά τη συζήτηση αναλύθηκαν βασικές δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η χώρα, και ειδικότερα το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για την περίοδο 2024–2030:

- Διεύρυνση του δικτύου θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, ώστε να καλύπτουν το 30% των χωρικών υδάτων έως το 2030, με τη δημιουργία νέων θαλάσσιων εθνικών πάρκων στο Αιγαίο και στο Ιόνιο.
- Ανάπτυξη εθνικού συστήματος χαρτογράφησης και παρακολούθησης θαλάσσιων οικοτόπων, αξιοποιώντας την τηλεπισκόπηση, τα δορυφορικά δεδομένα και drones, προκειμένου να υπάρξει ολοκληρωμένη εικόνα για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό.
- Προστασία θαλάσσιων ειδών, όπως οι θαλάσσιες χελώνες, μέσω ειδικών δράσεων τηλεμετρίας και ψηφιακών συστημάτων υποστήριξης αποφάσεων.
- Πρόγραμμα παρακολούθησης και ελέγχου της θαλάσσιας ρύπανσης, με στόχο τη μείωση κατά 50% των πλαστικών απορριμμάτων και κατά 30% των μικροπλαστικών έως το 2030.
- Προώθηση του καταδυτικού και υποθαλάσσιου τουρισμού, με αναβάθμιση και

δημιουργία νέων πάρκων, ώστε να αναδειχθεί ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος της χώρας με όρους βιωσιμότητας.

IV. Εργαλεία Χρηματοδότησης και Συμπράξεις

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης επίσης, παρουσιάστηκαν τα υφιστάμενα και προγραμματιζόμενα χρηματοδοτικά εργαλεία, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για την υποστήριξη έργων και δράσεων καινοτομίας στη γαλάζια οικονομία. Μεταξύ αυτών, αναφέρθηκαν προγράμματα συγχρηματοδότησης έρευνας και ανάπτυξης για την ενίσχυση της βιώσιμης αλιείας, την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών θαλάσσιας ενέργειας, την προώθηση της πράσινης ναυτιλίας, καθώς και την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην παρακολούθηση και προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Επιπροσθέτως, υπογραμμίστηκε η σημασία της διεύρυνσης των συνεργασιών μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, καθώς και της ενίσχυσης των διασυνοριακών συνεργασιών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Παράλληλα, δόθηκε έμφαση στην απλοποίηση των διαδικασιών ένταξης και απορρόφησης των κονδυλίων, ώστε να επιταχυνθεί η υλοποίηση των επενδύσεων.

V. Τεχνολογική Καινοτομία και Εφαρμογές

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στις τεχνολογικές εφαρμογές που μπορούν να συμβάλουν στην αναβάθμιση της γαλάζιας οικονομίας. Παρουσιάστηκαν παραδείγματα, όπως η χρήση θαλάσσιων drones για την επιτήρηση και καταγραφή περιβαλλοντικών δεδομένων, η εφαρμογή συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης και ανάλυσης μεγάλων δεδομένων για την παρακολούθηση της ρύπανσης και τη βελτιστοποίηση των θαλάσσιων μεταφορών, καθώς και καινοτόμες λύσεις στην πράσινη ναυτιλία, όπως τεχνολογίες μείωσης εκπομπών και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας. Συζητήθηκαν επίσης τεχνολογίες εκμετάλλευσης κυματικής και παλιρροϊκής ενέργειας, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό πυλώνα της ενεργειακής μετάβασης.

VI. Προτάσεις και Κατευθύνσεις Πολιτικής

Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν, επικεντρώθηκαν στην ανάγκη για περαιτέρω ενίσχυση της σύνδεσης έρευνας και αγοράς, μέσω δημιουργίας θερμοκοιτίδων καινοτομίας και τεχνολογικών πάρκων, στη συγκρότηση θεματικών συστάδων

(clusters), που θα περιλαμβάνουν επιχειρήσεις, ερευνητικούς φορείς και εκπαιδευτικά ιδρύματα, στην παροχή φορολογικών και άλλων οικονομικών κινήτρων για επενδύσεις σε τομείς της γαλάζιας οικονομίας υψηλής προστιθέμενης αξίας, καθώς και στην ενίσχυση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, για την ανάπτυξη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού. Τονίστηκε, επίσης, η ανάγκη για δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας σχετικά με τη βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων. Την ολοκλήρωση και την επιτάχυνση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, ώστε να διασφαλιστεί η ισορροπία μεταξύ ανάπτυξης και προστασίας. Την ενίσχυση των μηχανισμών παρακολούθησης και ελέγχου, με διαφανή χρήση των νέων τεχνολογιών. Τη σύνδεση των δράσεων της βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας με την τοπική ανάπτυξη, δίνοντας έτσι προτεραιότητα στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για νέους σε παράκτιες και νησιωτικές κοινότητες. Την αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών χρηματοδοτικών εργαλείων, ώστε να στηριχθεί η πράσινη μετάβαση της ναυτιλίας και της υδατοκαλλιέργειας. Την ενίσχυση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης, προκειμένου να διαμορφωθεί μια νέα κουλτούρα σεβασμού του θαλάσσιου πλούτου.

VII. Συμπεράσματα

Η συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, ανέδειξε ότι η γαλάζια οικονομία αποτελεί έναν στρατηγικό τομέα για την Ελλάδα, με σημαντικές δυνατότητες για οικονομική ανάπτυξη και περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Η επιτυχία της εξαρτάται από την αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων, την υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών, την ενίσχυση των συνεργασιών και τη διαμόρφωση ενός σταθερού και υποστηρικτικού θεσμικού πλαισίου. Η αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών που παρουσιάστηκαν, μπορεί να ενισχύσει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της χώρας στον τομέα αυτόν και να διασφαλίσει την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων για τις επόμενες γενιές. Ταυτόχρονα, η μετάβαση στη βιώσιμη γαλάζια οικονομία είναι αναγκαία, ώστε να διασφαλιστεί η προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και η μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα της χώρας. Η Ελλάδα έχει ήδη αναλάβει σημαντικές δεσμεύσεις σε αυτή την κατεύθυνση, και η υλοποίησή τους μπορεί να καταστήσει τη χώρα πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης στη Μεσόγειο.

7. «Βιώσιμες Υδατοκαλλιέργειες»

Εισηγήτρια: Θωμαΐς (Τζίνα) Οικονόμου, Μέλος της Υποεπιτροπής

Εισαγωγή

Η συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, είχε ως αντικείμενο, τη διερεύνηση του πλαισίου ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα και την ανάδειξη των δυνατοτήτων τους ως κλάδου, που μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην οικονομική ανάπτυξη και την επισιτιστική ασφάλεια της χώρας.

Κεντρικό ζητούμενο αποτέλεσε η σύνδεση της παραγωγής με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και η ανάγκη συντονισμού της πολιτείας, της επιστημονικής κοινότητας και των τοπικών κοινωνιών, ώστε η αξιοποίηση των υδάτινων πόρων να είναι ισορροπημένη και κοινωνικά αποδεκτή.

A. Τοποθετήσεις εισηγητών

Οι εισηγητές τόνισαν ότι οι υδατοκαλλιέργειες, αποτελούν στρατηγικό τομέα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς ενισχύουν την αυτάρκεια τροφίμων και την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής παραγωγής.

Η Ελλάδα, λόγω του εκτεταμένου υδάτινου πλούτου και της μακράς παράδοσης στον τομέα, διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα. Οι δυνατότητες ανάπτυξης δεν περιορίζονται μόνο στις παράκτιες περιοχές, αλλά επεκτείνονται και σε εσωτερικά ύδατα, όπως λίμνες και ποτάμια.

Υπογραμμίστηκε ότι η ανάπτυξη του κλάδου πρέπει να στηρίζεται σε σύγχρονες, τεχνολογικά προηγμένες και περιβαλλοντικά βιώσιμες πρακτικές. Η πρόοδος στην επιστήμη της ιχθυοκαλλιέργειας, τα νέα είδη εκτροφής και τα εργαλεία παρακολούθησης της ποιότητας του νερού, μπορούν να μειώσουν τις περιβαλλοντικές πιέσεις.

Τονίστηκε η σημασία της σωστής χωροθέτησης των μονάδων, ώστε να αποφευχθούν συγκρούσεις με άλλες οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες, όπως ο τουρισμός και η παραδοσιακή αλιεία.

B. Παρεμβάσεις – Τοποθετήσεις

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, έγιναν τοποθετήσεις από βουλευτές και ειδικούς. Τονίστηκε η καίρια σημασία που έχει ο τομέας των υδατοκαλλιεργειών, ως στρατηγική επιλογή της κυβέρνησης αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έγινε αναφορά στις δυνατότητες που διαθέτει ο Νομός Ευρυτανίας, λόγω του πλούσιου υδάτινου δυναμικού της, ο οποίος μπορεί να αξιοποιηθεί για την παραγωγική αναγέννηση της περιοχής.

Ειδική αναφορά έγινε στη λίμνη των Κρεμαστών, η οποία αποτελεί έναν μοναδικό φυσικό και παραγωγικό πόρο. Η λίμνη συνδυάζει αισθητική αξία, τουριστικό δυναμισμό και προοπτικές ανάπτυξης ιχθυοκαλλιεργειών.

Αναδείχθηκε ο προβληματισμός για τη βιωσιμότητα της επέκτασης των υδατοκαλλιεργειών, σε μια λίμνη που μπορεί να αξιοποιηθεί μελλοντικά για την υδροδότηση της Αττικής. Το ερώτημα αυτό τέθηκε προς τους ειδικούς, με στόχο να διασφαλιστεί ότι τυχόν επενδύσεις, θα συνδυάζονται με την προστασία του φυσικού πόρου.

Η ανάγκη εξεύρεσης ισορροπίας ανάμεσα στις διαφορετικές χρήσεις της λίμνης, αναδείχθηκε ως καθοριστικό ζήτημα, με τους ειδικούς να τονίζουν ότι οποιαδήποτε ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών, πρέπει να στηρίζεται σε επιστημονικές μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και σε ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτων.

Εξήχθη το συμπέρασμα ότι, οφείλει να υπάρξει ένας σχεδιασμός, με πρόνοια και υπευθυνότητα, ώστε ο τουρισμός, η παραγωγή και το περιβάλλον να συμπορεύονται αρμονικά. Τονίστηκε περαιτέρω, ότι η Ελλάδα μπορεί να εξελιχθεί σε κέντρο ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών στη Μεσόγειο, υπό την προϋπόθεση ότι θα υιοθετηθούν διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα βιωσιμότητας. Η ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας και η αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, αποτελούν τις προϋποθέσεις για να εξασφαλιστεί η ποιότητα και η ανταγωνιστικότητα της παραγωγής.

Ειδική έμφαση δόθηκε στη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ώστε να υπάρχει κοινωνική αποδοχή και να περιορίζονται οι αντιδράσεις σε νέα έργα.

Γ. Επισημάνσεις για τη θεσμική διάσταση και τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης

Αναδείχθηκε η ανάγκη, η αυτοδιοίκηση να έχει ενεργό και δεσμευτικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων, που αφορούν τις υδατοκαλλιέργειες. Τονίστηκε ότι οι τοπικές κοινωνίες είναι εκείνες που βιώνουν άμεσα τις συνέπειες της ανάπτυξης ή της υπερσυγκέντρωσης μονάδων, επομένως η φωνή τους πρέπει να συνυπολογίζεται θεσμικά και όχι μόνο συμβουλευτικά. Τέθηκε η ανάγκη παρακολούθησης των επιπτώσεων στις μικρές νησιωτικές κοινότητες, η ανάγκη θέσπισης μηχανισμών λογοδοσίας ή αντιστάθμισης των συνεπειών και η ενεργός συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στον σχεδιασμό και τη θέσπιση ενός σύγχρονου θεσμικού πλαισίου.

Δ. Περιβαλλοντική προστασία και αρχές βιωσιμότητας

Υπογραμμίστηκε πως οι υδατοκαλλιέργειες, δεν μπορούν να εξετάζονται αποκομμένα από το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η προστασία των υδάτινων οικοσυστημάτων και η ισορροπία με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες, όπως η αλιεία και ο τουρισμός, αποτελούν αδιαπραγμάτευτες προϋποθέσεις. Έγινε ιδιαίτερη μνεία στη χωροθέτηση, ως το πλέον κρίσιμο σημείο της διαδικασίας. Η συγκέντρωση μονάδων σε μικρούς κόλπους ή λίμνες, σύμφωνα με την πλειοψηφία των ομιλητών, εγκυμονεί σοβαρούς περιβαλλοντικούς κινδύνους και επιφέρει συγκρούσεις.

Ε. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο και οι προοπτικές χρηματοδότησης

Επισημάνθηκε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) στηρίζει γενναιόδωρα τον τομέα, ακριβώς επειδή τον θεωρεί στρατηγικό για την επισιτιστική ασφάλεια. Παράλληλα όμως, θέτει αυστηρούς κανόνες περιβαλλοντικής συμμόρφωσης και διαφάνειας, τους οποίους η χώρα μας οφείλει να εφαρμόσει με συνέπεια. Η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων πρέπει να γίνεται με κριτήριο όχι μόνο την οικονομική ανάπτυξη, αλλά και την κοινωνική αποδοχή και την προστασία του τοπίου.

Αναφέρθηκε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) στηρίζει συστηματικά τον κλάδο, παρέχοντας χρηματοδοτικά εργαλεία, κατευθυντήριες γραμμές και στρατηγικούς στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξή του.

Επισημάνθηκε μάλιστα ότι η Ελλάδα συγκαταλέγεται στις χώρες με τη μεγαλύτερη παραγωγή υδατοκαλλιεργειών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), γεγονός που την καθιστά κομβικό παίκτη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ωστόσο, σημειώθηκε η ανάγκη καλύτερου συντονισμού ανάμεσα στα εθνικά σχέδια ανάπτυξης και στις ευρωπαϊκές στρατηγικές, ώστε να αξιοποιούνται στο μέγιστο οι διαθέσιμοι πόροι.

ΣΤ. Θέσεις και ανησυχίες των φορέων και συλλογικοτήτων

Φορείς και οργανώσεις, εξέφρασαν έντονες ανησυχίες για την υπερβολική ανάπτυξη μονάδων χωρίς επαρκή έλεγχο. Τονίστηκε ότι, πολλές φορές αγνοούνται οι πραγματικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, με αποτέλεσμα την αίσθηση επιβολής άνωθεν πολιτικών. Ζητήθηκε καλύτερη διαβούλευση, σαφές πλαίσιο αδειοδοτήσεων και ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών, ώστε να αποτραπούν φαινόμενα αυθαιρεσίας ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος.

Συμπεράσματα

Από τη συνεδρίαση προέκυψαν τα ακόλουθα:

- Οι υδατοκαλλιέργειες αποτελούν σημαντική αναπτυξιακή επιλογή για τη χώρα, με προοπτικές ενίσχυσης της εθνικής παραγωγής, δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και τόνωσης της περιφερειακής οικονομίας.
- Η αξιοποίηση υδάτινων πόρων, όπως η λίμνη των Κρεμαστών, πρέπει να γίνει με ισορροπία και πρόνοια, ώστε να διαφυλαχθεί η περιβαλλοντική και υδροδοτική της αξία.
- Η επιστημονική τεκμηρίωση και η διαρκής παρακολούθηση των επιπτώσεων είναι απαραίτητες για την αποφυγή κινδύνων, που σχετίζονται με την υποβάθμιση οικοσυστημάτων.
- Χρειάζεται στρατηγικός σχεδιασμός που να συνδυάζει τον τουρισμό, την παραγωγή και την περιβαλλοντική ισορροπία. Η εμπειρία άλλων χωρών, μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο οδηγό.

Τονίστηκε ότι η ανάπτυξη του κλάδου, δεν πρέπει να είναι αποσπασματική, αλλά να εντάσσεται σε ένα συνολικό σχέδιο εθνικής αγροδιατροφικής πολιτικής.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην ανάγκη ενημέρωσης και εκπαίδευσης των τοπικών κοινωνιών, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία ανάπτυξης. Τονίστηκε επιπλέον, ότι η βιώσιμη ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών, μπορεί να αποτελέσει πρότυπο για τον τρόπο με τον οποίο η χώρα θα διαχειριστεί τους φυσικούς της πόρους στο μέλλον. Η ανάγκη να ενσωματωθούν οι αρχές της κυκλικής οικονομίας, της προστασίας της βιοποικιλότητας και της μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, αναδείχθηκε από πολλούς ομιλητές ως βασική προϋπόθεση.

Παράλληλα, τέθηκε η διάσταση της κοινωνικής αποδοχής, καθώς οι τοπικές κοινωνίες καλούνται να εμπιστευτούν και να στηρίξουν τον νέο αυτό τομέα. Η σημασία της εκπαίδευσης, της ενημέρωσης και της διαφάνειας, στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, υπογραμμίστηκε ως αναγκαία για την οικοδόμηση σχέσης εμπιστοσύνης.

8. «Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής από τον κ. Δημήτριο Ψυχογιό, Αντιπρόεδρο Κλάδου Υδάτων της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ), για θέματα της αρμοδιότητας του»

Εισηγητής: Κωνσταντίνος Μπούμπας, Μέλος της Υποεπιτροπής

I. Εισαγωγή

Η διαχείριση των υδάτων αποτελεί θεμελιώδες ζήτημα για την περιβαλλοντική πολιτική, την κοινωνική συνοχή και την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Οι αυξανόμενες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα μας στον τομέα της διαχείρισης υδατικών πόρων, ιδίως υπό το πρίσμα της κλιματικής κρίσης, της λειψυδρίας και των ελλείψεων στις υφιστάμενες υποδομές, καθιστούν κρίσιμη τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου, τεκμηριωμένου και αποτελεσματικού πλαισίου ρύθμισης και εποπτείας των υδάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ) διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στον συντονισμό, την εποπτεία και τη ρύθμιση του τομέα των υδάτων.

Στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων της Βουλής των Ελλήνων, στις 2 Ιουλίου 2025, τα Μέλη είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν από τον κ. Δημήτριο Ψυχογιό, Αντιπρόεδρο του Κλάδου Υδάτων της ΡΑΑΕΥ, σχετικά με τις πρωτοβουλίες και τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή προγραμματίζονται για την προστασία, ορθολογική διαχείριση και βιώσιμη χρήση των υδατικών πόρων.

Η εισήγηση που ακολουθεί, αποσκοπεί στην παρουσίαση των βασικών σημείων της ενημέρωσης, στη σύνθεση των παρατηρήσεων που κατατέθηκαν και στη διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων πολιτικής, για την περαιτέρω ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου και της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των υδάτων.

II. Ο ρόλος της ΡΑΑΕΥ

Η ΡΑΑΕΥ, ως ανεξάρτητη ρυθμιστική αρχή με τον ν. 2773/1999 και εν συνεχεία με τον ν. 5037/2023, έχει ως αποστολή τη διασφάλιση της λειτουργικής και οικονομικής βιωσιμότητας των φορέων ύδρευσης και αποχέτευσης, την προστασία των καταναλωτών, αλλά και την ευθυγράμμιση της χώρας με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις για το νερό. Ο κ. Ψυχογιός ανέλυσε τις αρμοδιότητες της Αρχής, οι οποίες περιλαμβάνουν τις ακόλουθες:

- τη γενική εποπτεία των υπηρεσιών ύδατος,

- την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των παρόχων αναφορικά με την τιμολόγηση και την κοστολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρουν,
- την προστασία των καταναλωτών από κακές πρακτικές, μονοπώλια, κλπ., καθώς και
- την επιβολή κυρώσεων και την υποβολή συστάσεων.

Στο πλαίσιο της παρουσιάσής του, τόνισε ότι η χώρα μας βρίσκεται αντιμέτωπη με τις εξής κατεξοχήν προκλήσεις:

1. την απώλεια νερού από τα δίκτυα ύδρευσης,
2. τη λειψυδρία που εντείνεται από την κλιματική αλλαγή, με άμεσες συνέπειες για την αγροτική παραγωγή και την υδροδότηση νησιωτικών περιοχών, καθώς και
3. την ανομοιογένεια στη διαχειριστική και τεχνική επάρκεια μεταξύ των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ), των Τοπικών και Γενικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ και ΓΟΕΒ).

Στο πλαίσιο αυτό, η ΡΑΑΕΥ έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα πιστοποίησης της διαχειριστικής επάρκειας των παρόχων ύδατος, το οποίο θα επιτρέψει τη σαφή αποτύπωση της λειτουργικής τους ικανότητας και θα συνδέσει τη χρηματοδότηση με συγκεκριμένα κριτήρια απόδοσης. Στόχος είναι η ενίσχυση της διαφάνειας και η δίκαιη κατανομή των πόρων.

Σημαντικό ζήτημα που ανεδείχθη, είναι και οι υψηλές απώλειες νερού σε πολλές περιοχές της χώρας, λόγω της παλαιότητας των δικτύων, όπου υπογραμμίστηκε η ανάγκη για στοχευμένα έργα εκσυγχρονισμού και η αξιοποίηση κοινοτικών πόρων για την αντικατάσταση σωληνώσεων και την ενίσχυση της υδροδότησης νησιών.

Ειδική μνεία έγινε, ακόμη, στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, που οδηγούν σε μακρύτερες περιόδους ξηρασίας και σε συρρίκνωση των υδάτινων αποθεμάτων. Προς αντιμετώπιση του εν λόγω ζητήματος, η ΡΑΑΕΥ προωθεί στρατηγικά σχέδια για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας, με έμφαση στην ορθολογική διαχείριση, την αποθήκευση και την ανακύκλωση υδάτων.

Στην συνεδρίαση παρουσιάστηκε και η πρωτοβουλία της ΡΑΑΕΥ για τη δημιουργία ενός «regulatory sandbox», μέσω του οποίου πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και επιχειρήσεις, θα μπορούν να δοκιμάζουν καινοτόμες λύσεις για την εξοικονόμηση και διαχείριση του νερού σε ελεγχόμενο πλαίσιο.

Τονίστηκε δε, η ανάγκη για ενίσχυση των ΟΕΒ και ΔΕΥΑ, μέσω τεχνικής υποστήριξης και κοινών δράσεων, προκειμένου να βελτιωθεί η αποδοτικότητα και να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες που παρατηρούνται στη διαχείριση των υδάτων μεταξύ αστικών κέντρων και αγροτικών περιοχών.

Επισημάνθηκε η διπλή πρόκληση αφενός της διαχείρισης των αστικών αποβλήτων και των λυμάτων, σε ένα πλαίσιο σύγχρονο και βιώσιμο και αφετέρου της εξασφάλισης ποιότητας και ασφάλειας του πόσιμου νερού, υπό το φως της ανίχνευσης στοιχείων, όπως το ουράνιο σε ορισμένες περιοχές της χώρας μας.

Υπογραμμίστηκε, τέλος, η μοναδικότητα του ελληνικού μοντέλου ρύθμισης, το οποίο εποπτεύει όλες τις κατηγορίες υπηρεσιών ύδατος - από την ύδρευση και την αποχέτευση έως την αγροτική άρδευση.

IV. Προτάσεις

Από τη συνεδρίαση προέκυψαν συγκεκριμένες προτάσεις, που μπορούν να ενδυναμώσουν τον ρόλο της ΡΑΑΕΥ και να θωρακίσουν την υδατική ασφάλεια της χώρας, οι οποίες δύνανται να συνοψιστούν στις ακόλουθες:

- **Θεσμική ενίσχυση** της ΡΑΑΕΥ με σαφέστερη αποτύπωση αρμοδιοτήτων και συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία.
- **Επιτάχυνση των επενδύσεων** σε έργα εκσυγχρονισμού δικτύων, με προτεραιότητα στις περιοχές με υψηλές απώλειες νερού και στις νησιωτικές περιοχές. Προτάθηκε και η επένδυση σε μονάδες αντίστροφης ώσμωσης που συνιστούν μια αξιόπιστη λύση για την αφαίρεση βαρέων μετάλλων, όπως το ουράνιο, από το νερό.
- **Σύσταση Εθνικού Μητρώου Καινοτομίας Υδάτων**, το οποίο θα καταγράφει και θα αξιολογεί τις ερευνητικές πρωτοβουλίες και θα συνδέει την επιστήμη με την πράξη.
- **Δημιουργία διαδραστικού Εθνικού Χάρτη Ποιότητας Νερού**, που θα παρακολουθεί την ποιότητα πόσιμου νερού σε όλη τη χώρα, με διαφάνεια και συμμετοχή των πολιτών.
- **Συστηματική εκπαίδευση και κατάρτιση** στελεχών ΔΕΥΑ και ΟΕΒ σε σύγχρονες μεθόδους διαχείρισης, ώστε να επιτευχθεί εναρμόνιση πρακτικών σε εθνικό επίπεδο, σε συνδυασμό με την τεχνική και οικονομική ενίσχυσή τους.

- **Δημόσιες εκστρατείες ευαισθητοποίησης** των πολιτών για την εξοικονόμηση νερού, με στόχο την καλλιέργεια μιας κουλτούρας υπεύθυνης κατανάλωσης.
- **Ισχυροποίηση των προδιαγραφών για τα απόβλητα και τα λύματα**, όπως αναθεώρηση των τεχνικών προδιαγραφών των εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού, υποχρεωτική καταγραφή και παρακολούθηση όλων των αποβλήτων, ιδίως σε περιοχές κοντά σε γεωτρήσεις και υδροφόρους ορίζοντες, καθώς και κίνητρα για ανακύκλωση λυμάτων και επαναχρησιμοποίηση σε γεωργικές εφαρμογές.
- **Ενδυνάμωση της διασυνοριακής συνεργασίας και τεχνογνωσίας.** Στο πλαίσιο αυτό, ως χρήσιμη αξιολογήθηκε και η δημιουργία διαβαλκανικού Παρατηρητηρίου Ποιότητας Νερού και Λυμάτων, με ανταλλαγή τεχνογνωσίας και κοινών προγραμμάτων.

Υπογραμμίστηκε δε η σημασία ενημέρωσης της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, στο πλαίσιο της ανάπτυξης της Εθνικής στρατηγικής για τη λειψυδρία.

V. Επίλογος

Η ενημέρωση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων από τον κ. Δημήτριο Ψυχογιού, κατέδειξε τη στρατηγική σημασία της ΡΑΑΕΥ στη διαμόρφωση μιας συνεκτικής πολιτικής για τους υδατικούς πόρους με έμφαση στην πρόληψη. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα μας —απώλειες δικτύων, λειψυδρία, ανισότητες στη διαχείριση— απαιτούν άμεσες και τεκμηριωμένες λύσεις. Η διαμόρφωση ενός σύγχρονου, τεκμηριωμένου και αποτελεσματικού πλαισίου ρύθμισης και εποπτείας των υδάτων, θα πρέπει να ανταποκρίνεται τόσο στην ανάγκη βιωσιμότητας, όσο και στην αρχή της καθολικής και ισότιμης πρόσβασης σε επαρκές και ποιοτικό νερό.

Η ΡΑΑΕΥ, με τον διπλό της ρόλο ως ελεγκτικός και συντονιστικός μηχανισμός, μπορεί να αποτελέσει πυλώνα υδατικής ασφάλειας, αρκεί να υποστηριχθεί με τα κατάλληλα θεσμικά και χρηματοδοτικά εργαλεία. Παράλληλα, η ενεργή συμμετοχή της κοινωνίας, των πανεπιστημίων, της αυτοδιοίκησης και του ιδιωτικού τομέα είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία των πολιτικών αυτών. Καταληκτικά, η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων δεν αποτελεί μόνο περιβαλλοντική επιλογή, αλλά ζήτημα εθνικής ασφάλειας και κοινωνικής ευημερίας.

VI. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η παρούσα Έκθεση καταγράφει μια κοινοβουλευτική διαδρομή που δεν περιορίστηκε στη διαπίστωση προβλημάτων, αλλά ανίχνευσε λύσεις, οικοδόμησε συμμαχίες και παρήγαγε μετρήσιμα αποτελέσματα. Από τη βιώσιμη γαλάζια ανάπτυξη και τις περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες προστασίας της θάλασσας, έως το σύγχρονο πλαίσιο για τις υδατοκαλλιέργειες, την κύρωση της Συμφωνίας BBNJ, τη διαχείριση του λεοντόψαρου και τον μετασχηματισμό της Mercator σε διακυβερνητικό οργανισμό, διαμορφώσαμε ένα συνεκτικό αφήγημα με πυρήνα την επιστημονική τεκμηρίωση, την κοινωνική αποδοχή και την αποτελεσματική διακυβέρνηση.

Το ζητούμενο πλέον είναι η ταχεία μετάβαση «από τη ρητορική στην πράξη». Οι δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν διεθνώς και εθνικά, οφείλουν να αποκτήσουν σαφή οδικό χάρτη υλοποίησης με χρονοδιαγράμματα έως το 2030 και το 2050, δείκτες παρακολούθησης, διαφάνεια και λογοδοσία. Η τεχνολογία - από την ψηφιακή ωκεανογραφία και τα ψηφιακά δίδυμα, έως τα συστήματα παρακολούθησης αλιείας - δεν είναι αυτοσκοπός, είναι εργαλείο για καλύτερες πολιτικές, δίκαιες αποφάσεις και ανθεκτικές τοπικές κοινωνίες. Η επιτυχία θα κριθεί στην ικανότητά μας να συντονίσουμε θεσμούς, να κινητοποιήσουμε χρηματοδότηση, να ενισχύσουμε την έρευνα και να στηρίξουμε τους ανθρώπους της θάλασσας στην πράσινη μετάβαση.

Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων, θα συνεχίσει να ασκεί ενεργό κοινοβουλευτικό έλεγχο, να παρακολουθεί συστηματικά την εφαρμογή της Συμφωνίας BBNJ, να υποστηρίζει την ιδρυτική συμμετοχή της χώρας μας στον νέο Οργανισμό Mercator και να προωθεί βελτιώσεις στο θεσμικό πλαίσιο για τις υδατοκαλλιέργειες, τη βιώσιμη αλιεία και την προστασία ευαίσθητων θαλάσσιων περιοχών. Ζητήματα των εσωτερικών υδάτων και μελέτες περιπτώσεων που, λόγω χρόνου, δεν εξετάστηκαν επαρκώς, θα αποτελέσουν προτεραιότητα της επόμενης περιόδου.

Η θάλασσα είναι μέρος της ταυτότητάς μας και εγγύηση του μέλλοντός μας. Με συνεργασία κράτους, επιστήμης, αυτοδιοίκησης, παραγωγικών φορέων και κοινωνίας των πολιτών, μπορούμε να διασφαλίσουμε καθαρά, ζωντανά οικοσυστήματα και μια οικονομία που ευημερεί χωρίς να εξαντλεί τους πόρους της. Με αυτή τη βεβαιότητα, και με τη μνήμη ότι κάθε δεύτερη ανάσα μας γεννιέται στη θάλασσα, δεσμευόμαστε να κρατήσουμε ψηλά τη «γαλάζια» πυξίδα της

χώρας: απόφαση, συνέχεια και αποτέλεσμα προς όφελος των σημερινών και των επόμενων γενεών.

VII. ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων συνήλθε σε συνεδρίαση τη 19^η Σεπτεμβρίου 2025, κατά την οποία εγκρίθηκε, κατά πλειοψηφία, η παρούσα Έκθεση, για τη Β΄ Σύνοδο της Κ΄ Περιόδου, με τις εισηγήσεις που την συναπαρτίζουν, η οποία υποβάλλεται προς την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 19 Σεπτεμβρίου 2025

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Δρ ΔΙΟΝΥΣΙΑ - ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΑΚΤΥΠΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (ΜΑΝΩΛΗΣ)
ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ	ΖΑΜΠΑΡΑΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ)
ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ ΦΩΤΕΙΝΗ	ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ ΔΙΑΜΑΝΤΩ
ΚΑΦΟΥΡΟΣ ΜΑΡΚΟΣ	ΜΠΟΥΜΠΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΘΩΜΑΪΣ (ΤΖΙΝΑ)	ΠΕΡΚΑ ΘΕΟΠΙΣΤΗ (ΠΕΤΗ)
ΣΚΡΕΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΔΕΛΒΕΡΟΥΔΗΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ
ΣΤΥΛΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΜΠΙΜΠΙΛΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	

